

БОАЛО-НАРСЪОЖАК МАМИЧКА

Превод от френски: Радост Владимирова, 1990

chitanka.info

ПЪРВА ЧАСТ

Сянката се изписваше зад прозореца като клон, полюляван от вятъра; очертанята ѝ се плъзгаха известно време по него, после изрязаното стъкло се разби и една ръка в ръкавица опипа бравата. Прозорецът се отвори и в коридора стъпи силует, по-тъмен от нощта. Дълго постоя неподвижен, вслушвайки се в едва доловимите шумове на стихналия дом. Сетне насочи пред себе си светъл лъч, тънък като бяла пръчица, и с несигурна стъпка на слепец тръгна по коридора. Врата. Втора врата. Килер. Стаята на Амалия. Сянката спря. Тук беше.

През дървената облицовка на стената се чуваше дълбокото дишане на спяща жена. Лъчът освети дръжката на вратата. Сръчна ръка бавно я натисна, после угаси фенерчето. Мека светлина на нощна лампа мъждееше в стаята. Крачка. Две крачки. Три крачки. Човекът виждаше ясно Амалия и бебето, което тя притискаше до себе си. „Трогателно!“ — помисли си той.

Една отворена врата водеше към детската стая. Застана на прага, запали отново фенерчето си и прекара лъча по стените. Хубави тапети. Вятърни мелници, кораби с платна, делфини. В синьо и розово. Лъчът се плъзна надолу, спря върху бебешките кошчета и върху малкото дете с юмруче в уста, потънало в спокоен сън. Мъжът се наведе над креватчето, окачи фенера на копчето на дрехата си, отхвърли завивката и пъкна ръка под главичката на бебето, а с другата го прихвана отдолу. Вдигна го леко, без да го разбуди. После го понесе пред себе си като за жертвоприношение, премина отново покрай леглото на Амалия и с отмерени стъпки извървя коридора до прозореца. Чу се леко изсвирване. Съучастникът, покачил се на стълба, пое детето и изчезна. На свой ред мъжът се гмурна заднишком в тъмнината.

— Още веднъж благодаря, скъпи приятелю — каза Клери. — Ще се видим ли идната седмица?

— Не преди събота — отговори нотариусът. — Претрупан съм напоследък.

Жак Клери хлопна вратата и свали стъклото.

— Опитайте се да доведете Белиер. Чудесно е това момче. Нотариусът се наведе и прошепна на ухото на Клери:

— Тази вечер Ирен изглежда много уморена.

— Ха! Ще ѝ мине — процеди Клери.

Ирен бе запалила цигара. Направи се, че не е чула.

— И не прави безразсъдства, нали! — продължи нотариусът.

— Да — пошегува се Клери, — знам... Или пиеш, или караш... Хайде! Лека нощ, Албер.

Той рязко потегли. Нотариусът изглежда фаровете на поршето, което се отдалечаваше по улицата, после прекоси площадката пред дома, усети дъждовна капка на лицето си и вдигна очи към схлупеното небе.

— Пак заваля — каза той, когато се върна в салона.

— Е, и — попита жена му — как мина? Все така ли е печална тя?

— Разбира се, че все така. Нищо не се е променило — той се обърна към Белиер: — Интересен случай. Уверявам ви. Вие я виждате за пръв път, какво впечатление ви направи?

Архитектът остави чашата си с шампанско на малка масичка до канапето.

— Стори ми се малко затворена — каза той.

Госпожа Тесер се усмихна снизходително.

— Мъжът ви не иска да се заангажира — прецени тя. — Но вие, Ивон, кажете откровено...

— Признавам, че я намирам малко... странна. Най-вече ми се стори, че нещо в семейството не върви.

— О! — каза Шарл Тесер. — Никак не върви.

— Мъжът ми ги лекува от... откога, Шарл?

— От шест години. Всъщност от сватбата им. Оттогава започна всичко.

— Невероятно са се променили и двамата — отбеляза нотариусът.

— Той изглеждаше много добре, нали, Сюзан? Никога не е имал вид на хитрец, беше весел, жив, притежаваше всичко, което се харесва на жените. А тя... Тя просто ми допаднаше.

— Много неща излизат на бял свят — пошегува се докторът.

— Пустият му Албер!

— Не се заблуждавайте — запротестира нотариусът. — Сега тя се е зарязала. Нали видяхте... Никакво червило на устните, лошо облечена. Но навремето беше изискана.

— Вярно — каза Сюзан. — Признавам, че беше много привлекателна. Бе известна като изкусна ездачка. А това... това се харесва на мъжете... Нали не се лъжа, Симон?

Архитектът сложи ръка на коляното на жена си.

— Запознах се с Ивон на манежа — отговори той. — Ето едно доказателство, че сте прави.

Нотариусът размаха показалец с укор.

— Сюзан забравя най-важното. Ирен Клери беше много голяма ездачка. Спечели няколко големи награди в конни състезания, включително и в Ла Бол.

— Брей! — възхити се архитектът. — Не е малко!

— Там срещна мъжа си. И той язди идеално. Впрочем сами можете да се убедите, ако приемете поканата му.

— А трябва ли да я приемем? — казаха в хор Ивон и Симон и се спогледнаха през смях.

— Поне между нас цари пълно разбирателство — поде архитектът. — И чувствавам, че и на двамата много ни се иска да посетим Ла Рошет.

— Замъка Ла Рошет — поправи го жена му. — Скъпи мой, трябва да построиш доста много евтини жилища, преди да можем да си купим замък като Ла Рошет.

— И не е само замъкът — отбеляза докторът. — Добавете стотина хектара гори и ливади наоколо, без да броим две или три ферми. Много са богати.

— Тя е много богата — уточни нотариусът. — Богатството е нейно. И той не е без хич, но най-вече умее да действа.

— Има и име — добави Мадлен Тесер: — Клери дьо Белфон дьо Льоз.

Докторът вдигна рамене.

— В днешно време, знаеш... — каза той.

— О, не си прав. Тя държи на името. И на титлата баронеса Клери дьо Белфон дьо Льоз.

— По баща Додрикур — допълни нотариусът. — Той беше едър търговец — брашнар от областта Манс. Като натрупа богатство, купи огромното имение Ла Рошет и понеже много обичаше коне, впусна се в коневъдство. Това е цялата история. Мадлен, малко шампанско?

— Не, благодаря.

Тя се обърна към мъжа си.

— Да не прекаляваме, Шарл. Време е да се прибираме.

— Ха — каза нотариусът. — Защо бързате? Първо на първо, вали дъжд. Почакайте да спре. Освен това разбирам, че приятелите ни имат още въпроси към вас. Нали? Нали така?

— Да — каза Ивон. — В крайна сметка това са хора, които имат всичко, за да са щастливи. Много са богати. Много обичат конете и могат да задоволяват до насита своята страст.

— Колко глави има в конюшните им? — прекъсна я мъжът й. Нотариусът погледна въпросително доктора.

— Колко ли? — замисли се той. — Трийсетина... И половин дузина за езда, за разходки. Разбира се, има и по-големи конни стопанства от тяхното. Но Ла Рошет се цени много.

— Тогава какво им липсва? — подхвана Ивон.

— Радостта от живота — отговори докторът. — Ще ви обясня — той се отпусна тежко на дивана и запали дълга, тънка цигара. — Извинете ме. Давам лош пример, но тютюнът ми помага да забравя ревматизма си. А сега да се върнем към семейство Клери. Струва ми се, че бракът им е дело на стария Додрикур. Нужен му бе енергичен мъж, който да поеме имението. Ясно ви е, че търговията с коне си има тънкости. Ако не си добър джамбазин, сигурно ще те минат. Клери веднага се хвана. Навярно има малко селска кръв, която се е разбудила. И бързо стана такъв, какъвто го видяхте: голям здравеняк, загорял от живота на открито, от чашките и деловите гощавки. Като Мопасанов герой, когото подчинените му не обичат, защото е много взискателен и дори доста груб. Обаче аз го познавам добре и смятам, че всъщност той е добродушен човек, но е разочарован.

— А жена му? — попита Ивон.

— Именно. Нали ви казах, богатството е нейно... И тя не закъсня да го подчертае пред горкия Клери. Държеше се с него като с управител.

— Може би не чак така — отбеляза нотариусът.

— Да допуснем, че преувеличавам малко.

— Аз виждам нещата различно — каза Мадлен Тесер. — Не тя го унижи. Напротив, той сам се почувствува унижен, остана с усещането, че е на служба при жена си. От него — името, от нея — парите. Мислеше си, че името му дава права на парите, а тя от своя страна си мислеше, че парите са му заслужили името. Или нещо подобно.

— Всеки от тях започна да смята, че може без другия — заключи докторът.

— Така и направиха — подзе нотариусът. — Госпожата започна да отива от едно конно състезание на друго. Господинът тичаше по селата, но и по фустите, поне така разправят. После им се роди дете. Макар че тя не искаше. Но такива неща се случват. Стана съвсем наскоро, бебето е на осем месеца. Момченце, което тя нарече Патрис... Разкажи по-нататък ти, Шарл.

Докторът сложи внимателно цигарата си върху ръба на пепелника.

— По-нататък ли?... Няма да навлизам в подробности. Раждането беше много трудно. Ето това стана по-нататък. Родилката бе предупредена: втора бременност ще бъде опасна за живота ѝ. Имам впечатление, че оттогава тя смята съпруга си за враг, когото трябва да държи настрана.

— Чак дотам ли? — попита Ивон недоверчиво. — В днешно време една жена има начини да избегне подобна беда.

— Скъпа приятелко — каза докторът, — срещу натрапчиви мисли няма ни хапче, ни спирала. При нея е фикс идея: от мъжа иде опасността. Не издавам професионална тайна: една вечер, точно тук, тя ни го призна. Бяхме и четиримата — Сюзан и Албер, Мадлен и аз. Беше дошла да се скрие у нас. Няма друга дума. Мъжът ѝ се прибрал пиян и пожелал... с една дума... натресе ни се към девет часа. Разказа ни всичко... Неща, които никога не бихме могли да си представим: бебето било слабо по вина на мъжа ѝ... Ако пиел по-малко, ако по-малко ходел по жени, щели да имат по-здраво дете. И какво ли не още.

— Че трябвало да се заключва нощем в спалнята си — продължи Мадлен.

— А, да! И разбира се, че смятала да се разведе.

— После започна да се упреква, че била лоша майка. Какви ли не ги измисляше! Че нямала майчински инстинкт, че не трябвало да оставя малкия на грижите на прислужницата. Но май, не сме ви казали още нищо за Амалия. Животът на семейство Клери е същински роман наистина. Още малко шампанско, Ивон.

Докторът вдигна завесите на прозореца в малкия салон.

— Чувате ли — каза той. — Истински потоп. Свети Медар изпълнява обещанието си. Добре, че хотелът ви е наблизо. Но ние ще ви откараме, скъпи Симон. Аз те прекъснах, Албер, извинявай. Щеше да ни разкажеш за Амалия.

— А, да — каза нотариусът. — Ирен извади голям късмет с тази Амалия. Тя е португалка, дошла е във Франция преди десетина години. Много сваятна жена, говори прилично нашия език и е от класа.

— И тя ли ти е по вкуса? — дяволито отбеляза докторът.

Нотариусът призова приятелите си за свидетели.

— Колко е глупаво, че се хваща! Но тя наистина е хубава жена. Не е суха, нито много мургава. По-скоро е пищна като женските фигури на Майол. Преди три-четири години се омъжи за свой сънародник на име Жезу Перейра и по чиста случайност той постъпил на работа у Клери, Беше... знам ли... пазач на конюшната ли, коняр ли, няма значение. Горкият човек загина от конски ритник.

— Но това, което разказвате, е ужасно! — извика Ивон.

— Е, какво да се прави. Амалия беше бременна. Клери, който, както казах, не е лош човек, я задържа и тя стана нещо като гувернантка. Задълженията ѝ са най-неопределени. Всъщност е кърмачка на малкия Патрис. Да, защото роди почти едновременно с Ирен Клери. Сега кърми и двете деца, а това устройва Ирен, която не е много облагодетелствувана откъм гърдите.

— Албер! — сопна се жена му. — Как можеш така да говориш...

— Нашият Албер няма свян — вметна сериозно нотариусът.

— Ами нали човек трябва и да се пошегува — продължи нотариусът.

— Фактически Амалия гледа бебето. Ирен почти не се занимава с него.

— А какво прави тогава? — попита Симон Белиер. — Язди ли?

— Дори това не. Няма желание за нищо. Чете, пуши, разхожда се в парка, ако това може да се нарече парк. Полето започва веднага зад

замъка и чак до хоризонта всичко принадлежи на Клери. Когато вали, реди пасианси. Или с часове съзерцава рибките си. В салона има прекрасен аквариум. Ще видите, тя няма да пропусне да ви го покаже. Тъжно живее, повярвайте ми.

— А бащата? — попита Ивон. — Той занимава ли се поне малко с бебето?

— Няма време... Но мисля, че е много привързан към него, нали, Сюзан?

— О! Да. Такова впечатление създава. Но, знаете ли, не е лесно да се разбере какво мисли единият и другият. В моменти на криза тя изпада в откровения и човек не знае дали нарочно не засилва черните краски, защото обича да я съжаляват. А той какво точно си мисли за своята привидна жизнерадост? Изглежда съвсем непосредствен. Но аз смятам, че всъщност е по-komplициран. Албер не е на това мнение. Нека. Предпочитам да греша.

— Още един въпрос — каза младият архитект. — Не че съм кой знае колко любопитен, но ако ни поканят в замъка, е по-добре да знаем към какво точно да се придържаме. Най-вече при двама души, настръхнали един срещу друг. Госпожа Клери открито ли е заплашила съпруга си, че ще се разведе, или е изрекла някаква закана в изблик на гняв и тя е останала без последствие.

— Разбира се — вметна докторът. — Това са приказки.

— И все пак, ако той ѝ изневерява? И ако тя знае?

— Но на нея ѝ е все едно дали ѝ изневерява — увери Мадлен Тесер. — Защото през това време я оставя на спокойствие.

— А, това не се знае — усъмни се нотариусът. — Каквато е горда, бих се учудил, че се примирява тъй лесно. Но ние сякаш навлизаме много надълбоко. В края на краищата тези въпроси не ни засягат.

— Много ли сте близки с тях? — попита Ивон.

— Ами да, често се срещаме. Всяка неделя отиваме да појздим със Сюзан. Клери има чудесни коне, много са умни и ги дава на драго сърце. Когато отидете там, кажете му, че съм ви посъветвал да поискате Клерон. Той е прекрасен кон, много ще ви забавлява.

— А когато времето е лошо, те идват тук. Имат приятели в Шато-Гонтие, но Лавал е малко по-близо до Ла Рошет. Когато вали, в Ла Рошет не е приятно. Опитваме се да ги развличаме. Каним хора като

вас, запалени по ездата. Мъжете говорят за коне. Дамите... Той се обърна към жена си.

— Всъщност, Сюзан, за какво разговаряте?

— За какво могат да си говорят жени — засмя се Сюзан. — За постановки, за книги... Ирен Клери е културна и купува много романи. Дава ни ги да ги четем. Разискваме по тях. Много е приятно. Щом излезе от Ла Рошет, който нарича своя „Шато д’Иф“^[1], Ирен много се развеселява; или по-скоро се развеселяваше. В края на краищата тя е само на трийсет и две години.

— А той? — попита Ивон.

— Колко му давате?

— Не знам. Започнал е да оплешивява и това го състарява.

— На четиридесет и една е, но наистина изглежда на повече.

— Лоша възраст — подзе докторът. — Клери е точно от ония мъже, дето ги гони инфарктът. Алкохол, цигари, жени. Високо кръвно. Предупредих го да внимава, но той не слуша никого. Като прибавим, че кара като луд. Горката Ирен! Виждам я по-скоро вдовица, отколкото разведена.

— Поне да имаше близки — каза Мадлен Тесер, но няма. Родителите ѝ починаха, а брат ѝ живее в Ирландия. Не се чудете, ако ви кажа, че и той отглежда коне. За сестра си се интересува по-малко, отколкото за жребците. От роднините на Клери е жив само бащата, който е много стар и се е уединил в околностите на Грас. Ирен с основание нарича Ла Рошет „Шато д’Иф“.

— Все пак не е затворничка.

— Не е. Но фактически е сама. Бройте с мен: там живеят Амалия, семейство Мофран — той камериер, тя — готвачка. Двамата са общо на около сто двайсет и пет години. Освен това пазачите Дьони и Терез Жюсом. Той е и градинар. Живеят в отделна постройка до железната ограда. Както виждате, не са много. В замъка не и липсва пространство. Има повече от двайсет стаи. Пусто и тихо като в музей. Затова ще бъде добре, ако им отивате на гости от време на време.

— Е, добре, дадено — каза архитектът, ставайки. Той леко потупа жена си по рамото. — Хайде, Ивон. Мисля, че прекалихме. Благодаря, скъпи приятели, че тази вечер бяхте наши екскурзоводи из Лавал, който се оказа не такава глуха дупка, каквато ни бяха описали... Всъщност не можем да отидем в „Ла Тошет“ с празни ръце. Какво би

се харесало на госпожа Клери? Цветя е доста банално, а и тя има градинар. Лакомства?

— Не — каза жената на нотариуса. — Подарете ѝ рибка.

— Рибка ли? Откъде да я намеря?

— От Метивие, на кея Сади-Сарно. Той продава вещи за риболов и рибки за аквариум. Тя иска коридора с леопард. Това е едно ужасно животно, бяло и черно като траурна телеграма. Но всеки си има вкус.

— Бързо! — извика докторът. — Дъждът почти е спрял. Ще ви взема в моето рено. Ще се посвием малко... И така, до следващия четвъртък?

— Обещано — каза нотариусът. — Но без излишества, нали? Каквото бог дал.

Клери изруга.

— Проклет крик. Не захваща.

Поршето беше спряло в страничното платно. Клери беше свалил сакото и вратовръзката си. С окаляно коляно, застанал на четири крака в тревата, напразно се опитваше да постави крика под задния лост. Съоръжението упорито се отместваше, щом започваше да върти манivelата. Той се изправи, избърса челото си с опакото на ръката.

Болтът падна с глух шум в тревата. Клери протегна ръка енергично по посока на шума, сякаш искаше да улови животно. Напразно. Опипа наоколо. Нищо.

— Но, господи божичко мой, какво ми става тази вечер? Тук трябва да е.

Заопипва мократа земя с две ръце. Болтът не е карфица. Ирен свали стъклото.

— Е, и? Ще тръгнем ли скоро?

— Подайте ми запалката. В сакото ми е — облегна лакът на вратата. — В левия джоб.

И докато тя търсеше, добави:

— Ако бяхте болт, къде щяхте да се скриете, за да ме отровите? — тя избухна.

— Жак, моля да не ми говорите с такъв тон. Ето ви запалката.

Клери отново легна под колата и се опита да освети коловоза с пламъчето, което вятърът отвяваше. Трепкащата светлинка се губеше в

тъмнината. Не се виждаше никакъв метален отблясък. Запалката се нажежи, Клери я угаси. Като не върви, не върви! Тоя мръсен болт сигурно се е изтърколил по-далече, отколкото можеше да се очаква.

— Запалете всички фарове — изрева той.

Може би в струите светлина нещо в тревата щеше да блесне. Ирен освети до максимум.

— Знаете ли колко е часът? — попита тя.

— Не ме интересува.

— Дванайсет и половина. Тревожа се за малкия.

— Но малкият спи със свити юмручета. Не започвайте пак.

— Неспокойна съм.

— Добре, добре. Толкова по-зле за болта ми.

Той хвърли инструментите в кутията и седна зад волана.

— Побързайте — каза Ирен. — Искам да се прибера.

— И аз също. Какво си представяте? — извика той, силно раздразнен. — Не виждате ли, че съм прогизнал?

— Защо не опитате да преместите колата?

— Защото, ако колелото се завърти, ще изпадне джантата. И престанете да ми досажда в края на краищата.

Той обгърна със сърдит поглед безлюдното поле. Никаква светлинка. Отникъде не можеше да очаква помощ. Събра шепа чакъл, струпа го старателно под крака на крика. Завъртя манивелата веднъж, дважд. Поршето потрепна. Бавно го повдигна.

— Да работиш така, пипнешком — изръмжа той, — без да имаш представа.

Този път крикът удържа. Повреденото колело застърга и излезе от коловоза. Клери освободи манивелата, демонтира гарнитурата и започна да отвива болтовете. Прибра ги в джоба на панталона си. Най-трудното мина. Оставаше да изтегли повреденото колело и на негово място да постави резервното. Лесно беше.

— Мисля, че ще потръгне — каза той.

Ризата бе залепнала на гърба му. Дъждовни капки се стичаха по носа му. Ужасно му се пушеше. Прибра изцапаната с мазна глина гума. Оставаше да завие болтовете. Първият влезе веднага чак до гайката. Вторият също. Третият му се изплъзна от пръстите.

— По дяволите!

— Предупреждавам ви. Ще карам бавно. Нямам намерение да съсипя гумата.

— Разбира се. Гумата ви е по-скъпа от Патрис.

Той въздъхна и бавно подкара поршето.

— Писна ми това излизане вечер — каза тя.

— На вас ви е писнало всичко, доколкото разбирам. Клетата приятелко, с вас не е лесно.

Замълчаха. Ирен включи вентилатора на отоплението и се загледа в познатия пейзаж, който спокойно идеше насреща им. Най-после желязната ограда на градината се очерта между дъждовните струи. Клери спря съвсем близо до вратата и отиде да отвори. Колата навлезе в алеята.

— Можехте да затворите — каза Ирен с раздражение.

— Тук няма крадци! — възрази той. — Бързо една гореща баня. Вкочанясал съм.

— Ще ви настигна — каза Клери. — Хайде вървете... вървете... щом като толкова бързате.

Бе запалил полилея в хола и бе извадил от джоба си цигара, която захвърли гневно, като забеляза, че е влажна. Тогава седна на второто стъпало на стълбата и започна да събува калните си подгизнали обувки.

— Лека нощ — каза Ирен, навеждайки се над перилото.

— Да, да. Лека нощ.

Размърда освободените си крака и задърпа с два пръста чорапите си, за да ги отлепи от кожата.

— Ще я запомня тази вечер! — прошепна сърдито той.

Ирен приближаваше първия етаж и в движение събличаше палтото си. Щом влезе в спалнята си, хвърли го върху леглото, после безшумно бутна вратата на детската стая и подаде глава. Светлината на плафониерата в стаята осветяваше косо двете люлки. В съседната спалня се чуваше равното дишане на Амалия. Тя приближи до люлката на Патрис. Беше празна.

— Взела е малкия при себе си — помисли тя. — Сигурно е бил непослушен.

Обърна се към втората люлка, за да се увери, че другото бебе спи спокойно. Завивките бяха отметнати. Детето го нямаше.

— Навярно Патрис е плакал и е събудил Жулио — каза си тя. — Амалия е взела и двете в леглото си, за да ѝ е мирна главата. Не обичам така.

Вратата на спалнята, в която спеше Амалия, беше открената. Ирен я побутна и на светлината на нощната лампа видя една до друга двете глави: на нейното бебе и на прислужницата. Но Жулио не се виждаше.

Ирен заобиколи леглото, прекара длан под завивката. Странно!

Къде бе Жулио? Върна се в детската, спря се като закована между празните люлки, мъчейки се да разбере какво е станало. Ако Жулио се е разболял, Амалия щеше да ги предупреди. Ирен винаги имаше грижата, когато излизаше вечер, да оставя телефонния номер на дома, където отиваше. Не. Нищо необикновено не се бе случило. Всъщност ако имаше нещо, Амалия нямаше да спи така сладко. Ирен чу мъжа си по стълбите и излезе на площадката.

— Жак — каза полугласно тя, — бързо елате.

Клери се появи с обувки в ръка, прилични на убит дивеч.

— Какво има пак?... Ако не хвана бронхит, ще е цял късмет. Бронхит през юни... Е? Какво искате от мен?

— Малкият Жулио го няма. Патрис спи до Амалия. Жулио като че е изчезнал.

— Невъзможно!

— Ами погледнете сам.

— Сега, по дяволите! Мисля, че мога да си облека поне пижамата.

Ирен се върна в спалнята си. Тревогата ѝ растеше. Очевидно най-простото бе да събуди Амалия, но Патрис щеше да чуе шум и да се разплаче. По-добре бе да почака. Клери спря на прага.

— Е, и? — попита той, закопчавайки сакото на пижамата. — Намерихте ли момченцето? Бих се учудил, ако е избягал осеммесечен.

Той се запъти към детската стая.

— Тихо — каза Ирен. — Не си влачете чехлите.

Той вдигна рамене. Тя го последва отдалеч чак до спалнята, където Амалия продължаваше да спи тежко, без да усети сенките, които се движеха около нея.

— Да — прошушна Клери. — Няма го.

Върна се на пръсти, обу пантофите си и седна на леглото на жена си. Стенното часовниче показваше един без десет.

— Може би обяснението е съвсем просто — допусна той. — Вероятно хлапето е плакало. Сложила го е в спалнята за гости...

— Не. Амалия не може да го направи.

— Откъде знаете? Не сте видели. Елате. Да се уверим — тръгна пред нея по коридора и запали аплиците. Изведнъж забеляза отворения прозорец в дъното.

— Тук е влизал някой, честна дума! — извика той. Изтича до прозореца, наведе се и откри стълбата. После разбра, че едното стъкло е изрязано.

— Какво е станало? — попита Ирен, която бе дотичала след него.

— Ето, вижте сама. Много ясно. Някой е идвал.

— Крадец ли?

— Разбира се, че крадец.

— Боже мой! Бижутата ми.

Той я поведе за ръка.

— Да проверим. Но не мисля, че е заради бижутата.

— За какво тогава?

— Дошли са да отвлекат малкия.

— Жулио ли?

— Не. Патрис.

— Но Патрис е тук. Полудявате ли, що ли?

— Почакайте! Мисля, че започвам да разбирам.

— Пуснете ме. Боли ме.

— Ох! Извинявайте.

Затвори прозореца и опря чело в здравото стъкло. Дъждът бе спрял, но студен вятър, който носеше дъх на мокра трева, духаше през отвора.

— Крадец е влязъл в стаята на Амалия — съобрази бавно той. — Помислил е, че бебето, което притиска до себе си, е нейното. Логично, нали?... Другото, в детската, можеше да бъде само нашето. Отвлякъл го е. Точно така е станало. Трябва да събудим Амалия.

Ирен извика. Той сложи пръст върху устните си.

— Тихо. Може и да бъркам. Всичко е толкова невероятно... Да не стоим тук. Ще замръзнем.

— Какво ще правим?

— Първо ще проверим дали са взели нещо. Но положително не са идвали да крадат картини или сребърни вещи. Нека само да си навлека халата.

Слязоха в хола, от който се преминаваше в салона, после в библиотеката, столовата и съвсем в дъното — в кабинета на Клери. Проверката свърши бързо. Нищо не бе докосвано.

— Сигурен бях — каза Клери. — Сега вече всичко е ясно. Ще трябва да се подготвим да хвърлим немалко милиони.

— Но как... Но това е невъзможно — запротестира Ирен.

Тя се отпусна в креслото до аквариума, където цял един свят като че ли търсеше плячка сред водорасли и камъчета.

— Полудявам — простена тя. — Какво ни доказва, че са искали да отвлекат Патрис?

— Очевидно е. Достатъчно е да се замислиш за миг.

— Ще съобщите ли в полицията?

Той леко потупваше брадата си със склучени ръце.

— Трябва ли да предупредим полицията? Кое е по-добре? Да чакаме ли?... Да позвъним в комисариата... За да кажем, че Жулио е изчезнал?

— Много ясно.

— Но... трябва ли бандитите да разберат, че са сбъркали?

— Какво! Вие се колебаете?

Скръстил ръце на гърба, Клери обиколи бавно салона и спря пред Ирен.

— Да допуснем следното — каза той. — Утре полицията, телевизията, вестниците ще съобщят, че крадците не са отвлекли бебето, което е трябвало. Ще повярват ли на това съобщение крадците?... Просто питам. На тяхно място не бих се доверил, щях да помисля, че е хитрост и щях да задържа заложника. Но да предположим...

— Ах! Престанете — извика Ирен. — Не е време за предположения.

— Оставете ме да довърша. Да предположим, че бандитите допуснат, че са отвлекли дете по погрешка... Сериозно ли мислите, че ще се обременяват с него? Убеден съм, че ще потърсят друго разрешение.

— Ще го убият ли?

— Възможно е. Но ако...

Ирен запуши ушите си.

— Стига — изкрещя тя. — Стига!

Клери се приближи до нея, стисна я за китките и силно я разтърси.

— Ще ме изслушате!... Длъжен съм да обмисля всички вероятности. Не за свое удоволствие. Много ясно, че ако подхвърлят Жулио жив пред някой магазин или в кофа за боклук, ние няма да престанем да треперим за Патрис. Разбирате това, нали? Бандитите няма да се откажат толкова лесно. А ние няма да можем до безкрай да пазим Патрис.

— Тогава какво предлагате?

— Предлагам... да направим така, като че бебето е наистина Патрис. Може би този е единственият начин да спасим Жулио и да опазим Патрис.

— Съгласен сте да платите за чуждото дете?

— Нямаме избор.

— А ако не се обадите в полицията? Бандитите винаги заплашват, че ще убият заложника си, когато полицията е вдигната в тревога.

— Знам — каза Клери. — Но тъй или иначе, полицията винаги се предупреждава, а заложниците рядко се ликвидират. С течение на времето отвличането на деца си е намерило правилата. Тъжно е, но е така.

— Според вас скъпо ли ще платим?

— Вероятно. И в тези работи сега има нещо като тарифа.

Ирен подскочи.

— А откъде мислите, че ще намерим пари?

— Още не знам. Ще видим.

Тя зиморничаво загърна сакото си пред гърдите.

— Страх ме е — прошепна Ирен. — Страх ме е за Патрис. Ужасно е. Защо се залавят с нас... О! Много добре знам кой го е направил.

— А, не! — сопна се Клери. — Не започвайте пак.

Счепкаха се. Погледите им се кръстосаха като юмруци.

— Не е време да говорим за това — подхвана Клери. — Разприте ни не интересуват никого. Ще се обадя в комисариата. И освен това, няма как, ще събудя Албер. Той може да ни помогне — той пристъпи към жена си. — Ирен, моля ви. В интерес на малкия е да сте на моя страна. Мога ли да разчитам на вас?... Добре. Направете кафе. Ще имаме нужда.

— А Амалия? — запита Ирен.

Клери, който се бе отправил към телефона, спря.

— Вярно. Щях да забравя. Да я събудя, но вие пак ще си мислите, че... Една хубава, още топла от съня жена, която непременно ще се развика! Не е гледка за мъж като мен, нали? Извинете, бедна моя Ирен. Не искам да подновявам войната. Чакам ви тук. Да си метне халата и да дойде. Ще се опитам да я убедя. А вие ме подкрепете. Сега всичко зависи от нея.

Клери изгледа Ирен, която се отдалечаваше към стълбата. „Защо е толкова опърничава, толкова твърдоглава, толкова саможива, помисли той. С мен е бодлива като обвивка на кестен. Ако можеше да ни излекува това, което ни се случи.“

Влезе в кабинета си и неспокойно затършува за пакет цигари. Събра няколко разпилени голоазки в едно чекмедже и след като запали една с неуверена ръка, сложи останалите в джоба си. Часовникът му показваше един и половина. Навярно полицията щеше да дойде най-малко след четирийсет и пет минути. Щеше ли Амалия да изиграе ролята си пред инспекторите? Тя беше простовата, много трудно щеше да ѝ бъде да разбере, че трябва да се държи тъй, сякаш Патрис е Жулио. Пред полицията не трябваше да проявява прекомерна мъка. Истинска тревога — да, но не повече. Синът на господарите ѝ е изчезнал. Полицията се заема със случая. Няма за какво да потъва в сълзи. Само при условие нито за миг да не забрави, че става дума за детето на господарите, а не за нейното. Може би искаха много от нея. Обаче нямаше друго разрешение.

Той нададе ухо, опитвайки се да долови шум от стъпки над главата си или стенания, но само поривите на вятъра по капаците на прозорците нарушаваха тишината. Приблужи се до стълбата и се вслуша. Нито звук. „Какво ли се мотае?“, каза си съвсем тихо той. После се досети, че трябва да посвети в тайната Мофранови и Жюсомови. Ставаха много хора. Може би не е нужно да казва на

Жюсомови. Те живееха малко встрани, във вилата си, и не можеха да различат Жулио от Патрис, когато Амалия ги разхождаше в парка. Мофранови имаха по-набито око. Но бяха изцяло предани на Ирен и никога нямаше да я издадат. Все пак играта още далеч не бе спечелена. Ами ако полицаите разкрият, че са ги излъгали...

Клери запали нова цигара от фаса си. „Постъпвам честно, повтаряше си той. Всичко ще направя, за да спася Жулио. Но няма и да се разоря. Никой не може да иска това от мен.“ Мислеше, че сигурно щеше да се наложи да ипотекира имението или да продаде фермата, защото никога нямаше да се съгласи да се раздели с конете си.

Откъде идеше ударът? Сигурно от някой уволнен коняр. Защото можеше и да е от мъщение. Изтънчено от мъщение. По-лесно би било например да подпалят конюшните. Или, защо пък не, да стрелят по него, когато призори язди в лек галоп с Фримус чак до Гората на Зайците. Но не го направиха. Искаха да го накарат да страда. „Е, добре, страдам, за бога! Но заради горката Амалия!“

Изведнъж горе бебето заплака и скоро Амалия и Ирен се появиха на площадката на стълбата. Амалия държеше детето на ръце. Тя го люлееше несъзнателно и изглеждаше още неразбудена добре.

— Успокойте го — каза Клери на жена си. — Не можем да се чуем.

Ирен взе бебето, което се разплака още по-силно. То просто се задушаваше със сгърчени ръчички и беззъба устица, търсеца въздух.

— Нали виждате, че не иска у мен — каза Ирен.

Амалия пое детето с майчинска нежност.

— Ела, ела... — изрече тя. — Да, ще си пийнем водичка... и ще се успокоим — заслиза по стълбата, гукайки ласкави думи на ухото на малкия.

„Бога ми, нищо не е разбрала“ — помисли Клери. Щом Ирен се приближи до него, той пошушна:

— Предупредихте ли я?

Загубила търпение, Ирен вдигна рамене.

— Разбира се.

— И само така ли й подеждуват новината? Сигурно не сте й обяснили всичко.

— Да, толкова съм глупава, добре, че вие сте тук — тросна се Ирен. Тя повлече Амалия в салона и я накара да седне до нея на

канапето.

Детето, което вече се унасяше, отново се разпищя. Тогава Амалия разгърна халата си, откопча фланелката и извади толкова бяла гърда, че на човек му се дощяваше да я докосне. Тя поднесе зърното към устните на детето, което веднага го ухапа и засука ръчичката му, като миниатюрна звезда, се опитваше да приближи още към себе си благодатната гръд.

— Господин Бебе е гладен — каза Амалия.

Клери я наблюдаваше, с чувство на уважение.

— Амалия прошепна той, — знаете ли защо ви събудихме?

Тя въртеше само очите си, за да не попречи на Патрис. Спря поглед на Клери.

— Искали са да ми го вземат — каза тя и погледна малкия с нежност, която подразни Ирен.

— Но те са отвлекли вашето — каза Клери.

— Скоро ще разберат, че са се излъгали — отвърна спокойно тя. — Господинът трябва само да каже истината.

— Но именно! — започна Клери. Той прекъсна, защото не знаеше как да се справи със сляпото доверие, което Амалия му засвидетелствуваше. Тя трябваше да плаче, да вика, а тъкмо обратно, тя беше пред него едва умоляваща, наблюдаваше го с вярата на обикновените хорица, които се осланят на своя светия.

— Именно — повтори той. — Няма да ми повярват. Виж какво, Амалия, разкажете ни какво се случи снощи. Когато тръгнахме, вие оправяхте децата. И после?

— После ги сложих да си легнат. Но господин Бебе плачеше. Мъчат го зъбките. Полюлях го. И накрая го взех в леглото си.

— А Жулио? Къде беше той?

— Ами в люлката си.

— А, люлката в детската.

— Да, господин Бебе заспа, но не исках да го безпокоя. Оставих го при себе си.

— Не чухте ли някакъв шум?

— Не, бях много уморена и съм спала, докато госпожата ме събуди.

— Значи човекът, който се е вмъкнал в стаята ви, е помислил, че детето, което сте прегърналите вашият син — заключи Клери. — Кой

не би се заблудил? Не е знаел, че когато отсъствуваме, вие лягате в съседната стая и за по-голямо удобство пренасяте люлката на сина си до Патрисовата.

— Но вие досаждате на Амалия — извика Ирен. — Всичко това ѝ е известно.

— Позволете. Важно е. Амалия, искам добре да схванете, че крадецът не е имал начин да различи децата. Значи, ако обявя, че се е излъгал, той ще си помисли, че хитрувам, за да го накарам да върне бебето, а ние няма да можем да му докажем обратното. Дрешките на децата нямат отличителни знаци, а малките бебета си приличат. Разбирате ли какво ви говоря?... Имаме работа със самонадеяни хора, защото мисля, че са повече. Подобно похождение не може да прави сам човек. Какво ще предприемат в такъв случай, а?

Амалия вдигна глава. Очите ѝ бяха тъмни, огромни и непрозрачни, замъглени като в картина на Пикасо. Едва се забелязваше малко бяло в края на клепките... Очи от емайл, които отразяваха светлината на плафониерата.

— Какво ще направят? — продължи Клери. — Аз ще ви кажа. Ще върнат вашето бебе срещу откуп или, извинете ме за грубата откровеност, ще се отърват от него.

Амалия не помръдна, отдадена всецяло на дълга си на дойка, но наведнъж на лицето ѝ се изписа израз на болезнено внимание.

— Не — възкликна тя. — Не. Не е възможно. Господинът ще направи нещо.

Клери — жестът бе непреодолим — допря ръка на рамото на прислужницата.

— Мила Амалия — произнесе той, — ще направя и невъзможното. Но при едно условие. Ако вие, ако ние и всички около нас накараме полицията, вестниците да повярват, че бебето, което бе отвлечено, е наистина Патрис, нашият син. Уверявам ви, че бандитите ще се погрижат за бебето, ако са сигурни, че ще получат пари за него.

— Господинът ще плати за моя малък Жулио? — прошепна тя примирено и покорно. Със свободната ръка избърса очите си, после издърпа много внимателно гърдата от устата на детето и я прибра, изпълнена с достойнство.

— Господинът е добър — каза тя. — Ще ви работя безплатно.

— Не става дума за това. Не сте виновна за случилото се. От вас искаме само да ни оставите да действваме свободно, за да приключи всичко добре. Ще дойде полицията. Ще се преструвате, че Патрис е вашият син. Уверявам ви, че няма друго разрешение.

Искаме да спасим Жулио — намеси се Ирен — и да предпазим Патрис. Ще върнат Жулио и ще се махнат, всички ще сме спокойни.

— Обещано? — настоя Клери.

Внезапно Амалия захлипа. Клатеше утвърдително глава, без да може да проговори.

— Хайде, хайде! — каза Клери. — Успокойте се, добричка Амалия.

— Вината е моя — промълви тя.

— Не. Оставете Патрис и чакайте да ви повикаме. А вие, Ирен, направете ни кафе. Излишно е да събуждаме сега Мофранови. Ще им кажа по-нататък. Ще повикам полицията.

Тръгна към кабинета и си даде още малко време за размисъл. Нямаше ли в известен смисъл да пожертвува Жулио заради Патрис? Как да разграничи благоразумието от подлостта? Телефонът извъня. Тримата се сковаха.

— Те са — каза Клери тихо, сякаш се страхуваше да не го чуят. Отиде да се обади.

— Да. Аз съм... Да, чувам ви много добре.

Ирен бавно се смъкна на канапето. Амалия стоеше на прага на салона със заспалото бебе на ръце.

— Четири милиона! — провикна се Клери. — Вие сте съвсем полудели. Почти никакви налични пари нямам.

Ирен извърна глава към Амалия.

— Четири милиона — пошушна тя, — това прави четиристотин милиона сантима. Не е възможно.

— Горкият ми Жулио — простена прислужницата.

— Е, да, горкият ви Жулио — сухо отвърна Ирен.

— Слушайте — говореше Клери. — Опитайте се да разберете. Принуждават ме да сключа заем. Това иска време. И всички постъпки ще се видят... Но, боже господи, какво мога да направя. Банкерите ще погледнат с недоверие. Аз и да не искам да предупреждавам полицията, тя въпреки всичко ще узнае. Щом се тегли голяма сума в

дребни пари, хората веднага разбират, че става дума за отвличане... Какво?

Раздразнени гласове кънтяха в слушалката. Клери несъзнателно беше взел от бюрото си линейка и потупваше прасците си.

— Нужни са ми няколко дни — подзе той. — И ви предупреждавам... ако направите нещо на бебето ми, ще ви унищожа.

Връзката прекъсна грубо. Клери се върна в салона.

— Чухте ли?... Четиристотин милиона! Това е безумие... Идете да сложите малкия, Амалия. Нямаме нужда от вас тук.

— Господинът няма да може да плати — каза Амалия.

— Знам ли.

— Мисля си за Жулио.

— Но и ние също, Амалия. Ние също.

— Господинът трябва да помисли — каза Ирен. — Не го безпокойте. Оставете ни сега.

Тя затвори вратата след прислужницата и попита:

— Кой беше?

— Мъжки глас — обясни той. — Не толкова заплашителен. Но категоричен. Добре, че вие двете не чувахте. Той каза: „Ако не платите, няма да видите детето си“. Така... Спокойно. О! Ще преговарям... Ужасно е да се говори така. Но какво да се прави! Става дума за пазарлък и те го знаят.

— Дали ще се обади пак?

— Естествено.

— В такива случаи полицията не подслушва ли телефоните?

— Мисля, че да. Ирен, бъдете любезна, дайте ми чаша силно кафе. Капнал съм. Чудя се дали ще можем да откупим горкото дете. Сигурно вече са го отвели много далеч. Дори и да подслушва полицията, това не променя нещата особено.

— Сега ще дойда — каза Ирен. — Изчакайте ме, преди да се обадите в комисариата.

Клери се закашля и му се прииска да запуши. Запали цигара и застана пред аквариума. Отморяваше го гледката на рибките, които се изкачваха до повърхността и от меките им устни излизаха мехурчета, след това се спускаха към пясъка и леко заравяха глави.

Четиристотин милиона! Цената на фермата в Троя-Рут. Никога.

Сънен глас отговори на Клери.

— Отвлечане ли? Сигурен ли сте?... Откъде се обаждате?

— От имението Ла Рошет.

— Къде се намира то?

— Между Лавал и Шато-Гонтие. Хайде де! Всички познават имението. Побързайте.

— Знаете ли... Нужно е време... Нали знаете колко е часът! Ще съобщя на комисаря.

— Кажете му, че става дума за сина на господин Клери дьо Белфон.

— Почакайте. Как се пише?

— Както искате. Само побързайте — Клери тръшна слушалката.

— Този е за убиване — каза той.

Ирен му донесе чаша кафе. Клери погледна студено жена си.

— Смятам, че взех подходящо решение. Да не ме упреквате после.

— Но... аз не казвам нищо.

— От наш интерес е да сме единодушни пред полицията. Да, знам за какво си мислите. Ако Патрис беше отвлечен, а не Жулио, сигурно нямаше тъй бързо да съобщавам на властите. Това, нали?

— Пийте, докато е топло — посъветва го Ирен с безизразен глас.

Клери отпи замислено от кафето.

— Все пак трябва да се отдалечим, за да скочим по-сигурно. Длъжни сме да признаем на приятелите си. Вие познавате Албер. Щеше да ни принуди да повикаме полицията. Но кажете нещо, за бога. Стойте тук и ме гледате като съдия. Опитвам се да направя най-доброто.

Той подаде чашата си на Ирен, която я постави на подноса.

— Мария е — каза Ирен. — Непременно е тя.

— А! — провикна се Клери — Щях да се учудя, ако не бяхте споменали Мария. Но Мария няма нищо общо с тази история.

— Защитавате ли я?

Клери стана, стискайки юмруци. Закрачи яростно към вратата на салона.

— В края на краищата ми е все едно. Въобразявайте си, каквото си искате. Но ви забранявам да говорите първа за Мария. Когато

ченгетата ни заразпитват, ще отговарям аз... Разбрано. Ще се облека и ще отида да подготвя Мофранови и Жюсомови.

Останала сама, Ирен си сипа чашка кафе и се сгуши в ъгъла на канапето е подвити така. Мария! Жак беше прав, разбира се. Не можеше да е тя. Тя никога не би объркала бебетата. Познаваше ги пределно добре. Но колко щеше да ѝ е приятно, ако можеше да си отмъсти на нея. Развратницата! Мръсница, която си правеше удоволствието да подмамва горкия наивник, да върти задник, когато се случи да върви пред него, да пъчи гърди. Беше точно от тия, които той харесва, пищна, с предизвикателни гърди. Не само хубава, а нещо повече от хубава! Кобила с черен косъм, гъвкава, палава като Фримус, любимия жребец, който Жак няма да се съгласи да продаде за нищо на света. И все пак щеше да се наложи да се лиши от него. Тя щеше да го накара, защото щяха да са нужни много жертви, за да се намерят четиристотинте милиона. Вън женските! С каква радост щеше да изгони и Амалия, ако не бе незаменима кърмачка. Една майка спи ли, когато ѝ отвличат детето?

Бледа светлина се процеждаше през прозореца. Нима вече се развиделяваше? Ирен погледна часовника си. Скоро щеше да бъде пет. Сигурно бе дремнала за миг и сега ѝ беше трудно да се разсъни, краката ѝ бяха вдървени и имаше горчив вкус в устата. Полицията нямаше да се забави много. Тя стана, залитна и се задържа за облегалката на канапето. Какво ли правеше Жак? Толкова ли бе трудно да им се обясни на Мофранови и Жюсомови?

Чувствуваше се разчорлена, смазана, състарена от изпитанието. И най-вече имаше усещането за нечистоплътност, откакто домът ѝ бе нападат, похитен. Отсега нататък страхът нямаше да я напусне. Щеше да се сепва при най-малкото изскърцване на паркета. Чу стъпките на мъжа си в хола и пооправи косите си.

— Идват — каза той. — Подучих всички. В това отношение можем да бъдем спокойни. Отивам да отворя. Внимавайте! Да няма объркване! Отвлечен е Патрис. Говорете малко. Съкрушена сте от мъка. И мен не ми се разиграва тази комедия, но трябва заради Жулио.

Колата спря пред къщата и Клери изтича да отвори вратата.

— Комисарят Маржолен — представи се по-възрастният. — И полицейски инспектор Кресар.

Ръкостискане. Шум от стъпки. Ирен се опитва да заеме някакво поведение. С бегъл поглед оглежда двамата мъже, които я поздравяват и които Клери ѝ представя набързо. Комисарят... около четирийсетгодишен, лошо обръснат... в евтин костюм с безформени джобове... миризма на лула. Подчиненият му... млад... с очила... гъсти дълги мустаци, увиснали като голяма кифла... джинси и кожено яке, цялото напукано.

— Дойдохме възможно най-бързо — обяснява комисарят. — Да видим! Какво точно се е случило?

И Клери разказва, разказва. Комисарят си взема бележки.

— Бих искал да огледам — казва той. — Водете ме. Елате и вие, госпожо, ако сте в състояние. Значи се качвате по стълбите... Следвам ви.

— По-тихо — подканя Клери. — Бебето на прислужницата ни спи.

Групата пресича спалнята на Ирен и влиза в детската стая. Комисарят обикаля около двете легълца.

— Естествено, нищо не сте пипали, нали?

— Нищо — казва Клери. — Патрис лежеше тук, а Жулио — там.

— Добре. И така, госпожо, вие установихте, че леглата са празни.

— Да. Но не се обезпокоих. Понеже Жулио го болят зъбките, а Патрис спи леко, помислих си, че Амалия ги е взела в леглото си, за да ги приспи по-лесно. Но поисках все пак да се уверя и влязох в спалнята на Амалия.

— Трябва да ви обясним — намеси се Клери, — че нашата прислужница спи тук, когато ние отсъствуваме от дома, за да не е само на етажата нашето бебе. Иначе спи с детето си на втория етаж.

— А, това е важно — отбелязва комисарят. — Крадците непременно са знаели за тези порядки. Могат ли да влязат?

— Моля — казва Клери, — Амалия е там. Можете да я разпитате.

Двамата полицаи се спират на прага. Комисарят се обръща към Клери.

— Чия Амалия? — шушне той.

— Амалия Перейра.

— Испанка ли е?

— Португалка.

— Редовно ли ѝ е положението?

— Натурализирана французойка е.

Комисарят кимва и пристъпва напред. Амалия е седнала на леглото си и държи Патрис на колене.

— Това вашият Жулио ли е? — пита комисарят — На колко месеца е?

— На осем — отвръща Амалия, посивяла от страх.

— В колко часа си легнахте?

— В девет. Но Жулио крещеше заради зъбките, болят го — Амалия търси с поглед господарите; колебае се.

— Значи взимате Жулио в леглото си — казва комисарят, — а какво правите с Патрис?

— Той си спеше в детската — казва Клери, леко раздражен.

— Да — отвръща Амалия с по-уверен тон. — Жулио се успокои и аз заспах. Това е всичко.

— Нищо ли не чухте?

— Не. Когато спя, нищо не може да ме разбуди.

— Ясно — казва комисарят. — Изобщо крадецът е бил добре осведомен и е дошъл направо тук, прекосил е безшумно стаята, взел е Патрис и всичко това само за няколко минути. Как беше облечено бебето?

— В пижамка — отговаря Амалия.

— Позволете. Обръщам се към майката. Това ли наричате пижама, госпожо?... Бельото му няма ли отличителен знак? Нито емблема? Тъй... тъй... Имате ли снимка на малкия?

— Не — отговаря Ирен. — Но всички бебета на тази възраст си приличат. Тя хвърля бърз поглед към Амалия и мъжа си, после показва Патрис. — Ето приблизително на кого прилича синът ми.

Комисарят се приближава и разглежда детето, след това пита Амалия:

— Господин Клери ми съобщи преди малко, че вие кърмите бебето. Но предполагам, че похитителите ще го хранят сега с биберон. Здраво ли е поне?

— Никога не е боледувал — заявява Амалия.

— Щом се роди, прекара жълтеница — уточнява Ирен. — Крехък си остана.

Амалия започва да губи самообладание.

— Сигурен съм, че ще издържи — заявява полицаят. — Цялата история ще свърши за няколко дни. Бебетата се забелязват. Реват.

— Не и той — каза Амалия, която едва сдържа сълзите си.

Комисарят се обръща към Ирен.

— Ще ви го върнем, госпожо. И в добро здраве, ще видите. Да видим сега пътя, по който е минал похитителят.

Групата преминава коридора и се спира пред прозореца, който комисарят оглежда внимателно.

— Чиста работа — признава той. — Към задната страна на парка ли гледа прозорецът? — отваря го. През листата на дърветата небето червене. От покрива все още се стичат капки. — Откъде е тази стълба?

— От навеса — казва Клери. — Градинарят ми, който върши почти всичко, я използва доста често.

— Сигурно има следи от стъпки долу — казва комисарят. — Драги ми Кресар, ще слезеш да проучиш терена. Щом стълбата е тук, използвавай я. После бягай до колата и включи сирената. Нямаме и минута за губене. Хората, които пътуват с бебе, лесно се забелязват. Почти съм сигурен, че в похищението участва и жена. Никого ли не подозирате?

— Не — казва Клери.

— Да — казва Ирен.

— А, а! — отвръща комисарят. — Трябваше да се разберете помежду си. Хайде да слезем, искате ли? Вероятно ще ми потрябва телефонът ви.

Връщат се в салона.

— Сега да поговорим за тази, която подозирате — преминава в настъпление полицаят.

— Жена ми има предвид една прислужница, която изгонихме, защото крадеше — обясни Клери.

— Името ѝ?

— Мария да Коста.

Комисарят записва в измачкания си бележник.

— Години?

— Двайсет и шест.

— Народност?

— Португалка.

— Виж ти. Както и кърмачката. Роднини ли са?

— Няма т нищо общо. Всъщност не вярвам, защото Амалия живее от много отдавна във Франция, а Мария е отскоро тук.

— Всичко това ще се провери — отговаря комисарят. — Как изглежда?

— Не много едра. Кестенява. Двайсет и шест години. Неомъжена.

— Предизвикателна — добавя Ирен.

— О! Предизвикателна!... Впрочем може и така да се каже — обяснява Клери.

Бърз поглед на комисаря, който като че се замисля, наблюдавайки движенията на рибите.

— Какво беше поведението ѝ, когато я уволнихте? — подхваща той.

— Естествено, побесня — казва Клери.

— Не ви ли се закани?

— Само това оставаше — избухва Ирен.

— Кой от вас ѝ съобщи за уволнението?

— Разбира се, че аз — казва Ирен. — Мъжът ми никога не си е у дома.

— Тоест често отсъствам — заявява много спокойно Клери. — С това стопанство... Поставете се на мое място. Ирен, трябваше да предложите на господин Маржолен нещо топло. Толкова е влажно навън. Чашка кафе, комисарю?

— Благодаря.

— Как да разбирам, да или не?

— Благодаря, да.

— Така ви искам.

Ирен се отдалечава, а Клери се навежда към полицаия.

— Жена ми не можеше да я понася, но имахме нужда от нея. След раждането на малкия Ирен беше толкова уморена, че непременно ни трябваше помощница. Дадох обява и Мария се яви.

— Наистина ли крадеше?

— Откровено казано, не знам. Това са домашни проблеми, които ми досаждат. Но не ми се струва Мария да е организатор на толкова сериозно престъпление.

— Да поговорим сега за персонала ви. Кой точно работи при вас? Имам предвид в замъка.

— Освен Амалия, първо, семейство Мофран. Леон Мофран е на шейсети пет години. Той е мой камериер. Жена му Франсоаз е на около шейсет. Тя ни е готвачка. Преди да постъпят при нас, са били на служба у тъста ми. Имаме им пълно доверие. И още семейство Жюсом, което живее в сградата до входа. Те са портиери и в същото време Дьони е градинар, а Терез помага на Амалия, пере, кърпи... Ето това е.

— На колко са години?

— Той е на петдесет и една, а тя на четирийсет и седем или и осем. Родом са от Шато-Гонтие. Самата преданост. Всички са предупредени за отвличането. Веднага им съобщих, защото те са като част от семейството.

— Остават вашите коняри. Много ли са?

— Назначил съм всичко на всичко шест души.

— Можете ли да ми дадете списък на тези хора?

— Ако обичате, да минем в кабинета ми.

Двамата мъже минават в съседната стая и Клери изважда един тефтер, който отваря на бюрото си. Докато комисарят си взема бележки, той използва момента, за да запали цигара и вдъхва първите кълба дим, като че са чист въздух. Най-трудното бе минало. Амалия се държа добре. Маржолен не подозира нищо.

— Имате ли проблеми с тях? — пита комисарят.

— Не. Всички са тукашни. Преди да назнача някого, се осведомявам, нали разбирате.

— Въпреки това ще се занимаем с тях. Участвувате ли в конни състезания?

— Не. Създават много главоболия.

— Имате ли спорове с клиентите си? Някой да е искал да ви отмъщава?

— Изключено. Познават ме. Няма по-безукорен в сделките от мен.

Комисарят става. Гризе молива си, после шумно затваря бележника си.

— На пръв поглед — казва той — точно тази Мария ми се вижда най-подозрителна. — Да се върнем към телефонното позвъняване, за

което ми разказахте преди малко. Искат от вас четиристотин милиона сантима. Това по възможностите вили е?

Клери не обича много подобни въпроси.

— Важно е — продължава комисарят. — Или имаме работа с някой, който знае богатството ви, или ако не, трябва да търсим сред вашите близки. Или пък някой крадец ви е подхвърлил напосоки цифрата, без изобщо да прецени дали можете да платите. Бързо ще стане ясно, защото сигурно пак ще ви потърсят. Но ме учудва, защото похитителите на деца се насочват обикновено към хора, които са в състояние веднага да платят огромна сума: индустриалци, банкери... А един поземлен собственик като вас, дори да има подръка голямо състояние, не може бързо да маневрира с капиталите си.

— Такъв е и моят случай.

— Именно. Четиристотин милиона според мен не е реално. Склонен съм да смятам, че детето ви е отвлечено от малко простовати хора. И съм сигурен, че ще ги накарате да отстъпят доста от цената. Може би ще се проточи, но накрая ще разберат, че искат много.

— А какво ще стане дотогава с Патрис?

Комисарят заобикаля бюрото с ръце на гърба.

— Ще бъда откровен, господин Клери — казва най-сетне той. — Започва игра на покер. Ще спечели оня, който най-дълго запази хладнокръвието си. Когато ви се обадят пак... не се страхувайте. Ще подслушваме всичките ви разговори... Старайте се да не протестирате и да не заплашвате. На техните суми предлагайте други. Хладнокръвно. Като че залогът не е вашият син.

Клери поклаща глава. Знае, че няма да си играе с живота на Жулио.

— Ние ще запишем гласа на човека, с когото разговаряте. Накратко, ще правим всичко, което обикновено правим в подобни случаи.

— А вестниците? — запита Клери.

— Ще им кажем да мълчат. Поне за известно време. В това отношение вече се научиха да си сдържат езика. Видите ли, единственото, за което ще помоля, е да ни държите в течение и за най-дребната случка... Доволен съм и съм спокоен, че нито вие, нито жена ви сте изпаднали в паника. Страхувах се, че ще заваря тук викове и

сълзи, а откривам хора, готови да се борят. Това е добре. Това е много добре.

Той се спира пред закачената на стената карта, която изобразява снимка от птичи полет на имението. Почуква леко със свит показалец фотографията.

— Имението ви е трудно за охраняване. Стената, която го опасва отпред и отстрани, може при случай да се пази. Но Ла Рошет гледа директно към пристройките, към полето. Всеки може да влезе оттам и естествено, да избяга пак оттам. За успокоение на съвестта ще поставя постове, от които няма да има полза, тъй като похитителите положително нямат намерение да се върнат и да обикалят мястото, но пък хората ви ще са по-спокойни. Впрочем хората ни ще са много дискретни. Ще огледаме под лупа пътеките, които виждам тук зад парка и около езерото. Имайте доверие на Кресар. Нищо няма да му убегне. Не трябва да подценим никаква подробност... А, Кресар, тъкмо говорех за теб.

— Готово — казва Кресар. — Всичко е вдигнато в тревога — бързал е и разкопчава коженото си яке.

— Специално им казах да обърнат внимание на караваните — продължава той. — Те са идеалното място да се притайват с някое дете.

— Има ли следи от стъпки зад къщата?

— Като че под стълбата е ходено, но дъждът е измил всичко. Вероятно са били двама. Сигурно ги е чакала кола някъде край езерото. Ще проучим терена утре за всеки случай... — поглежда часовника си. — Или по-точно тази сутрин. Вече е шест и половина. Времето като че ли се оправя.

Ирен се връща с поднос. Клери разчиства две ниски масички и ѝ помага да подреди чашките, захарницата, каничката с кафе, чинията, натрупана със сандвичи.

— Вземете си, комисарю.

Настъпва кратък миг на отпускане.

— По мое мнение — казва комисарят — може би не са много далече. Обадили са се навярно от Лавал. Сега навсякъде има телефонни кабинки. А после са се скрили в някое тихо ъгълче, може би предварително приготвено, и няма да мръднат оттам. Представям си, че имат необходимото подръка, дрешки за малкия, храна, всичко.

Очевидно в техен интерес е да ви върнат бебето здраво. Много добре съзнават на каква опасност се излагат в противен случай със сегашните съдилища. Доверете ни се, скъпа госпожо. Скоро отново ще видите вашия малък Патрис.

Той изпразва чашката, чака помощника си да изяде печената филийка.

— Хайде, драги. Тръгваме.

Сбогуват се с Ирен. Клери ги изпраща, стиска им ръка.

— Стойте до телефона — заръчва им пак комисарят. — Може би ще предпочетат да ви пишат, но това би ме учудило. Вероятно им е известно, че разполагаме с научни средства да накараме между другото буквите да говорят. Има ли кой да ви замества в работата?

— Да. Шарл Жандро. Той е дясната ми ръка. Изключително честно момче.

— Много добре. Кажете му, че сте болен и ще отсъствувате известно време. И помислете още веднъж — похитителите непременно имат съучастник тук. Смелост, господин Клери. Доскоро виждане.

Те хлопват вратите и потеглят. Над моравите се носи пара. В светлото небе още свети една звезда. Клери навежда глава. Четиристотин милиона, дума да не става! Но до каква ли сума може да слезе пазарлъкът, без да е заплашено бебето на Амалия? Връща се с бавни крачки и се разминава с Франсоаз Мофран, която отнася подноса.

— Къде е госпожата?

— Току-що се качи. Защото бедната Амалия... Миналата година умря мъжът ѝ. Сега синът ѝ изчезнал. Много тъжно.

— Да, да... Разбира се. Много тъжно... Не стойте така, Франсоаз. Госпожата може би има нужда от вас.

Връща се в кабинета си. Яд го е на Амалия, на Ирен, на себе си, на всичко. Обажда се на Жюсом.

— Ало, Дьони?... Нека никой не ни безпокои. Предайте същото на Терез. Ако все пак някой дойде, кажете, че госпожата е неразположена, а аз не съм у дома. Разбира се, ако не е полицай.

— Тези господа от полицията надяват ли се да открият нещо? — пита Жюсом.

Клери изпитва желание да го прати по дяволите.

— Естествено — изръмжава той. — А! Дьони, най-важното, вземете декавето и идете да ми купите цигари от Шато-Гонтие. Кашон „Стивънсън“. И да не забравите: не давайте вид, че криете нещо. Нищо не се е случило в Ла Рошет, разбирате ли? Нищо.

Затваря телефона и веднага набира Жандро.

— Извинете, Шарл. Рано ви безпокоя. Но съм принуден да ви помоля за помощ. Малко съм уморен. Спах много лошо. Можете ли да приемете Гринбер вместо мен? Преценете какво може да прави. Не се доверявам много на младите ветеринари. И предупредете Марслен. Все още съм склонен да продам Бетарам, но ще поговорим за това пак след петнайсетина дни. Сега трябва да си почина.

— Не е сериозно, нали?

— Не. Ще ви обясня по-късно. Доста неща имам да ви казвам. Не се тревожете.

Клери сядва зад бюрото и хваща главата си с две ръце. Наистина е уморен. Наистина Мария беше негова любовница. Наистина е виновен за всичко, което се случи. Почти е готов да плати. Но ще бъде с парите на жена си. Не ще посмее вече да се погледне в огледало.

В банята Ирен помага на Амалия да къпе Патрис. Обикновено се задоволява да откrexне вратата, да покаже глава и да попита: „Как е? Добричък ли е?“ Но сега иска да сподели тревогата на прислужницата. Чувствува се виновна. Не Патрис трябваше да лежи на масата, докато Амалия приготвя чисти пелени, а Жулио. Трябваше ли да е тук тя, ненужна, досаждаща, несръчна, забързана да помага...

Подава кутийката с талк, безопасните игли. Бебето размахва ръце и крака като обърната по гръб костенурка. То е слабичко. Главата му е едра и крехка като на фин порцелан, има дебели устни и се опитва да захапне ръката, която се приближи. Амалия го оправя с уверени движения, пълни с нежност. Ирен се възхищава и в същото време малко я е страх. Когато взема детето на ръце, е боязлива и несръчна. Амалия го пудри с талк, хваща глезенчетата и повдига малкото телце като одрано зайче. Облак бяла пудра пада по крачетата и по членчето с изострено връхче. С няколко точни и бързи движения Амалия облича малкия в бяла пижама. Изправя го; бебето прилича на нежно, бяло пухче. Тя доближава носа си до топчестото носле на кърмачето.

Носовете се докосват; бебето леко се усмихва с лигави устни. Мигновена болка от ревност пронизва Ирен. Къде ли Амалия бе усвоила това първично умение, което напомня инстинкта на животно, което ближе малкото си.

При това Патрис не бе излязъл от нейната утроба. Той бе чужда плът. „Мой е“, мисли Ирен и се изненадва, че отстоява собствеността върху сина си, сякаш Амалия я застрашава. После ѝ хрумва странна мисъл: „Обича го колкото и Жулио. Стига ѝ само да има кого да къпе, да храни, да люлее, останалото е маловажно.“

Тя наблюдава с осъдително отвращение прислужницата, която се смее също като детето. А сега Амалия щеше да извади голямата си гърда все така поразяващо естествено. Защо любовта, раждането, кърменето са такива едни лепкави? Противно е. Ирен искаше да изрече любезни думи. Но не можеше да не отиде в спалнята си, за да си парфюмира ръцете. Едва след това можа да си наложи да се върне от благоприличие, защото не биваше да изостави Амалия в този момент. Бебето суче със затворени очи. Ирен присяда до прислужницата.

— Комисарят вярва, че ще успее — каза тя. — Взе всички необходими мерки. Сега можем само да чакаме.

— Господинът никога няма да иска да плати — каза Амалия.

— Зависи... Навярно полицията ще успее да залови бързо виновниците. Вече търсят Мария.

— Мария ли? Тя познава много добре Жулио. Нямаше да сбърка.

— Да, вярно е. Но може би е дала сведение на съучастниците си. Вие я познавате отблизо, какво ви е впечатлението?

— Ние си говорехме малко.

— Казвала ви е понякога лоши работи за мен.

Амалия се колебае. За пръв път ѝ се случва да я канят на откровен разговор, по женски. Тя е благодарна на Ирен.

— Да. Тя... Казваше, че госпожата е строга.

— И друго.

— Казваше, че госпожата е лоша.

— А вие, Амалия, какво ѝ отговаряхте?

Въпросът обърква прислужницата.

— О! Аз отговарях, че ако не е доволна, може да си отиде. А тя ми казваше, че така ще стане скоро и че вече ѝ е писнало от тази дупка. И че ще печели повече пари в Париж.

— А! Тя говорила ли ви е за Париж?

— Няколко пъти.

— Ще трябва да кажете това на комисаря.

Бебето заспа. Амалия внимателно му избърсва устата.

— Дайте ми го — казва Ирен. — Боже мой, колко е лекичко! Поразява ме тази сутрин. Струва ми се, че Жуло е къде-къде по-тежък.

— Съвсем мъничко — поправя я Амалия. — Може би само две-три ливри. Но господин Бебе ще ги навакса, щом зъбките престанат да го болят. Да го разходя ли в парка, както обикновено?

— Разбира се. Няма причина да го затваряте вътре.

Ирен се бави. Иска ѝ се да си поговори с Амалия нещо, което друг път е избягвала.

— Откъде знаете да гледате деца? — пита тя. — Като чели цял живот това сте правили.

— Имах две братчета. Нямахме майка, а баща ми по цял ден го нямаше. Работеше в корабостроителница и когато не беше на работа, беше в синдиката. Един ден го арестуваха и вече не го видяхме. Вуйчо ни по майчина линия взе братята ми при себе си. Заведе ги у дома си, в Аржентина. Тогава бяха съвсем мънички.

— Какво стана с тях?

— Не знам. Аз поисках да остана в Лисабон. Работех при една съседка, която държеше бакалница, а по-късно срещнах Естебан. Беше дошъл в отпуск. Доведе ме във Франция, където живееше от години. Оженихме се. Но госпожата знае всичко това.

— Да, но доста бегло.

Ирен не смее да признае, че не бе обърнала никакво внимание, когато мъжът ѝ бе обяснил, че е намерил едно семейство, което добре ще си гледа работата. Беше зървала този Естебан от време на време някъде към конюшните, дребен човечец с тютюнев цвят, ала в паметта ѝ се бе запазил само силуетът му. А Амалия беше просто една чужденка в дома ѝ, която даваше млякото си. Сега Ирен вече забелязваше, че тя съществува и че бе спасила Патрис.

— Клетата Амалия — прошепна тя, — животът никак не ви е глезил.

В представите ѝ се мярка несретно минало на момиченце, което продава дини и расте напук на всичко в един град, който тя познава само от предаванията на телевизията за Революцията на Карамфилите.

Може би щеше да бъде по-добре, ако си бе избрала кърмачка от околността. Не държеше да чете по-надалеч обърканите мисли, които, ѝ минаваха през главата. Сигурно бе едно: щяха да направят за Жулио всичко, което можеха. Нямахше причини за угризения.

— Госпожата ще ме държи ли в течение?

— Разбира се, Амалия. Разчитайте на нас. Щом разберем нещо, аз ще ви предупредя. Вземете Патрис и го сложете в леглото. После ще имате малко пране...

Тя връща детето на Амалия. То смуче палеца си. Бледичко е, но с красиви мигли, мигли на малко жребче. Защо толкова я вълнуват животните, а е безчувствена към малките човечета? Изведнъж чува телефонен звън, Амалия притиска бебето до гърдите си.

— Боже господи! — казва тя. — Може би е за мен. Ще позволи ли госпожата да дойда с нея?

— Слушайте! — отвръща Ирен. — Ще търсят често господина по телефона. Няма да престоявате в салона по цял ден, щом ви казвам, че ще научавате всичко. Това е. Хайде! Трябва да запазим хладнокръвие.

Ирен слиза сама и отваря вратата на кабинета. В стаята се носи облак син дим. Тя размахва ръка пред лицето си.

— Бедни ми приятелю! Как го търпите? Позволете да отворя за малко прозореца.

Клери, сложил крак върху бюрото и цигара в ъгъла на устата, вперил очи в тавана, слуша.

— Кой е? — шушне тя.

Той прави отрицателен знак с глава. Не, не е за тях. Ирен се опира на креслото, опитва се да отгатне.

— Предпочитам вие да дойдете — казва Клери. Закрива с длан микрофона и изрича полугласно: „Албер е!“ После продължава:

— Няма да ми дадат повече от четирийсет и осем часа. Значи е бързо.

Изглежда много уморен. Тя открива, че е остарял. Живяла е край него, без да го вижда. Всъщност тя не виждаше никого. Затворила се бе в пашкула на отегчението си. Само преди няколко часа си бе отворила очите. Приличаше на кадър от филм, застинал в неподвижен план, който ненадейно започва да се движи. А мъжът там, който говори по телефона, е нейният съпруг. Слепоочията му олисяват. Леко

подпухналите му очи сега са дръпнати към скулите и напомнят очи на кокер шпаньол. Нещо е станало с неговото някога привлекателно лице. Носът е натезал. Една брадавичка е поникнала в основата му като гъба до пън. Винаги ли я е имал?

— Да — казва Клери. — Гаранции не ми липсват. Но ще трябва време. Засега това е проблемът.

Можеше ли все още да го ревнува? Тя е по природа ревнива. Съвсем мъничка беше и вече...

— Благодаря, Албер. Чакам ви. А, още нещо. Кажете на Белиер, че съм болен. Спомняте ли си?... Поканихме ги за неделя. Да отложим посещението им за след седмица. Мисля, че дотогава всичко ще свърши — той затваря телефона и изпреварва възраженията на Ирен. — Длъжен бях да го предупредя. Не забравяйте, че той е обвързан с професионална тайна. В това отношение няма от какво да се боим: И кой друг, ако не един нотариус, би могъл да ни помогне пред bankerите? Горкият Албер, не можеше да дойде на себе си.

— Но... казахте ли му истината за Патрис?

— Казах му това, което и на комисаря. Отвлечен е Патрис. Не трябваше ли?

— Вече не знам.

Клери става тежко. Държи се за кръста, гледа жена си.

— Вие също не изглеждате много блестящо. Да, Албер ще направи за Патрис онова, което не би направил за Жулио. И полицията! И всички около нас! Какво искате? Така е. Албер ще е тук след час. Заедно ще решим какво можем да продадем.

Приближава се до плана, клати глава.

— Можем да сключим заем срещу ливадите в Гран Кло. Естествено, ще бъдем в загуба.

Пръстите му се разхождат по картата и галят всеки жив плет, всяка пътека. Накрая се обръща и вдига рамене.

— Ако е за Патрис, наистина няма да се колебая. И все пак ще трябва яко да се изръсим за едно дете, което не ни е никакво. Какво да се прави? Напрасно се трепя. Трудно ще го преглътнем. Най-вече... Не сте ли помислили за...

— За кое?

— Ето за кое! Да предположим... Приемете, че драматизирам нещата...

— Но говорете де! — се провиква Ирен. — Брей, колко досаден можете да бъдете!

— Да предположим, че с малкия Жулио се случи нещо. Малко вероятно е, но всичко се случва... Разбирате ли какво може да последва? Официално, за властите, загиналият няма да е Жулио. Чисто и просто ще е Патрис. Той няма да има гражданско състояние, нито да съществува законно.

— Ах!

Покъртена, Ирен се вглежда в мъжа си с ужасени очи.

— Това е невъзможно — подхвърля тя. — Ще разкажем какво се е случило.

— Досещате ли се какъв скандал ще се вдигне? Хората, които не ни обичат, а те са много, тутакси ще ни обвинят, че сме уредили да отвлечат Жулио вместо Патрис. Съгласен съм, че е напълно безпочвено. Но хората са лоши. За щастие това е само хипотеза. Но заключението е, че трябва да приключим с тази работа колкото може по-бързо. Смятах да преговарям, да се пазаря... разбира се, ще се опитам, но не чак толкова. А Амалия? Как се държи тя?

— По-добре, отколкото можехме да очакваме. Но ще ни се мотае в краката през цялото време. Щом чуе телефона, все ще пита.

— Трябва да я разберем — казва Клери. — Поставете се на мястото ѝ.

— Ако бях на нейно място, щях да си дам сметка, че ни разорява. Но очевидно не го вижда.

Клери пристъпва към нея.

— Хайде, Ирен. Не бъдете лоша поне сега.

Прегръща я през раменете с една ръка. Тя живо се измъква.

— Моля ви!

— Чисто приятелски жест — отговаря той.

— Да. Знам как всичко започва при вас. Смятате ли да задържите Албер за обяд?

— Вероятно. Зависи какво ще решим. Но ако иска да остане, ще хапнем набързо.

— Познавам го вашето „набързо“. Ще предупредя Франсоаз.

Тя прекосява хола, където чичо Мофран мете, и тръгва към офиса при Франсоаз. Заради израза на лицето ѝ, като в лошите дни, Франсоаз не смее да пита. Впрочем тя знае по-добре от Ирен какво

господинът обича да има на масата, когато е гладен, а той винаги е гладен. Разбира се, говеждо. „Аланглез“, казва госпожата. Значи кървящо. Пържени картофи, много пържени картофи, цикория с чесън. За предястие, естествено, гъши пастет, салам, саздърма. По стар навик Клери сам избира вината. Колкото и да е тревожен, ще намери време да потършува в избата, да погали етикетите, воден от охотата си в момента...

— Бъдете готова по-скоро за един часа, отколкото за дванайсет и половина — препоръчва Ирен.

Качва се в спалнята си, подрежда малко банята, после си взема душ. Както винаги заключва вратата. Тя се разглежда гола в голямото огледало на гърба на вратата. Придирчив поглед, същият, с който преценяваше младата си кобилка, когато конярят я оседлаваше. Колко отдавна беше това! Време на приятни пробези в ранна утрин, през пасбищата, към Майен, където първите слънчеви лъчи вече запалваха хоризонта. После се роди Патрис, а с него дойде и умората, нещо като измяна на цялото тяло.

Оглежда белега от цезаровото сечение. Прилича на тънък цип, който винаги ѝ напомня, че коремът ѝ е затворен само временно.

Достатъчно бе може би един неблагоприятен напън, и синкавите, лепкави вътрешности, утробата, в която като тумор се развива зародишът, ще се излеят изведнъж и тя ще престане да бъде жена. Смърт ли щеше да бъде това или освобождение? Почти всеки ден си задава този въпрос, когато прекрачва ваната.

Сред обгърналата я пара, сред водата, в която обича да се потапя, тя се пита сега дали наистина съдбата на Жулио истински я вълнува. Амалия е създадена да има и други деца. Изобщо, щом премине началната мъка...

Това са призрачни мисли, които блуждаят размекнати през съзнанието ѝ. Човек не носи отговорност за своите витаещи хрумвания. Наблюдава ги отстрани като морските животинчета, които се заплитат сред водораслите в аквариума. Жак ще се бори. За него отвличането на детето е предизвикателство. Той едва познава Жулио. Едва ли не от хорските приказки знае, че Амалия има дете, толкова е чужд в собствения си дом, като пътник, който се отбива за кратко. Но никога няма да приеме да посегнат на нещо, което му принадлежи.

Жулио е негов, колкото и конете му. Кой в края на краищата ще защити детето от обич? Просто от обич? Какво е това обич?

Ирен разсеяно се сапунисва, разсеяно се пита. Дори за милионите, които ще загуби. Разбира се, трудно е... но всъщност... изпитанието е повърхностно, не страда сърцето. Това сърце ще си живее все така, без да пропусне нито един удар. Безчувствено сърце! Годно само да поддържа една спокойна, тиха тъга. Ежедневие, какво да се прави!

Ирен се изправя, избърсва, опипва красивите си пресъхнали гърди. Облича се, гримира се за никого, дори не и заради себе си. Изследва това ничие лице в огледалото. Син молив върху клепките, розово върху скулите. Като че довършва портрет! Преди да се отдалечи, не прошепва „Добре“, казва „Правилно“.

Не минава през детската от страх да не срещне Амалия, но прекосява спалнята на съпруга си, където цари безредие, с което Леон, късогледият, не успява да се пребори. Мофранови наистина остаряват. Ще се наложи скоро да ги уволнят. Слизайки по стълбата, Ирен си мисли, че не би било зле да използват случая и да продадат всичко... ами да, дори и конюшните... всъщност защо не? А след това, като напусне този загубен край, където я задържат само ремъците на навика, ще се разведе веднага. Ла Рошет е тих и хубав, като се гледа от пътя, но след похищението е вече само развалина.

Тя спира в салона. Жак е затворил вратата на кабинета. Чува се разговор и тя разпознава гласа на адвоката Марузо. Забавя се до аквариума, колкото да поръси малко тетрамин, да погледа рибките, ненадейно обхванати от радостна възбуда... какъв късмет е да си риба!... И чука на вратата.

— Може ли?

Албер тръгва към нея, стиска ръцете ѝ и силно ги целува.

— Бедна моя приятелко... Потресен съм. Подобни неща да се случват в Париж или Лион е вече ужасно. Но да стават тук — това не мога да понеса... Как се чувствувате? О! Мога да си представя. Бебето, вашата радост, вашата гордост... Но ние ще го намерим, обещавам ви.

Клери пуши пура зад бюрото си. Върху писалището са разхвърляни папки.

— Трябваше да съобщя на Лавале — казва нотариусът.

Ирен познава Лавале. Директорът на Индо Суец. В град като Лавал няма кой знае колко влиятелни личности, а те всички са идвали понякога на гости в Ла Рошет било за лов, било за езда. В това затворено като клуб общество хората са свикнали да си помагат. Досадно е все пак, че новината толкова бързо се разпространява.

— Той е самата дискретност — уверява нотариусът. — Мисля, че ще успеем да съберем парите за четирийсет и осем часа... или, да речем, най-много до три дни. После ще се оправим. Всички знаят, че сте платежоспособни, нещо, което улеснява работата. Кредитори лесно ще се намерят, разбира се, срещу голяма лихва. Позволих си да направя списък на някои парцели, които лесно можете да продадете. Ливадите в Маршлу например. Мерлон откога им е хвърлил око. Търси терен, за да разшири фабриката си.

— Направете, както сметнете за добре — казва Ирен. — Тази сутрин не ми се мисли за сделки.

Албер я наблюдава изненадан. Бе произнесла думите с такова безразличие. Обикновено не е равнодушна по въпросите, които се отнасят до имота. Навярно заради съдбата на сина си забравя всичко.

— Най-важното е — подхваща отново тя — да свърши бързо и в пълна тайна. Не ще и дума, ще обядвате с нас. Оставям ви. Поработете добре и двамата. Франсоаз ще ви донесе нещо за освежаване. Познавате тук един човек, който вече въздиша за чаша уиски... Сюзан знае ли?

— Щом ме видя така потресен — обяснява объркан нотариусът, — трябваше... нали разбирате? Но не се безпокойте, тя ще си държи езика зад зъбите.

Ирен обаче по усет знае, че мълвата вече пълзи, че Сюзан се обажда на Мадлен, че Мадлен разказва случая на Ивон... Наивно ще бъде да се очаква, че някое журналистическо ухо няма да се опита да улови ехото на едно ехо... и тогава колите на любопитните ще започнат да сноват пред оградата... Фотографите ще маршируват с кодак на око... О! Тази ужасна тълпа, търсеца силни усещания, привлечена от мириса като рояк мухи, налитащи на мърша. Тя тутакси се надига.

— Ако имате нужда от мен — казва сухо тя, — аз съм в салона. Затваря вратата. В същия миг чува звънеца. Денят едва е започнал и

ето първите натрапници, които вече ги безпокоят. Минава през хола, вижда Амалия, която се навежда от перилото на стълбището.

— Не се занимавайте с това, Амалия. Когато има нещо ново, ще ви съобщя.

Горката Амалия започва да става досадна! Ирен отваря на комисаря, който дори не се извинява. Държи се, като че замъкът е пристройка на съдебната полиция. Той влиза.

— Да повикам ли мъжа си?

— Не. Имам няколко въпроса за прислужницата ви. Всъщност вие може би ще ми обясните. Какво се дава на бебетата, които вече не бозаят? Предполагам, че сте решили да отбиете вашия Патрис. С какво ще заместите млякото?

— Не съм мислила. Може би с бледин. Или нещо подобно.

— Ще попитате ли някой аптекар?

— Да. Сигурно.

— Значи добре направих, че обърнах внимание на полицаите да наблюдават аптеките. Там похитителите могат да бъдат хванати. Целият район се наблюдава бъдете спокойна. Тези мерзавци едва ли са се отдалечили много: Няма да прекосят цяла Франция, за да си получат откупа. Укрили са се някъде наоколо, но щом им потрябва нещо за бебето, храна или лекарство, ние ще го разберем... Мога ли да видя Амалия?

— Елате.

— Не. Ако позволите, предпочитам да не присъствувате на разговора. Забелязах, че пред вас се смущава.

— Е, добре, ще я повикам.

Ирен изкачва няколко стъпала.

— Амалия! — тревогата я задушава. — Амалия!... А! Амалия, господин комисарят иска да те види. Не, идете във вашата стая — обръща се към полицая. — Не вдигайте шум... заради детето й.

Щом комисарят влиза при Амалия, Ирен се качва на свой ред, промъква се в коридора, долепва ухо до вратата. Дано само тази глупачка Амалия да не обърка имената на децата или пък да се разциври! Комисарят шепне и Ирен не разбира думите му. Изпитва срам. Вижда се като малка. Тогавя тя подслушваше в същото положение, леко приведена. Такъв беше нейният начин да шпионира. Всички. Прислужниците. Майка си. Баща си. Хората, които й казваха:

„Това не те засяга. Не е за малки момиченца.“ А после... баща ѝ я хвана. И сега винаги има чувството, че наблюдават нея самата, че зад вратите са прилепени уши. Затваря очи. Прогонва спомените. Напряга слух с всички сили. Умолява Амалия: „Не се обърквай. Патрис е отвлечен. Не Жулио!“ Челото ѝ е потно, тя се опира на коляното си, за да даде малко почивка на краката, на гърба си. Струва ѝ се, че би било чудовищно, ако някой научи, че Патрис е жив и здрав. Не само заради основанията на Жак. И заради други, още по-тъмни. Като че именно тя е внушила на похитителите да отвлекат бебето на прислужницата ѝ, а не нейното. Като че то струва повече от другото. Да. Като че за него щяха да платят, защото е тежко, бузесто, яко... Но не е така! Какво съм седнала да умувам? Просто обичам Патрис, това е всичко. Това е обич. Но защо ли винаги трябва да търся доказателства?

Тя скача изведнъж. Комисарят току-що бе казал: „Благодаря. Ще го намерим, разбира се.“

Ирен се отдалечава мълчаливо и причаква полицая на стълбата.

— Всъщност тя не знае кой знае какво за тази Мария — казва комисарят. — Предана ви е, това е съвсем сигурно, но не е много деликатна. Мога ли да видя мъжа ви?

— Той е в кабинета си с нашия нотариус, господин Марузо.

Комисарят тръгва надолу по стълбата. Отгоре не изглежда страшен, с редки, грижливо сресани коси, прехвърлени върху розовото теме. Ръката му свободно се плъзга по парапета. Носи тежък пръстен с гравирани инициали. Той подхвърля през рамо:

— Да се отвлече бебе е женска идея. Затова много сме обнадеждени. Неопитни са. Ако господин Клери умее да маневрира, ще ги хванем.

Ирен наблюдава рибките си. Аквариумът се къпе в лунна светлина. За да се забавлява, бе пуснала тук-таме на дъното миниатюрни амфори, сякаш в много отдалечени времена някоя гемия се е борила с вълните по тези места. Искаше ѝ се да си купи също и един съвсем мъничък водолаз, който да стои наведен над скъпо ковчеже, но Жак ѝ бе казал: „Мила моя, кога ще пораснете?“, и тя се бе отказала от своя водолаз, както и от много други неща. В единия ъгъл верига от мехурчета праща отблясъци и привлича мънички рибки в

червено и черно, които като клоунчета се задържат почти вертикално, а хрилцата им трептят, сякаш си говорят. Има и алести, които лапат нещо невидимо сред водораслите. На гърбовете им плават златисти платна. Те са мудни, надменни, разминават се, без да се поглеждат. Наоколо плуват с устрем танихтиси, не по-големи от вейки, сякаш все някой ги гони. Любимата ѝ е с големи сини перки на черни черти. В профил е като хоругва. Но щом завие и застане насреща, изглежда тъй тънка, че престава да се забелязва. Единствени се разпъпват късогледите ѝ хипнотизирани очи.

Ирен съзерцава ненаситно. Превъплътява се в корал, в анемония, в медуза, дълбини, където формите се губят. В кабинета, много далече, бръмчат гласове; говорят за изгубено дете, като че приказката за Малечко Палечко и Човекоядеца няма край. Ирен се люшка между две съновидения. Изведнъж телефонен звън пронизва тишината. Тя се сепва, хваща се за гърлото. Те са!... Сигурна е. Опъва краката си, изскубва се от канапетото. Иска да се затича, но глезените ѝ са вдървени. Чува гласа на Жак.

— Да, аз съм... Да, сам съм.

Тя тръгва, накуцвайки, спира на прага. Нотариусът държи другата слушалка; главата му се допира до главата на мъжа ѝ. Лицата им добиват еднакъв тревожен израз. Тонът на Клери става заплашителен, като че иска да впечатли противника, но добре съзнава, че предварително е бит.

— Не — казва отсечено той. — Не съм съобщавал в полицията.

Ирен дава знак на нотариуса, че иска да послуша. Той се отстранява безшумно и ѝ подава слушалката. Тогавя тя чува гласа на похитителя така близо до себе си, че дори се отдръпва.

— Следим ви. Ако държите на живота на вашия син, правете точно каквото ви казвам... — говори без омраза, спокойно, като лекар, който обяснява назначението на лекарствата. — Трябва да се снабдите с банкноти по сто франка. И без поредни номера. Щети сложите в голям куфар и след двацет и четири часа...

— Невъзможно е — казва Клери. — Първо, нямам четиристотин милиона в брой...

— Повтарям: четиристотин милиона.

— Вървете по дяволите! — казва Клери с треперещ от гняв глас. — Може би ще мога до триста и петдесет милиона. Но и това не е

сигурно. Разберете, че не зависи от мен. Налага се да пообсъдя, да питам някои хора... Ако искате да знаете всичко, засега разполагам с триста милиона... ваши са ей в този миг...

Връзката прекъсва.

— Ах! — възкликва Клери. — Да мога да им разбия мутрите на тези мръсници!

Нотариусът се опитва да го успокои.

— Държахте се много добре. Само как им предложихте триста милиона... стана толкова естествено! Те знаят, че времето не работи за тях. Според мен няма да се колебаят между триста милиона днес и четиристотин след осем дни.

Клери бавно оставя слушалката.

— Не ми харесва начинът, по който затварят — казва той. — Означава, че не възнамеряват да обсъждат въпроса, нали?

— Мисля, че по-скоро разсъждават в момента. Обзалагам се, че до довечера пак ще позвънят. Етично погледнато, вие имате предимство. Да, да. Аз съм убеден! А вие?

Нотариусът се обръща към Ирен, която все още държи слушалката. Мъжът ѝ я взема и я поставя на масата.

— Може би — казва тя. — Съжалявам, че комисарят си отиде. Щеше да ни посъветва.

— Бъдете уверена, че разговорът е записан — твърди непоколебимо нотариусът. — Ще го прослушат, ще го проучат звук по звук, научно ще го анализират. Полицията има средства, каквито не подозираме.

Настъпва продължително мълчание. Всеки се отдава на собствените си мисли. Леон Мофран влиза да съобщи, че обедът е сервиран.

— Не съм много гладен — заявява господин Марузо.

— Вие вървете — казва Клери. — Ще ида да потърся бутилчица червено, от което ще ни просветне.

Над трапезата тегне печал. Чува се само приглушеният шум на приборите. От време на време по някоя и друга дума. Старият Мофран, стилин както винаги, минава зад сътрапезниците, подава блюда с тъжна благосклонност. Щом налива кафето, той се оттегля, а Клери отива да вземе кутия пури.

— Всичко, което можем да направим — предлага той, сякаш разсъжденията им са следвали една и съща логика, — е да се снабдим най-напред с банкноти по сто франка. След това ще видим.

— Ако позволите, скъпи мой Жак — започва нотариусът, — има нещо, което ме смущава... Не става въпрос за връщане назад... Но между нас казано дали беше добре да се вика полицията?... Тогава се съгласих с вас. Но сега се питам не беше ли по-добре да уредим тайно тази работа. Знаем... нужно бе да се бърза. Ако бях на ваше място... ако бяха отвлекли мой син... Да, какво ли щях да направя, ако бяха отвлекли сина ми? Смятам, че е по-добре да се избягват подобни въпроси.

Той взема пура, поглажда я и я души, преди да я запали. Ирен го наблюдава с раздразнение. Той издишва със сладост облак дим.

— Да свършим с цифрите — казва Клери.

Мъжете се връщат в кабинета, а за Ирен започва очакването. Свикнала е с безделието, за нея то е отдаване на отлитащото време. Движи се, накъдето я водят стъпките, ту към езерото, ту към конюшните. В погледа отсъства мисъл. Той се рее ту към полета на пеперуда, ту към формата на облак. Ирен няма нищо против дъждовните капки. Обляга се на някое дърво. Спомня си... Така беше преди. По кората на дървото се катерят мравки. И скоро ще дойде часът за чая. И скоро ще се свечери. А сега? Голямата духовна празнина, в която светът се отразяваше като в кристал, ненадейно се появява с тяло от плът, кръв, нерви, бунтуващи се органи, които заживяват собствен живот и в определен миг налагат своята паника. Излишно е да се преструва, че ѝ е безразлично, да си казва: „Ще се оправи. Нищо не мога да променя.“ Дъхът ѝ секва изведнъж. Как да забрави, че ѝ казаха: „Следим ви“. Значи са тук, стоят в засада отвън, някъде отвъд оградата, или скрити в дърветата на парка? Но Жюсомови виждат какво става на пътя. Не са ни предупредили за нищо необикновено. И кой би се осмелил да се спотайва в клоните на някое дърво толкова близо до замъка?

Въпреки всичко Ирен иска да се увери напълно. Съзнава, че греши, че си губи времето. Но ѝ е нужно да върви, да прави нещо, да участва в борбата срещу неуловимия враг дори ако е безполезно. И тя бърза към „своя музей“, да потърси бинокъла, с който си служеше някога, когато я канеха на големите класически състезания, като

например тези за наградата „Арк дьо Триомф“ или „Наградата на Америка“. Нейният музей е малка стаичка срещу спалнята ѝ, където са подредени трофеите ѝ. Влиза тук все по-рядко. Не изпитва никакво умиление. Напуснало я бе желанието за състезание, борба, победа. Поглежда едва-едва снимките на конете, които са ѝ помагали да победи. Всичко това принадлежи на едно далечно минало, миналото преди Патрис.

Изважда бинокъла от калъфа и се качва най-горе. Таванът се осветява от няколко прозорчета, по които дъждът и вятърът са залепили вече мъртви листа. Отваря едно не без усилие, защото дървото се е изметнало; оттам погледът обгръща парка, езерото, просторната поляна, където новороденото конче протяга врат, за да бозае в хлътнатината под корема на майка си. Щом насочва бинокъла, целият пейзаж в златист кръг скача в очите ѝ. Освен посадения пред гората кестен друга наблюдателница няма. Но в гъстата му корона нищо не помръдва. През листака лесно се забелязват големите му клони. Никой не си е направил скривалище. Никой не наблюдава оттам. Нито от дърветата по крайнината на гората, брези и тополи, по които е много трудно човек да се покатери. Отде тогава? Бреговете на езерото са пусти. А по-нататък е прекалено далече. Подробностите се губят в неясни щрихи. Никой не ги следи. Това е блъф.

С двата си палеца Ирен охлажда парещите клепки, после оглежда алеите, които водят към езерото. Обикновено Амалия се спира по средата на пътя, в една беседка, обрасла в клематиси, сяда и леко люлее с крак количката, в която спят двете бебета. Но днес Амалия не е излязла. Разбира се, тя не бива да пренебрегва Патрис, защото Жулио е изчезнал. Последен зорък поглед. Излъгали са.

Ирен се чувствава малко по-уверена; мислите ѝ са освободени и тя може да се заеме с Амалия. Отива да прибере бинокъла в калъфа му и влиза в детската стая. Откакто е разбрала, че никой не ги наблюдава, нещо повече, че никой не може да ги наблюдава, тя диша по-леко. Да не притеснява Амалия, да ѝ каже, че може да излезе без страх, че не рискува нищо, че ще бъде добре и за нея, ако глътне малко чист въздух.

Патрис спи — Амалия е полегнала в съседната стая. Повдига се на лакът, щом вижда Ирен.

— Да ме извини госпожата — шепне тя. — Не знам какво ми е. Болна съм. Тук ме боли... — тя разтрива хълбока си.

На Ирен тутакси ѝ минава през ума, че може да е апендицит. Само това липсваше! С тази нещастна Амалия всичко трябва да се очаква. Опипва ръката, челото ѝ. Кожата е свежа.

— Какво ви е по-точно?

— Нещо като тежест тук и малко ме напъва.

— Вдигнете си дрехата.

— Ама аз...

— Хайде, побързайте... Предпочитам да не викаме лекар... Давате ли си сметка колко неподходящ е моментът!

— Не е по моя вина.

— Но никой не казва, че е по ваша вина. Не ставайте смешна. Обърнете се настрана.

Ирен опипва силно корема на прислужницата, която стене. Напипва болезнената точка под ребрата.

— Тук... Точно тук е, нали? Познато ми е. Черният дроб е, бога ми. Същото ми беше след раждането на Патрис. Много се тревожите, това е.

— Ще ми върнат ли Жулио?

— О, досадна сте в края на краищата. Щом като ви казвам, че е сигурно, можете да ми вярвате.

— Господинът ще плати ли?

— Трябва. Не се грижете за това, Амалия. Наша работа е. И бездруго е доста трудно... Хайде. От вас искам само да разчитате на мен. Заемам се с вас. Стойте спокойно.

Ирен отива да вземе хапчета от аптеката. Слага ги в картонена чашка да се разтворят и се връща, разклащайки съдържанието.

— Изпийте го. То е безвредно, успокоително. После ще си починете. Франсоаз ще ви приготви пюре.

— Не съм гладна.

— Да, но Патрис...

Ирен млъква навреме. Щеше да каже: „Патрис пък е гладен“.

— Слушайте — подхваща отново тя, — трябва да продължите да кърмите малкия. Не можем да го отбием насила. Ще повикам доктор Тесер.

— Господин Бебе е толкова крехкичък — отбелязва Амалия.

— Е, и той ще трябва да се лиши от нещичко. Може би малко ще му е трудно, но какво от това, ние всички страдаме. Мислите ли, че аз

не страдам?... Починете си добре. Ако Патрис се разплаче, ще дойда да се погрижа за него.

Тя излиза и вижда в салона мъжа си и комисаря. Домът се превръща в театрална сцена. Един актьор се оттегля. Друг се появява. Достатъчно е само да обърне гръб, и ето ти нова сцена.

— Да — продължава мисълта си полицаят, — казвах на господин Клери, защото, естествено, чух записа на разговора, казвах му, че похитителите, види се, не са професионалисти... Имам чувството... не съм сигурен... гласът... тонът... приличат на човек, който не си поплюва... Трябва да продължавате и вие да сте твърди. Когато се обадят пак, поискайте им доказателства, че синът ви е жив... Това ще им покаже, че сте готови да преговаряте, но не и да отстъпвате. Отбележете, скъпа госпожо, че за вашия Патрис няма опасност. За тях той е прекалено ценен капитал. Но в подобни случаи е необходимо положението да се затлачи, но само до известна степен. Господин Клери е напълно съгласен с мен.

Клери прави утвърдителен знак с ръка и цигарата му поръсва пътечка от сива пепел върху вратовръзката му.

— Вие също не се колебайте да ги уверявате, че полицията не е предупредена — продължава комисарят. — С тези хора не трябва да се мисли ни за чест, ни за дадена дума. От наша страна е направено необходимото. Хората ни, а те са много, са абсолютно неоткриваеми. Под различни предлози започнаха да проверяват района със ситната цедка. Помощникът ми Кресар се занимава най-дискретно с персонала ви. Досега няма нищо за отбелязване в това отношение. Кога ще разполагате с парите?

— Довечера — казва Клери. — Или утре сутринта. Моят нотариус ще ми ги донесе.

— Отлично. От този момент нататък за нас не се тревожете. Изпълнявайте най-точно указанията, които ще ви дават бандитите. Ние ще сме наблизко, зад вас, около вас. И ще ги заловим на самото място, ще видите.

Ирен изчаква комисарят да си отиде. Щом мъжът ѝ се връща, го пита:

— Какво искаше?

— Искаше да разбере дали случайно оня младеж Морюси — спомняте ли си за него, Жандро го беше наел — не е скроил нещо с

Мария. Сигурно има връзка, защото той ни напусна няколко дни след като тя си отиде. Мисля обаче, че има друго. Така както се прави искрен пред нас, комисарят ни гледа с недоверие. Учудва ли ви?... Помислете. Не може да ни спаси от откупа, а от друга страна, има надежда: не бива да се плаща. Значи, че е принуден да играе двойна игра. И с нас, и против нас. Много му се иска да е едновременно и тук, и в кабинета си. Ах! Пак телефонът! Няма ли да има край...

— Побързайте — казва сухо Ирен. — Трябва да повикам Шарл. Амалия е болна. Моля ви да...

Клери се втурва.

— Ало?... А, вие ли сте, скъпи председателю... Точно щях да ви предупредя. Не ми е възможно да присъствувам на съвещанието... Не, не е нещо сериозно. Възпрепятствуван съм... Предварително приемам решенията на комитета... Да, разбира се. Ще ви обясня.

Той затваря телефона.

— Само ми е до кантонални съвещания — казва той. — И какво значи, Амалия е болна? — Клери въздиша. — Всичко ни се струпва наведнъж. Почакайте... Ще повикам Шарл — набира номера, обръща се към Ирен. — Да му кажа ли да дойде колкото може по-скоро? Добре... Ало! Шарл! Можете ли да дойдете до надвечер?... За Амалия, кърмачката ни... А! Значи сте вече в течение?... Да, ужасно е. Ирен е съсипана, нали разбирате. А аз не съм по-добре... Благодаря... Доскоро — поставя слушалката. — Какъв живот! Господи, какъв живот!

— Кой е виновен? — пита Ирен. — Вие спите с Мария. Аз я изгонвам. Тя си отмъщава, като устройва отвличането на нашето дете. Но съучастниците ѝ се объркват... А вие разказвате на полицията, че Патрис е изчезнал... До гуша сме затънали в лъжи.

Клери се отпуска в едно кресло.

— Не бълвайте повече — креци той. — Съгласен съм. Аз съм виновен за всичко. Мария положително няма нищо общо с отвличането, а грешката е моя. Казах на полицията, че Патрис е изчезнал; сгрешил съм... Каквото и да направех, нямаше да съм прав. Това искаш да кажеш, нали?

Ирен сядва на свой ред. Те се гледат. Клери отмята глава на облегалката на креслото и затваря очи. Изведнъж настъпва тишина. Горещо е: Чува се бръмченето на муха, попаднала в гънките на

пердето. Махалото на часовника отхвърля време. Ирен мисли за Патрис. Щеше ли да прилича на баща си? Щеше ли да стане същия червендалест и космат мъж? Тя изпитва ужас от космите. Ако знаеше, че съпругът ѝ е с космати гърди и с космат гръб, нямаше да се омъжи за него. Конете са с чулове. Въобще не е същото. Но руното, което позорно напомня за далечния прародител, тъкмо започнал да се изправя на задните си крака, я отвращава и плаши едновременно. Защо се бе съгласила са свърже живота си с този мъж, който въпреки тоалетната вода мирише така силно? Ако бебето, което засега е само едно одрано зайче, след няколко години се покрие с брада и се украси с мръсна грива, както днешните младежи, какъв ужас! Как да го възпита тъй, че да го излекува от крещящата грубост, която момчетата толкова охотно излагат на показ. Тя знае чудесно, че грубият напор е нещо различно от силата. В конните състезания някога постигаше всичко от конете си само с едно леко притискане с длани и коляно. Как да отгледа Патрис, как да го избави от влиянието на този селски Дон Жуан, който се зачервява дори само когато му противоречат. Презира ли го тя?

Много е уморена, за да отговори. А и въпросът е загубил остротата си, защото го бе повтаряла до втръсване. За кой ли път го разглежда с очи на студентка по медицина, която наблюдава рана. Той дреме. В дъното на гърлото му се чува тежко дишане. Четвъртитите му ръце стискат здраво ръкохватката на креслото. Настанил се е, за да чака. Той е способен да не мисли за нищо. На нея ѝ се иска да звънне телефонът и да го накара да подскочи, здравата да се уплаши, да почувствува, че положението му убягва; да потърси помощта в нечие присъствие.

Ето че чува шум от спираща кола пред външната площадка. Шарл Тесер е. Ирен става безшумно и отива до отвори. Докторът я целува.

— Горката ми Ирен. Научих всичко. Какво ужасно изпитание. Разкажете ми.

Докато се качват на първия етаж, Ирен му разправя накратко версията, казана на полицията. Шарл Тесер спира.

— Възхищавам се на самообладанието ви — изрича той. — А Жак?... Той също ли понася удара така мъжествено? За него синът му е всичко!

— Вие го познавате — отговаря тя. — За да го сразиш, трябва много сили. Не, безпокои ме Амалия. Оттук, моля.

Ирен се оттегля в единия край на стаята, докато докторът тихо разговаря с прислужницата. Прислушва я и от време на време тя изохква. Докторът заключава:

— Добре. Не е сериозно. Силна колитна криза.

Ирен се приближава.

— Дълго ли ще продължи?

— Да, предвид обстоятелствата може и да продължи. Докато синът ви не се намери, трудно ще ѝ е да се оправи. Колитите, язвите са болести на психическа основа. Следствията могат да се смекчат, но по-трудно е да се премахнат причините.

Той хваща китката на болната и я смъмря приятелски:

— Хайде... Дръжте се, за бога! Най-нещастната тук е господарката ви. Помислете, че можеха да отвлекат и вашия малък Жулио... Вижте! Не прибавяйте още трудности. Обещавате ли?

Отвежда Ирен в коридора.

— Диета и успокоителни — казва той. — И дума да не става да кърми бебето си. Кризата може да трае осем-десет дни.

Ирен не може да скрие безпокойството си.

— А за детето опасно ли е? — шепне тя.

— Ни най-малко. Време му е за отбиване. Елате. Ще напиша рецепта и за него. Тези прости жени са по-лоши от вълчиците. Щом посегнат на малките им, и се побъркват. Сигурен съм, че вече не прави разлика между Патрис и Жулио.

— Ами... ако... ако на Жулио не му понесе отбиването?

— Не се тревожете, скъпа приятелко. Мисля най-вече за вашия син. Той сигурно се отглежда чудесно и, разбира се, нужно е да се вземат предпазни мерки. Природата не е мащеха. След два-три дни неразположение децата се приспособяват много добре.

Той се връща и от прага препоръчва на Амалия:

— Не е нужно да лежите, щом като нямате треска. Напротив, поразмърдайте се. Излизайте на въздух. Вън ще се чувствувате по-добре, отколкото вътре. Утре ще дойда пак. Най-важното е да не се отпускате. Вие не сте най-за жалене.

Телефонът го прекъсва.

— Боже мой! — мълви Ирен. — Като чуя този звън, ми се подкосяват краката.

— Облегнете се на мен.

Те слизат бавно. Гласът на Клери звучи яростно.

— Пак са те — шепне Ирен.

Тя пуска кавалера си и влиза пред него в кабинета.

— Не. Повече от това не мога — отсича Клери. — Триста милиона или нищо... Е, добре, ваша работа. Но ако и косъм падне от главата на детето ми, няма да ми се измъкнете... Говорете по-силно, за бога... Сам съм в стаята... Да, разбрах... куфар... Отбелязвам... Да, ще замина утре на обед, съгласен... Ще спра в Месле-дю-Мен, на църковния площад... Кафене Корнийо, много добре. Разбирам... Ще кажа на собственика... Не, никога не ме е виждал. Не посещавам такива заведения... Ще му кажа, че се казвам Мартен и че чакам да ме потърсят по телефона... А после?... Ще получа нови указания ли?... Както искате... Още веднъж ви повтарям, че полицията не е в течение. Не съм съвсем без мозък все пак. Само че ако продължите тази хитра игра, не отговарям за нищо. В банката вече са се мусили, че съм поискал такава сума в брой... На връщане... А! И за това ли сте помислили... Предупреждаваме ви... ако не получа писмото утре. Щракване.

— Банда мръсници — подхвърля, вън от себе си, Клери. — Казват, че щели да изпратят снимка на малкия, за да ни докажат, че са добросъвестни. Имат наглостта да говорят за добросъвестност. Подлеци! Да вземеш да удушиш един. Та да ти олекне!

Ирен сигурно си спомня често часовете, които последваха. Най-напред дългия телефонен разговор с комисаря:

— Чуйте ме, господин Клери — настояваше Маржолен. — Ние знаем по-добре от вас какво трябва да се прави. Ясно е, че тези хора бързат, притиснати са. Обикновено похитителите използват всичкото време, за да съкрушат психически жертвите си докрай. Страхуваме се от тези, понеже са готови на всичко, докато...

Клери се опитваше да вметне някоя дума, но другият не прекъсваше.

— Моля ви. Това не е мое лично мнение. То е на всички отговорни служители тук. Дори префектът е съгласен с нас. Утре сутрин ще ни подсили един екип на бригадата за борба с гангстерите. Взели сме всички мерки... Ало! Хайде, господин Клери, престанете да сумтите не знам какво. Хората ни ще се съсредоточат около Месле-дю-Мен. Разполагаме с обикновени коли, които ще ви следят, без да забележите. Ще трябва тези злодеи да ви определят окончателно мястото на срещата. А там ние ще сме на линия.

— Ами ако за куфара дойде просто някой техен пратеник?

— Предвидили сме и това, господин Клери. Всичко, разбирате ли, всичко сме предвидили. Затова още веднъж ви моля да напълните куфара си със стари вестници, поне от тази страна да сме спокойни. Ще бъде много глупаво, ако се случи нещо с куфара! Виждате, че мислим за всичко. Ще излезете в единайсет и половина и ще потеглите съвсем спокойно.

— Ами ако се провалим?

— Няма да се провалим! Не може да се провалим, защото си имаме работа не с хора от бранша, а с някакви жалки типове, които са осведомени от бившата ви прислужница. Случайни келепирджии. Господин Клери, не смятате ли, че и ние мислим за сина ви колкото и вие? Давам ви честната си дума, че положението е мислено и премислено. Не се залавяме с лека ръка. Запазете хладнокръвие и ни оставете да действваме. Работата е опечена. Мога ли да разчитам на вас?

— Можете.

— Пари няма да носите, нали?

— Не... Но вие имате интерес да не сбъркате. В противен случай!...

Клери не вечеря. Ходеше напред-назад в стаята като звяр зад решетки. Ирен отиде да се легне в девет часа, като изпи приспивателно. Амалия спеше. Патрис лежеше с отворени очи и смучеше палчето си. Ирен мина край леглото му, без да се спре, за да не привлече вниманието на бебето. Едва бе стигнала до спалнята си и то заплака. Така започна една ужасна нощ. Когато някое животно скимти, човек изпитва желание да го прегърне. Когато хленчи бебе, човек изпитва желание да го удуши. „Да вреци — помисли Ирен. — Ще вика, ще вика и ще спре.“ Но скоро ѝ стана ясно, че няма да

млъкне. Види се, от крясъците си черпеше сила да креци още повече. Задушаваше се. От внезапна уплаха Ирен си помисли за миг: „Няма да си поеме дъх. Ще се задуши.“ Но като гмуркач, който изплува от дълбините, то вдишваше дълбоко, изхъркваше, после се задавяше от кашлица и надаваше нови крясъци, които пронизваха ухото. Ирен настръхваше, както ѝ се случваше да настръхва, когато тебеширът скърцаше по черната дъска. Тя стискаше юмруци, чувствуваше, че гневът ѝ тупти като цирей. Кой щеше да надделее? Ирен отстъпи и се върна да вземе детето на ръце. Амалия спеше все така спокойно, упоена от успокоителните, а Ирен едва се сдържаше да не я наругае.

„О... о... нани-нани...“ Мъчеше се да налучка тона на нежността, а бебето, удовлетворено, я разглеждаше с поглед на стар шмекер. Ирен пристъпваше бавно, както бе виждала да прави Амалия. Но скоро се умори и остави детето в люлката крайно предпазливо. Тутакси то се зачерви, разклати възбудено глава надясно-наляво и успя да изтръгне страховит крясък, толкова силен, че се разнесе по цялата къща. Тежките стъпки на Клери отекнаха по стълбището. Той отвори широко вратата.

— Няма ли да свърши тази комедия?

— Какво искате да направя?

— Но, за бога, нали вие сте майката. Справете се, иначе аз ще го накарам да млъкне. Аз работя. И работя за него. Всеки със своята работа. Не искам повече да го чувам.

Шум на захлопната врата. На яростни отдалечаващи се стъпки. Ирен плачеше от яд. Тя грабна Патрис. „Малко чудовище! Ако знаеше какво си избегнал, сигурно щеше да стоиш мирно!“

Тя продължи да се разхожда от спалнята до детската. Накрая, победена, легна и сложи детето до себе си, както правеше Амалия. То издаваше силна миризма, но Ирен бе прекалено уморена да го преоблича тепърва. Постепенно тя се успокои, но остана да лежи по гръб; не смееше да се намести по-удобно за сън от страх да не разсъни малкия. Следеше го с крайчеца на окоото си. Очичките му бяха все така отворени, пъхаше юмручетата си в уста с упоритостта на завързано животинче. Колко охотно би дала откупа и даже повече, само да можеше да върне времето назад, преди сватбата — отклонение от пътя ѝ, времето, когато тялото и мислите ѝ бяха свободни. Тогавя не си даваше сметка колко бе щастлива... Властвуваше над конете си, те ѝ

вливаха сили и лекота. Тя си спомняше само за празниците, за музиката, за аплодисментите. А после гномът започна да расте в корема ѝ и ѝ ограби радостта от живота. Като в жестока приказка всичко бе пометено с първия вик на новороденото.

Опита се да легне внимателно на една страна и тъкмо се бе настанила удобно на затопленото място, бебето заскимтя, после се размърда като хванато в капан животинче. Ирен се обърна.

— Болят те зъбките — прошепна тя. — Зарекъл си се да не ме оставиш да заспя.

Когато Патрис заплака по-силно, Ирен пъкна показалеца си в отворената му уста и усети твърдите и набъбнали венци. Леко ги разтри.

— Не стискай толкова, зверче такава. Боли ме.

То се опита да засмуче пръста и изведнъж се разкреця с все сила.

Ирен стана бързо, метна го на рамото си и изнурителната разходка из стаята продължи толкова дълго, че тя загуби представа за времето.

„Да се разориш заради това, мислеше си тя, когато между две прозевки ѝ просветваше пред очите. И нещо повече, принудена съм да бера срама, защото се виждам такава, каквата съм. Прекалено е несправедливо.“

Внимаваше да не се спъне и се мъчеше да говори тихо, а бебето сякаш я слушаше с безжалостно внимание.

„Предпочиташ Амалия, а? Аз съм ти чужда. На мен не се усмихваш никога. Не ти давам да сучеш. Гърдите ми са плоски, а ръцете корави. Още отсега си отвратителен малък мъжкар! О! Няма какво да въртиш очи. Същият си като баща си.“

Блъсна се в ръба на леглото. Повече не можеше да издържа. Ходеше като сомнамбул. Хрумваха ѝ невъзможни мисли, които редеше пред малкия, без да забележи, че най-сетне бе затворил очи. „Теб трябваше да отвлекат... Щеше да ми е мъчно... навярно... но щях да се наспя. Ако искаш да изпиташ мъка, първо трябва да се напиш... В три часа сутринта вече никого не можеш да обичаш... Стига вече, спирам. Ако не спра, ще падна.“

Ирен седна на леглото, после потърси с рамо удобно местенце сред разхвърляните завивки и се отпусна, забравила бебето.

Капнали от умора, и двамата не разбраха, че бе настъпил денят. Клери слезе в кухнята рано. Глътна чаша горещо кафе, запали първата си цигара, най-приятната, после излезе на каменното стълбище пред входа и пое свежия въздух на зората. Въпреки сполетелите го грижи той вдишваше мириса на тревата и бриза като животно, дошло да подуши полето, преди да се прибере в гората. След няколко часа играта ще свърши. Кой ще я спечели? В тази минута се чувствуваше по-силният. Ще трябва да научи Патрис да бъде силен. Прекалено го глежат. Ирен не. Не толкова. А Амалия, преблагоородна, премайчинска. Веднага щом престане да им бъде нужна, ще е по-добре да я уволнят. Впрочем, като знае, че синът ѝ е струвал толкова скъпо на господарите ѝ, сама ще предпочете да си отиде. В известен смисъл ще бъде жалко. Ако не беше толкова строга вдовица, той би пожелал да...

Добре. Не беше време за мечти. Отиде в кабинета си и написа на Жандро дълга бележка, защото вероятно щеше да отсъствува целия ден.

В осем и половина Леон му донесе пощата. Пликът привлече веднага вниманието му, тъй като адресът бе изписан с главни букви. Съдържаше кратък текст и снимка. Бебето лежеше върху една възглавница, а до него на видно място беше разгънат вестник. Вечерният брой на Уест-Франс, доказателство, че е живо. Нормално. Бандитите не са толкова глупави да го малтретират. А сега да прочете писмото.

Кафене Корнийо в Месле-дю-Мен. Телефонно обаждане между дванайсет и пет и дванайсет и десет. Ще търсят господин Мартен. Ако направите това, което ви кажем, вашият син ще бъде освободен утре. Ако се намеси полиция, тежко му. Писмото задължително да се унищожи.

Клери извърна поглед към отворения куфар между двете кресла. Беше пълен със стари списания, грижливо завързани в няколко пакета. Вече играеше нечестно. Беше заложил Жулио на ези-тура. Амалия разчиташе на него, той — на полицията. А полицията, на кого ли разчиташе тя? На случайността? Не, все пак не съвсем. Прецени още

веднъж шансовете си, припомни си всички подобни случаи, завършили щастливо.

„Край! Ще мисля за друго, реши той. Искат да се предам. Е, добре, разбрано. Предавам се... Временно!“ Захвана се за работа — прелистваше фактури, отговаряше на доставчици, трупаше фасове, целият трепереше въпреки решението си да бъде спокоен. В десет часа позвъни на Франсоаз.

— Госпожата стана ли?

— Още не. Й Амалия също.

— Пригответе ми три-четири сандвича. Няма да обядвам у дома. Шунка, пиле, каквото искате. И бутилка минерална вода.

— Минерална вода ли?

— Да. Веднъж — не е навик. Сложете пакета в колата.

В единайсет Клери вече не издържаше. Метна шлифера през ръка, взе куфара и безшумно отиде в гаража. Срещна само Жюсом, който тикаше ръчна количка по алеята. Поздрави го с ръка и изкара колата. Беше решил да не бърза, да бъде предпазлив.

След Лавал пое по Националния 159 и в дванайсет без пет спря пред кафене „Корнийо“. Не бе забелязал в огледалцето никаква подозрителна кола. В кафенето на пръв поглед имаше само обикновени хора: раздавачът, няколко търговци, които се чувствуваха като у дома си и спореха шумно със собственика. Той мина зад тезгяха.

— Какво обичате?

— Една Сюз. Чакам да ми се обадят по телефона. Ще търсят господин Мартен. Аз съм.

Апаратът бе в най-отдалечения край на бара. Клери никак не обичаше да говори пред други хора, но си каза, че ще трябва да отговаря само с „да“, „ясно“, „съгласен“. Всъщност нищо, особено компрометиращо. Никой няма да си спомни за него. Не може да си допие чашата. Телефонът иззвъня и собственикът вдигна слушалката.

— Да. Давам ви го.

Клери позна гласа, приглушен, престорен, умишлено неузнаваем.

— Чувате ли ме добре?

— Да.

— Внимавайте! Няма да повтарям. Сега отивате в Сабле. В два часа ще влезете в пощата. На гишето до поискване има за вас писмо. В

него ще ви се дадат подробни наставления. Вървете направо. Не ви изпускаме от очи. Затворете телефона.

Клери се подчинява. Вбесява се, че го водят като хлапе, което наставляват. Хвърли върху тезгяха монета и излезе. Видимо никой не го следеше. Хубав летен ден, вече доста горещ. На площада паркирани празни коли. И преследвачите, и преследваните са явно много силни. Клери пое към Сабле. Беше време за обяд и движението не създаваше никаква трудност: няколко каравани на подранили летовници, два-три фургона за добитък, парижани, които са удължили отпуската си за Свети дух.

Изведнъж се оказа, че Клери разполага с много време. Защо да яде безвкусни сандвичи в колата, щом може да отиде до ресторантчето „Двата монаха“ по пътя за Сарт? За да покаже на невидимите си врагове, че не го е страх и че смята отвличането за долна сделка, избра маса на терасата под сянката на един пъстър чадър и си поръча обяд, който му напомни някои любовни похождения във Фужер или Анже. Когато сключваше изгодна сделка, винаги изпитваше нужда от жена. Това оставаше без последствия и Ирен не беше права да се засяга. Стекът с пипер беше превъзходен, но можеше да бъде по-крехък. Пура. Кафе. Коняк. Каква ли нова палячовщина щяха сега да измислят злодейците? Каквото и да правят, все щеше в някой момент куфарът да бъде изоставен някъде. Как ли щяха да постъпят, за да го приберат? Дали полицаите щяха да връхлетят върху им на часа? Той потъваше в дрямка, от която се засрами. Два без четвърт. Остави колата на паркинга и се запъти пеша към пощата. Като му подаваше писмото, служителката му се усмихна шеговито. Вероятно си мислеше, че идва да получи любовно писмо! Разпечата го неспокойно и го прочете на един дъх.

Идете на гарата в Манс. Оставете куфара в клетка за багаж. Вземете ключа. Купете скоч. Продължете по булеварда „Генерал Лъоклерк“ до кръстовището с улица „Пьолуз“. Ще видите телефонна кабина. Престорете се, че се обаждате, и залепете ключа от клетката под лавичката. Оставете в кабината четири-пет минути, за да ви видим и да огледаме околността. Това е всичко. Тръгнете си, без да

се обръщате. Детето ще ви бъде върнато, щом парите отидат на сигурно място. Запомнете съдържанието на писмото и го унищожете незабавно.

Клери вдигна рамене. Обръщаше се в игра на преследване, но на него му бе втръснало да се прави на палячо. Излизайки от пощата, скъса демонстративно писмото. Този план не му се виждаше много хитър. Съвсем ясно бе, че полицията няма да изпусне от поглед гардероба на гарата и веднага щом някой се приближи до клетката, щеше да бъде обкръжен. И тъй като явно щеше да бъде някой фигурант... продължението можеше ясно да се предвиди.

Клери потегли отново. Половин час по-късно прекоси Юин и стигна до гаровия площад по тихи улици. Товарният камион, който се движеше след него, очевидно бе тук случайно. От време на време забелязваше в огледалцето и един моторизиран полицай, но накрая го загуби от погледа си и реши да не обръща повече внимание на оживлението, защото около гарите винаги има задръстване. Всеки можеше да е или от полицията, или от бандата. Доста трудно намери място за паркиране и притискайки недоверчиво куфара до бедрото си, тръгна да избере касетка. Защо не 27? Монетата бе готова. Бутна куфара в дъното, затвори вратичката, завъртя веднъж ключа. После, като вървеше бавно, за да не прекъсне връзката с преследвача, който навярно бе по петите му, прекоси залата.

Гарата гъмжеше от народ. Пристигаха влакове, които с грохота си заглушаваха високоговорителите. Всъщност мястото беше подходящо. С малко късмет крадецът, ако бе ловък и решителен, можеше да се измъкне от капана. Изобщо имаше две възможности: или полицията щеше да успее да го хване и за да си отмъсти, шефът на бандитите щеше да убие Жулио. Или крадецът щеше да изчезне с куфара, пълен със стара хартия, и за да си отмъсти, шефът на бандитите щеше да убие Жулио. Грешката на Клери беше, че бе уведомил полицията. Трябваше да преговаря тайно с похитителите, нещо, което не би се поколебал да направи, ако ставаше дума за живота на Патрис. Това щеше да бъде неговото угризение. От часове вече всъщност това беше неговото угризение. Цяла нощ беше мислил и

премислял проблема. За малко щеше да повика комисаря, за да му каже истината. Но сетне, уморен, се бе отказал.

Клери влезе в една книжарница, купи скоч. Кръстовището бе тук. Бързаше да приключи и влезе в телефонната кабина. Наведе се над лавичката, за да прикрие движението на ръцете си. Две парченца скоч на кръст. Ключът прилепна здраво за дъската. Никой, освен заинтересования нямаше да се сети да прекара длан под нея. Свърши се. Оставаше само да се прибере. Може би трябваше да се престори, че се обажда по телефона, за да изпълни указанията, но по дяволите и указанията, и гангстерите, и полицаите.

Прекоси кръстовището и изпи две бири в Брасьоери дьо Комерс, после, без да се обръща, отиде за колата, мина по моста над Сарт и в края на булевард „Робийар“ пое по пътя за Лавал. Странно нещо, той, обикновено толкова издръжлив, се чувствуваше изчерпан. Караше с шейсет в час и в колите, които го изпреварваха, виждаше засмени лица да се обръщат към него.

Щом забеляза над живия плет покрива на замъка, който блестеше на слънцето, забави още повече. Сигурно Амалия е примряла от напрежение в очакване на завръщането му. Ако нещастие сполетеше бебето, ако тя научеше, че се е опитал да плати на похитителите със стара хартия... Какво може да каже в подобен случай? Как да обясни? Как да се оправдае?

Той спря, после забеляза, че вратата на оградата е отворена. Семейство Жюсом си вършеха много зле работата. Натисна леко клаксона. Терез се появи на прага на портиерната. Бършеше очи с ъгълчето на престилката си.

— Е? — извика Клери. — Какво се е случило?

Тя се приближи до колата.

— Амалия — изхлипа тя.

— Е, какво Амалия?

— Заради малкия... Господжата се обади на доктора.

— Защо? Болен ли е малкият?

Тя клатеше глава. Не, не това. Но вълнението ѝ пречеше да говори.

— Хайде, Терез. Съвземете се.

— Не съм виновна. Кълна се, господине. Нищо не съм видяла...

Минали са отзад.

— Но кой, за бога!

— Тези, които... отвлякоха Патрис.

— Патрис е...

Клери подкара и за малко не блъсна количката на Жюсом, изоставена пред площадката със забодена в тора лопата. Колата бе още в движение, когато той изскочи и тичешком изкачи стъпалата.

— Ирен! Ирен!

В салона нямаше никой. Никой в кабинета. Чуваха се гласове в офиса. Там бяха Мофранови и Жюсомови, заобиколили Амалия, седнала на стол — ни жива, ни мъртва. Млъкнаха, като видяха Клери. Амалия се опита да се съвземе. Франсоаз държеше кърпа на слепоочието ѝ.

— Ранена е — обясни тя.

Клери се приближи и издърпа леко кърпата. Видя син оток, който обхващаше бузата и притваряше лявото око.

— Не можете ли да говорите? — попита той. — Само няколко думи... Вярно ли е, че са отвлекли Патрис?

— Да — прошепна прислужницата.

— Кога?

— Скоро. Бях в беседката с господин Бебе в количката. Той спеше, а и аз май също... малко... И после ме удариха. Не знам кой... А когато дойдох на себе си, господин Бебе не беше вече в количката, а Жулио беше сложен до мен, в тревата.

Клери я изгледа отвисоко.

— Какво говори? Объркала е всичко.

— Не, не — наблегна Франсоаз. — Върнаха Жулио и отнесоха Патрис. Жулио е там, горе, в спалнята на Амалия. Много е добре.

— А госпожата?

— Тя се заключи.

— Как узна тя...

— Аз ѝ съобщих и ѝ предадох писмото.

— Какво писмо? — избухна Клери. — Това вече лудост. Ако добре съм разбрал, Амалия е слязла в парка както обикновено след обед. Разхождала е Патрис в количката. Така ли е?

Амалия наведе глава и изкриви лице от болка.

— После се е настанила в беседката и е задрямала... Не ви упреквам за нищо, Амалия. Просто установявам, че сте спала, когато

някой ви е ударил и отвлякъл Патрис. Така. По-нататък?... Намерили сте вашия син на земята. Това доказва, че бандитите са открили заблудението си. Дотук всичко е ясно. Но какво е това писмо?

— Писмото беше в количката на мястото на бебето — каза Франсоаз. — Когато Амалия се е свестила, извика за помощ. Аз миех съдовете с Леон. Както господинът може да си представи, веднага притичахме. Амалия беше като обезумяла, а в количката имаше писмо.

— Ами дайте ми го де! — извика Клери. — Какво чакате?

— У госпожата е.

— Не можахте ли да ми го кажете веднага?

Клери излезе стремглаво. Докато се изкачваше по стълбата, започна да проумява истината... Той разбра защо похитителите изглеждаха толкова припрени... защо се бяха съгласили, без да се пазарят, с една относително приемлива сума... Ами да. Скоро бяха открили грешката си и много ловко бяха замъкнали всички — и полицаи, и жандарми, и него самия — към Манс, по следите на куфара, като си бяха осигурили свободно поле за действие в замъка. Сега в ръцете им беше заложникът, който им бе нужен. Щяха да поставят свои условия и този път не можеше и дума да става за хитруване. Клери се натъкна на заключената врата.

— Ирен! Отворете ми!

Той чу шум от влачене на чехли и вратата се отвори. Очакваше да види жена си обезобразена от плач. Видя само смъртнобледо, безизразно лице, каквото би видял, ако бе повикан в моргата, за да отъждестви самоличността на труп.

— Долу ми разказаха. Къде е това писмо?

Тя посочи към леглото. Клери разгъна листа. Същата проста хартия, същите ченгелчета.

Интересува ни вашият син. Не другият. Сега, когато се опитайте да ни измамите, ще струва по-скъпо. И ви бяхме предупредили да не се обаждате в полицията. Пригответе петстотин милиона. Даваме ви три дни.

Той се отпусна върху леглото и препрочете машинално писмото.
— Питам се, как ли са разбрали?...

— Мария — отсече Ирен. — Непременно е тя. Няма кой друг да разпознае Жулио.

Гласът ѝ едва потрепваше. В очите ѝ блестяха едва сдържани сълзи.

— Трябваше да играем честно — подзе тя. — Но вие не искахте да ме послушате.

— Моля ви — каза Клери. — Не е време за...

— Именно сега е време.

— Хайде де! Трябваше да им кажем: „Внимавайте, отвлекли сте Жулио. Не Патрис!“ Така ли? Говорите абсурди! А полицията? Не биваше ли да ѝ съобщаваме?

— Видяхте докъде стигнаха нещата — отбеляза Ирен. — Сега те знаят, че сме били готови да пожертвуваме Жулио, за да спасим Патрис. Поставете се на мястото им. От тяхна гледна точка ние сме мръсниците.

— Благодаря — подхвърли Клери. — Винаги намирате утешителната дума.

Той стана изведнъж и мина покрай жена си, без да я погледне.

— Къде отивате?

— Да кажа на комисаря.

— Какво да кажете? Той още от самото начало знае, че Патрис е отвлечен. За него нищо не се е променило. Все още целта е да се освободи Патрис.

Клери се върна.

— Вярно — каза той. — Наистина съм мръднал. Дайте ми аспирин, моля ви. И повярвайте. Не страдате само вие.

Надвечер пристигна комисарят.

— Не са се доверили — каза той, здрависвайки се с Клери. — Телефонната кабина и гарата са още под наблюдение, но съм сигурен, че никой няма да се яви.

Клери го отведе в кабинета си.

— Изглеждате уморен — продължи полицаят. — Очаквахте бърза развръзка, нали?... Не се бойте. Няма да се проточи. Но при подобни случаи и двете страни се наблюдават, опитват почвата. Нашите злодеи просто са искали да проверят дали ви съпровождат.

Направили са проверка. Такива са правилата на борбата. Ще продължат в близките няколко часа. Бъдете готов.

— Сигурен ли сте, че не са ви забелязали? — горчиво запита Клери.

— Абсолютно сигурен — провикна се комисарят. — Не. Просто те са много предпазливи и аз ги разбирам. Но, от друга страна са сигурни, че времето не работи за тях. Когато им казахте, че в банката са недоумявали защо са ви толкова пари в дребни банкноти, вие им пуснахте мухата. Сигурно си дават ясна сметка, че, така да се каже, вече е тръгнала мълвата, че нещо става в Ла Рошет. А това означава, че скоро и вестниците ще започнат да пишат и новината за отвличането ще се разтръби. Впрочем отчасти затова и доход.

Клери побутна кутията с пури към комисаря.

— Благодаря — каза Маржолен.

Отдалече се чу приглушен бебешки вик.

— А! Малкият Жулио — отбеляза той. — Как е госпожа Клери?

— Зле.

— Да, разбира се. Струваше ми се обаче, че не губи хладнокръвие. Но няма да е за дълго. Да, исках да ви предупредя. От вчера вестниците са нащрек. Нали разбирате, след посещенията ни в замъка, след разпитите на персонала хората започват да дърдорят. С една дума, длъжен бях да свикам преди малко отговорните редактори и да ги уведомя. Те отлично разбраха колко е деликатно положението. Задължиха се да мълчат двама и четири часа. След това, за да не ги залееят безотговорни брътвежи, ще обявят новината публично.

— Но тогава всичко е загубено — прошепна Клери.

— Не, не. Досега действахме поверително, обичайно наблюдение на главните пътища, обичайни патрули, поне привидно... и въпреки всичко ония още не смятат да се разкрият. Тогава — внезапна мобилизация! Неочаквано започва голямата игра, печатът влиза в действие, Радио Майен излъчва специални бюлетини и, разбира се, ние, по-дейни от всякога...

— Ще се укроят — отсече Клери. — Патрис няма да издържи. Не, комисарю, без мен.

— Хайде де...

— Не, повтарям. Без мен. Ще действам с развързани ръце.

— Какво значи това?

— Че ще приема условията им, без да се опирам на никого. Животът на сина ми ме интересува повече от вашето повишение.

Двамата мъже се взряха един в друг с неудържимо раздражение.

— Чувам от вас нови думи — каза полицаят. — Иска ми се да вярвам, че тревогата и умората са причина. Добре... да оставим това. Само ще ви кажа, че моето повишение няма нищо общо тук. Но вие забравяте, че преди всичко сме длъжни да заловим бандитите.

— Дори ако Патрис трябва да плати с живота си?

Комисарят се наведе към Клери и хвана приятелски ръката му.

— Господин Клери, вярвайте ми... Ние се борим да спасим вашия син. Помислете дали е възможно така: да освободим първо детето, а после ще видим. Не. Трябва да кажем обратното: да задържим похитителите, а после детето ще бъде освободено. Не се опитвайте да ни държите настрана. Ще провалите всичките си шансове.

Клери освободи ръката си, смачка угасналата пура в масивен пепелник и запали една голоаз. Размишляваше с блуждаещ поглед.

— До този следобед бяхте по-смел — продължи комисарят. — Защо се уплашихте изведнъж? Нещата се развиват по естествения си път, ако мога така да се изразя. Всички отвлечения си приличат. Двете страни спорят, изчакват, преговарят, пазарят се; понякога продължава цели седмици.

— Не и когато е заложен животът на едно бебе — подхвърли яростно Клери. — То не може да чака. Във всеки случай не и Патрис. Той... Той не е като другите. Няма да издържи. Все пак го познавам! Мой син е.

— Успокойте се, господин Клери. И обмислете добре.

— Обмислил съм всичко. Вие правете каквото щете.

— Но нали вие ни повикахте.

— Сгреших.

Комисарят стана.

— Останете. Знам пътя. Надявам се, че ще разберете къде е вашият интерес. Не бъркайте кои са неприятелите ви, господин Клери.

Той излезе с големи крачки и Клери веднага позвъни на нотариуса. Не забравяше, че го подслушват. Полицията записваше разговора му. Нека!

— Ало!... Албер... Всичко пропадна, те не дойдоха. Ще ви разкажа. По-късно. Изтощен съм до краен предел. Отгоре на това изгоних Маржолен току-що... Може би не трябваше... Всички допуснахме грешки... Да... Не биваше да се стискаме, да се циганим... Животът на Патрис струва повече от три милиона.

— Обаче...

— Знам. Знам. Но съм готов да предложи повече, само и само да се свърши веднъж... Ще стигна до пет милиона.

Той очакваше, че нотариусът ще възнегодува, и прекъсна възраженията му.

— Имам още нужда от вас, Албер. Помогнете ми да съберем още два милиона... много бързо! Може би е тъпо да им предлагам повече от това, което искат... Но нещата се промениха... Да, ще ви обясня по-късно. Сключвайте заеми... Продавайте... Имам доверие във вас... Още една подробност: изглежда, новината започва да се разчува. Предайте на приятелите ни да не се опитват да ни търсят. Нямаме сили... Благодаря, Албер.

Клери разтърка гърдите си, пое въздух, сякаш бе тичал. Наистина съм капнал! Ръката му потърси пакет цигари. Реши да запали една Стивънсън. Да се качи ли да разкаже на Ирен? „И дума да не става. Положително нямам право на достъп горе. От мен иде цялото нещастие.“

Той се отпусна в креслото, сложи крака си върху бюрото и най-сетне му остана време да помисли за сина си, да си го представи в ръцете на хулиганите. Ако крадецът все пак е Мария, тя ще се погрижи за детето. И още как... Но нямаше ли да се умори от неговите викове? Беше ли способна да го удари... Клери стискаше юмруци, сподирен от мъчителни картини. Същевременно му хрумваха странни мисли. Не биваше в никакъв случай да избере това име: Патрис. То подходеше на млад мъж, но беше смешно за бебе. Правеше го малък възрастен човек. Трябваше да измисли дума, изразяваща нежност. Клетото детенце си нямаше галено име. Липсваше му нещо от живота. Амалия бе намерила за Жулио умалителното име на обич, тайното име, което е като кръвен знак. В овчите стада, мислеше Клери, в колониите на пингвините майките отведнъж откриват малките си, защото те им се обаждат, като чуват особената модулация на гласа, който ги зове. Като че бяха Вили, Боб, Жожо, Фред... А на моя глас никой не се отзовава.

Аз съм старо животно, което може само да предлага милиони. Хайде стига! Оглупявам.

Позвъни на Франсоаз.

— Моля кажете на госпожата, че искам да говоря с нея.

Франсоаз се поколеба.

— Какво има?

— Госпожата каза, че няма да слезе за вечеря. Каза също, че не иска да чува малкия Жулио. Амалия се качи с бебето си горе в стаята си.

— Как е тя?

— Немного добре. Наболява я отстрани. А и главата я боли. Още не се е съвзела от това, което ѝ се случи.

— Добре. Аз ще се кача.

Но Клери напразно чука на вратата, Ирен не помръдна.

Тя се бе изтегнала на леглото. В ръцете си стискаше кърпичка. Очите ѝ бяха сухи. Беше сигурна, че Патрис ще умре. За нея това бе голяма истина, стихнала и почти утешаваща. Той нямаше да го преживее. Излишно бе да се зальгват. Беше много слабичък. Нямаше да могат да се погрижат за него. Сега трябваше да се приеме тази мисъл. Ирен не страдаше. Имаше нужда само от тишина. Махалото на часовника беше в повече. Скърцането на старите греди беше в повече.

Щеше ѝ се да се скрие в лоното на самота, където нищо нямаше да дойде, за да я наруши, нищо нямаше да я откъсне от тъй тайнствената мисъл: той е мъртъв. Какво трябва да се случи, когато една майка си дава сметка, че детето ѝ е мъртво? Обикновено има спасителни сълзи, шумни стенания, викове, отказ от утешение, това запълва сърцето, въвлича го в погребален театър, в който се притъпяват най-непоносимите болки. Но „то е мъртво“, ето какво трябва да погледне право в очите, без да увърта. „Нямам Патрис. Искан ми се да почувствувам, че умирам, но това не е вярно; аз съм смазана. Цялото тяло ме боли. И не само то. Душата? Там е мъртвило. Или поточно там отдавна цари примирение. Открай време. Винаги съм знаела, дълбоко вътре в себе си, че Патрис вече не съществува, че в него не се крие никое момченце, което един ден би обвило ръчички около врата ми и би ми казало «мамо».“

Думата я прониза. „Хайде да не оглупявам. Това е само дума. Аз нямам право на нея.“ Тя мърда устни, като че се моли, но мечтае, вижда сред дюнните под бяло слънце метални растения, подпрени на копия. Това е безплодието. Това трябва да приеме. „Мама“ е райска дума, ромон на извор. На върха на миглите се появява сълза и потича бавно до ъгълчето на устната, където я поема езикът. Солена е като море. Чука се на вратата.

— Госпожата иска ли малко бульон?

„Какво! Но колко е часът? Вечер ли е вече?“

— Не, благодаря — казва Ирен.

Стъпките се отдалечават. Тя става, залитайки леко, отива да измие лицето си. Почти е щастлива, че се е докоснала до отчаянието, че се е развълнувала, о, едва, но достатъчно, за да си позволи да се върне пак в онова кътче от себе си, където ще може да се гледа лице в лице. Ужасно е, но е честно. Връща се в спалнята си, обикаля, мае се. Откъде да подхване нишката на ежедневието? Щеше ли и тя като вдовиците да плете до безкрай зад някоя завеса, поглеждайки от време на време към косовете, които подскачат на площадката пред входа? Или ще се потопи в мъглявина от съновидения, следейки отблясъците на своите рибки? Или ще реди карти, както го бе правила толкова често: дамата под попа, валето под дамата, добре подредени по цвят в колони, за да узнае дали денят ще бъде благоприятен или враждебен. Лъжа! Всеки ден възпроизвеждаше следващия... Никакво знамение не бе предвещавало нещастieto.

Ирен сядна на леглото, подпряла лакти на коленете, преплела пръсти като затворничка, която очаква присъдата. А нощта настъпва лека-полека, топла, прорязвана от ята дългокрили лястовички, които се гонят високо горе в закъснялата светлина на здрача. Сега е моментът да вземе приспивателно, за да секне всичко чак до сутринта.

— Ирен?... Мога ли да вляза?... Само за минутка.

Тя отива да превърти ключа. Той е тук, прегърбен, лъхащ на пот и тютюн.

— Благодаря — казва той. — Не идвам да ви досаждам, а да ви уведомя. Първо, скъсах с Маржолен. Край, да се оправя сам. Аз ще действам самостоятелно, без да го предупреждавам. Нещата ще тръгнат много по-бързо.

— Няма да можете да направите и две крачки, без да са по петите ви двама-трима инспектори.

— Възможно е. И не само аз, а и нашите приятели. Ще се опитам да се справя. Но това не е всичко. Сега вестниците са в течение. Ще трябва да очакваме, че ще ни засипят телефонни обаждания и анонимни писма. Но аз ще имам грижата, държах само да ви уведомя.

Ирен кимна за благодарност.

— Случаят ще бъде оповестен утре — продължава Клери. — Но се надявам, че ще имаме новини от крадците и този път ще се съобразя съвсем точно с исканията им. Съгласна ли сте?

— Разбира се.

— За тук съм спокоен. Жандро се е заел с всичко. Наистина е прекрасно момче. А освен това времето се оправи и конете са в ливадата. В това отношение няма проблеми. Сега се тревожа за вас.

— Не се занимавайте с мен.

Гледат се. Мълчат. Патрис е последната нишка, която ги свързва, а може би и тя вече е прекъсната.

— Много съм обнадежден — казва Клери.

— Аз също — учтиво отвръща Ирен.

Той се оттегля. Тя ще го види едва на следната сутрин. Той ѝ показва писмо.

— Ето. Четете. Не им липсва въображение.

Маршрут: Сабле, Ла Флеш, Шато-ла-Валиер, Тур, Шьононсо. Бъдете там утре точно е петнайсет часа. Ще оставите парите във вашата кола, а ключовете на таблото. Ще се влеете в минувачите и ще се върнете на паркинга, след като разгледате замъка. Във ваш интерес е да отклоните полицията, която ще се опита да ви проследи. Не забравяйте: пет милиона. Синът ви ни създава грижи.

— В този сезон — обяснява Клери — в Шьононсо е гъмжило от посетители. Мястото е идеално за подобна операция. И понеже няма да предупреждавам Маржолен, ще успея. Намекват ни за Патрис, за да ни смутят още повече. Патрис ще издържи двацет и четири часа... да

речем, трийсет и шест... и дори, ако се наложи, четирийсет и осем. На тази възраст децата са издръжливи.

— А вестниците?

— Още нищо. Но няма да се забавят.

— Парите?

— Албер ми ги осигурява. Горкият, той си мисли, че увеличавам откупа по мое желание. Не одобрява, естествено. Нищо не разбира.

— Кога ще тръгнете утре?

— Към дванайсет й половина. Дотам са двеста километра. Ще имам предостатъчно време.

— Все пак не карайте бързо — и добавя, за да му стане ясно: — Мисля за Патрис.

Започва безкраен ден. Тя долавя ехото му, само защото отказва да слезе. Но след единайсет часа започва да се чува звъненето на телефона.

Прозорците на салона и на кабинета са отворени. От време на време долитат откъслечни гласове: „Не знам... Питайте полицията... Не, повтарям, че не знам нищо...“ Клери отбива набезите на любопитните, на дебнещите, надушващите нещо гнило. Часовете минават, а той издържа и Ирен е принудена да си каже, за да не й дожалее: „В края на краищата той е виновен“.

Към четири часа Клери се качва при нея. Тя е оставила вратата отворена. Забравил е да се обръсне. Под очите си има големи торбички, а косата му е сплъстена на челото от потта.

— Ужасно горещо стана изведнъж. Ще ми позволите ли малък отдих?

Клери изчезва в банята, говори отдалече, пръхти под водната струя.

— Не престават да се обаждат. Очакваше се.

— Кой?

— Ами първо вестниците. Разбира се, това им е работата, макар че... Нали знаете техните невъзможни въпроси: „Какво чувствувате?... Как понасяте изпитанието?“, като че читателите са преди всичко потребители на състояния. Разбира се, отпращам всички към Маржолен.

Той се появява разгърден, с пешкир около врата, с разчорлени коси.

— Що се отнася до Маржолен — подема той, — не знам как се е оправил. Сигурно има информатори в банките... Но е в течение на постъпките на Албер. И страшно се гневи. Понеже не знае какво се е случило, въобразява си, че аз съм увеличил сумата за бандитите, без да съм бил притискан. За малко да ме нарече ахмак. Заявява, че не е виждал подобно отвличане... Какво ли щеше да каже, ако знаеше истината... А! Ето... Чуйте ги!

Телефонът звъни продължително, настоятелно, Клери свършва с бърсането.

— Не говоря за всички свидетели, които са видели похитителите — казва той. — Щом като Маржолен ни подслушва, нека води бележки. Дори има един, който се обажда чак от Мобъож.

— Но как толкова бързо се е разпространила новината? — пита Ирен.

— С едно светкавично съобщение на Радио Майен. Само час по-късно радиопредавателите са го разтръбили по всички вълни. И всички щури хора са изпаднали в транс. Преследват бебето, като че е открит ловният сезон. Ако ви кажа само, че някакъв хитрец се осведоми дали ще се дава награда. Какво падение! И като си помисли човек, че съм длъжен да слушам всичко това.

— Оставете апарата отворен.

— А, не. Мерзавците може да имат някаква последна препоръка, дори да са сигурни, че полицията подслушва. Знае ли човек?... Хайде. Аз се връщам. Не мърдайте отгук. Уверявам ви, че това е най-добрият начин да ми помогнете.

Той пригладва с длани косата по слепоочията си, после с тежки стъпки се отдалечава. Ирен отива да бутне зад него вратата. Досаден е с манията си никога да не затваря, да не слага нищо на мястото, не толкова от небрежност, колкото от разсеяност; докато тя толкова внимава всичко да е подредено. Навсякъде, където мине, става полесражение. Напразно му повтаря. Ирен се изляга на леглото си... Той не слуша. Той нищо не чува.

Ирен се отпуска омаломощена, пребита. В началото бе повярвала, че е щастие да живеят заедно. Не знаеше, че то означава само да живеят един до друг. Защо ли да преповтаря? За миг се унася. В сърцевината на разстроена й мисъл Патрис живее безответно. От много далеч до нея стигат картини... този мъничък гризач, който я

гложгаше по време на безкрайната ѝ бременност и я будеше с ритането си... утринното гадене... И страхът от раждането. Тя, която не се боеше от падане и вдигаше смело конете си на задните крака пред препятствията, се ужасяваше от очакваното избавление. Освен това ѝ бе стеснително, че ще лежи разкрячена сред кръв и миризма на вътрешности. С уморена ръка бърше пръските на спомените, после потъва в безчувственост.

Когато отваря отново очи, вижда мъжа си изправен до леглото и понечва да притегли един чаршаф пред гърдите си.

— Уплаших ли ви? — пита Клери.

— Изненадахте ме, мислех за... Колко е часът?

— Към седем. Не се вълнувайте. Франсоаз е приготвила всичко... Ще слезете ли за вечеря?

— Ще видя. Още ли звънят?

— Поуспокоиха се. Разбира се, всичките ни приятели се обадиха. Сецате се какво казват... Внимателни са, но когато ни пожелават сърцатост десетки пъти, изпитвам желание да хапя. Кресар дойде.

— Кресар ли?

— Да, помощникът на Маржолен. Донесе ми куфара с хартия, който взел от касетата на гарата... Студен... държи се на разстояние... Полицията вече не ни обича... И още, щях да забравя, Шарл дойде преди час за Амалия.

— Можеше да се качи да ми каже добър ден.

— Не искаше да ви обезпокои. Сега се чуди дали Амалия не страда от язва. Има намерение да ѝ направи рентгенова снимка.

— Тъй — провикна се Ирен. — И кой ще се грижи за бебето ѝ?

— Тя, разбира се. Не става въпрос да легне на легло. Разстроена е от случая, горкото момиче. Ако я бях послушал, досега да си е отишла, толкова се чувства виновна.

— Но ѝ казахте да остане, разбира се.

Клери схвана оскърбителния намек.

— Не трябваше ли?

— О! Да! В крайна сметка вие сте я наели.

Клери се въздържа да изрече остра реплика. Изчаква миг и спокойно повтаря:

— Ще слезете ли за вечеря?

— Не. Нямам желание да ям, когато Патрис може би плаче от глад.

— Изключено — прецежда Клери през зъби.

Вдига рамене, удря с крак по килима, като че подритва паднал предмет, и излиза. Позвънява за Леон.

— Можете да поднасяте.

Клери е съвсем сам на единия край на дългата маса. Отказва да яде супа. Леон донася месото, което Клери намазва с горчица. Яде лакомо и от време на време, между два залька, дръпва от цигарата, която гори самотна на ръба на пепелника между шише кетчуп и буркан с корнишони. Пред очите му се разгръща картата на района... Сабле, Ла Флеш, Шато-ла-Валиер, Шьононсо... Но нищо не доказва, че пътят ще свърши там и че няма да намери съобщение в колата. Тогава докъде?...

— Не, благодаря. Не желая сирене. Не желая десерт. Само силно кафе в кабинета.

Трябва да продължи да преглежда сметките, да разбере най-добрия начин, за да запълни огромния пробив, зейнал в богатството на Ирен. Поне да му бъде благодарна. Вдига слушалката, за да не го безпокоят, дръпва завесите, запалва лампата на бюрото, настанява се може би за по-голямата част от нощта. Запалва пура. Трудно му е да свикне с мисълта, че точно на него се е случило такова чудовищно нещо. Отваря папките, започва да размишлява.

... И после чува, че се драска по вратата, и се събужда. Излегнал се е на канапето. Вече не си спомня кога го е съборила умората и е изоставил работата си. Леон донася поднос и вестниците.

Разбутва разхвърляните листа, поставя подноса на бюрото, връща слушалката на мястото ѝ. Клери вече е разтворил „Луест Франс“. Снимката му е на първа страница. Гали кон по главата. На заден план се вижда замъкът. Заглавие с едри букви:

ОТВЛИЧАНЕ НА ДЕТЕ ОТ ЗАМЪКА ЛА РОШЕТ

Няма никакво желание да четете статията, задоволява се да хвърли поглед върху другите вестници. Навсякъде новината гърми. В същия час, в цялата страна, във „Фигаро“, „Льо Матен“, „Ла Депеш дьо Тулуз“, „Пие Машен“, „Ла Монтан“... Разискват събитието, а кафето с мляко изстива в чашите. „Трябва да ги разстрелят... Няма вече правосъдие... Горкото дете! Дано остане живо!“ На Клери му се струва, че чува мълвата.

— Леон! Ако госпожата поиска вестниците, кажете ѝ, че съм ги взел със себе си.

— Добре, господине.

— Още ли не е позвънила?

— Не, господине. Мисля, че спи. Мога ли да си позволя един въпрос?

— Разбира се, Леон. Без заобикалки. Какво има?

— Ето какво. Ако госпожата отпрати призив? Чел съм, че понякога, когато се обръщат към гангстерите направо... има резултат!

— Госпожата ли? — казва Клери. — Да отпрати призив... Трябваше да сте я опознали отдавна — за малко не добавя: „Никога няма да се съгласи да излезе на сцената“. Но се задоволява да заключи: — Тази работа ще уредя сам.

Леон се оттегля. Клери се обажда на господин Марузо.

— След час ще дойда у вас. Да взема парите. Вие ще ми дадете допълнителната сума. Размислих, че ако замина много рано, имам всички шансове да изненадам ченгетата, които сигурно наблюдават Ла Рошет. Доскоро.

Сега той бърза. Край на чакането. „Идвам, мой малък Патрис.“ Куфарът, пътна карта за всеки случай. Сяда зад волана на поршето и щом излиза на пътя, рязко увеличава скоростта. Ако полицаите се крият зад ъгъла, докато реагират, ще се изгуби от погледа им. Няма движение. Колата лети, шибана от свежия въздух... 120... 130... „Във ваш интерес е да се откъснете от полицията.“ Думите като тактувана мелодия кънтят в ушите му. Завоите на „Гранд Кот“ отлетяват един след друг. Но когато достига до дясната права линия след последната чупка на пътя, внезапно започва да се носи от единия край на пътя до другия. Аа! Винтът! Загубеният в тревата винт, който забрави да смени. „Ако гумата изхвърчи!“ И това е последната му мисъл. Вижда пред себе си чинара, опитва се да се изправи.

Трясъкът е толкова силен, че един селянин на повече от километър спира трактора си, заслушва се и казва полугласно:

— Ех, драги!

Трупът на Патрис беше намерен четирийсет и осем часа след смъртта на Клери. Изоставен бе в една телефонна кабина в Тур, недалече от Лоара. Детето бе починало от изтезания. Похитителите, разбирайки провала, бързо се бяха освободили от него и бяха забегнали.

Бащата и синът бяха погребани в същия ден в гробището на Лавал... Ирен остана до края на обряда. Опряна на ръката на Албер Марузо, тя приемаше съболезнованията с леко, понякога нетърпеливо кимване. Хората се възхищаваха на присъствието на духа и достойнството ѝ. Никой не се досети, че бе погълнала силна доза успокоително и бе като отсъстваща. Пред нея преминаваха лица като на екран. Благодареше механично и полупротегнатата ѝ ръка започваше да я наболява. Нотариусът ѝ шепнеше на ухото имена. Правеше усилие да познае някого: „Колко лошо се е наконтила! — мислеше тя. — Що за вкус да се гримира така!“ По гробовете имаше слънце, а по алеите — птички. Спираше погледа си на всичко, което можеше да я разсее и да забави мига, когато тълпата ще се разпръсне и тя ще трябва да се върне към живота. Но кой живот?

Още няколко ръкостискания. „Горката Ирен... Какво ужасно нещастие... Но ние сме тук... Ако имате нужда от нас...“ Думи, които се казват просто защото трябва нещо да се каже.

— Елате — казва нотариусът. — Крайно време е да си починете.

Остави се да я отведе до колата като сляпа.

— Останете няколко дни у нас — настоя Сюзан Марузо. — Докато се посъвземете, докато се попреустроите. Не можете да се върнете веднага в Ла Рошет. Какво ще правите съвсем сама там?

Но Ирен бързаше именно да остане сама, защото имаше нещо, което не разбираше добре и което трябваше да си изясни. Защото в крайна сметка смъртта на Жак не бе кой знае какво нещастие... А на Патрис?... Това тя не знаеше вече: беше прекалено уморена. Винаги бе мислила, че един ден Жак щеше да напусне дома. Нито за миг не бе вярвала, че ще ѝ върнат Патрис. Двойната смърт не можеше да я

изненада. Но защо сега, когато опиятът преставаше да действа, тя се чувствуваше тъй опустошена? Кой ще ѝ обясни защо бе разкъсана и безразлична едновременно? Нямаше ли име това нейно състояние? Някакво сложно име, което един ден Шарл Тесер бе произнесъл пред нея?

Тя прие поканата, но едва се докосна до храната. Нотариусът се опитваше да привлече вниманието ѝ.

— Смятате ли да запазите конете си?... Така ще е най-добре. Ще ви бъде интересно занимание. Жандро е сериозно момче и си знае добре работата. Можете да разчитате на нас.

— Може би — отвърщаше тя. — Да, може би.

Семейство Марузо бе мило, но досадно. Толкова досадно!

— И нищо не ви пречи да попътувате малко — подхващаше Сюзан. — Нужна ви е промяна. Ако не го направите, ще станете неврастеничка.

— За късмет — добавяше Албер — парите ви се запазиха. По този повод, скъпа Ирен, нужен ми е вашият подпис, защото ние трябва, разбира се, да заменим този куп банкноти. Но думата ми беше, че няма да имате материални грижи. И така, не оставайте в крепостта си като затворница.

Ирен клатеше глава.

— Може би.

— Защо не предложите на Амалия да ви придружи — продължаваше Сюзан. — Тя е много добро момиче. А и бебето ѝ...

Нотариусът хвърли към жена си гневен поглед и тя млъкна объркана.

Ирен като че се събуди от сън.

— Вече нямам нужда от Амалия — каза малко остро тя. — След време ще я помоля да напусне. Не веднага. Нямам нищо против нея. Не сме скарани. Не защото откраднаха от нея Патрис... Разбира се, не е виновна тя... А и това е минало. Но предпочитам да си отиде.

За миг Ирен се унесе. Домакините я гледаха мълчаливо. Най-после се усмихна тъжно.

— Ла Рошет не е място за деца — каза тя.

— Малко кафе? — отривисто предложи Сюзан.

— Не, благодаря. Сега искам да се прибера.

— Ще ви откарам — каза нотариусът.

Двете жени се целунаха.

— Ще ви се обаждам всяка вечер — обеща Сюзан. — Ще ви действа добре да чуете приятелски глас.

Тя изпрати Ирен до колата, затвори вратата и избърса очите си.

— Албер, не карай много бързо!

Късно разбра, че току-що бе допуснала нова нетактичност. Колата вече беше далече.

— Горката ни Сюзан е разстроена — отбеляза нотариусът. — Но нали разбирате, всичко, което ви се случи, засяга и нас.

През следващите минути Марузо се постара да поддържа щогоде разговор, говори за следствието. Отломките на поршето били изследвани и експертите установили, че задното дясно колело било наполовина изтръгнато. Липсвал един винт, а другите били развъртени. Саботаж ли? От удара ли са се повредили? Или обикновена небрежност?

— Спомням си — каза Ирен. — Спукахме гума, когато се връщаме от вас, и Жак загуби един винт, като сменяше с резервната гума.

— Е, да, това е. Забравил е да го възстанови. Ще предупредя жандармерията.

Отминаха мястото, където се бе повредило поршето. Ирен затвори очи. Всичко бе започнало оттук. Ако не беше карала Жак да си тръгнат бързо... ако... ако... Всяко предположение бе обвинение срещу нея и постепенно тя излезе виновна за всичко. Извика във въображението си сенките на двамата си покойници и помисли: „Ето, вижте, връщам се в моя затвор. Няма да изляза вече от него. Ще останем тримата заедно.“

Нотариусът разказваше, че полицията подготвя компютърен портрет на Мария, чиято вина се очертаваше като все по-правдоподобна. Ирен го слушаше, одобряваше, без да престане да лелее мисълта за вечен затвор, където никога нямаше да намери прошка. Тази мисъл не ѝ бе болезнена. Дори в известна степен бе тайнствена, утешителна. И с удоволствие съзря в дъното на алеята познатия силует на замъка. Семейство Мофран я очакваше на площадката пред каменното стълбище.

— Има ли нужда от нещо госпожата?

— Аз ще се погрижа за нея — каза нотариусът.

Той я придружи до салона и се огледа наоколо, сякаш за пръв път виждаше безмълвните стаи.

— И така, ще живеете тук... Бедна моя Ирен... Вярно, започват хубавите дни. Имате градина, парк. Но какво ще правите по цял ден? Когато престанете да четете и да наблюдавате рибките си?... Що ли пък не започнете отново да яздите? Можете пак да тренирате.

— На моята възраст ли? — каза тя. — Чувствувам се толкова стара!

— Не говорете смешки.

Марузо помисли какво да добави. Струваше му се, че постъпва нелепо, като оставя тази жена в траур права сред пустия салон.

— Искате ли да кажа на Шарл да намине тази вечер?

— Не съм болна... Мил сте, Албер, но ви уверявам, че всичко ще мине. Върнете се у дома ви. Помислете за клиентите, които ви чакат.

Тя се заслуша в стъпките, които се отдалечаваха, после в шума на потеглящата кола и бавно седна. За нея не оставаше нищо друго, освен да чака, годините да се нижат една след друга. Ако започне да брой часовете, щеше да загуби кураж. Трябваше да надхитря времето. Доскоро успяваше да го прави... Когато бяха живи и двамата. Бе лесно. Но сега?

Свали ръкавиците си, махна шапката. Да се съблече ли? Да смени роклята си? Защо? Защо не? Какво бе от значение? Всъщност да, имаше нещо важно. Тя позвъни на Франсоаз.

— Искам да ви помоля за една услуга, Франсоаз. Да опаковате всички вещи на господина, бельото, костюмите, всичко. Пакетите ще подредите на тавана.

Франсоаз вдигна носна кърпичка към очите си.

— Моля ви — додаде Ирен. — Няма нищо драматично. На Амалия ще дадете всичко от Патрис. Никакъв смисъл няма да стоят нещата неизползвани. Количката също, нека я задържи.

— Да, госпожо. Амалия ще е много доволна.

— В замяна — продължи Ирен — да прави тъй, че да не чувам Жулио. Искам това да е съвсем ясно. Тук вече няма бебе.

Франсоаз можа да прикрие изненадата си.

— Да, госпожо... Но нали трябва малкият да излиза на въздух.

— Разбира се, в парка има достатъчно място. Ще минава през офиса. Естествено, ще се храня в столовата. Нищо от домашния ред не

бива да се променя. А, бъдете така добра да изключите телефона.

Най-вече нищо да не променя, нека времето изтича по обичайните си надолница, да се изнизва без трусове от зори до мрак.

Ирен се качи в спалнята си, съблече се, избра дреха от селско сукно, която приличаше на монашеско расо, и седна с оборена на креслото глава и затворени очи. Извървяла бе своя път. Възможно ли бе да е само на трийсет и две години? Вече чуваше приятелките си по телефона: „На трийсет и две още нищо не е свършило! Ще подредите отново живота си!“ Това означаваше: „Ще се омъжите повторно“. Благодаря. Един път бе достатъчно. Или ще й дават съвети: „Ще трябва да излизате, да бъдете полезна“. Но полезна за какво? На кого? Да се посвети на някакво дело? Да се занимава с благотворителност? Или да стане спасителка? Изобщо да не принадлежи на себе си? Но тя не искаше това. По-късно може би. Сега щеше да се занимае с грешките си. Щеше да стане градинар на угризенията си. Щеше да живее с тях, да ги оглежда, докато престанат да бъдат отровни. Щеше да бъде бавно. Сега й бе по-ясно за какво трябва да се упреква... толкова отвратителни сцени с Жак... да речем, заради тази Мария... Наистина, тя никога не ги бе заварила... Но дори да се бе уверила, трябваше да постъпи по друг начин, а не да се отнася към нещастника като към последна отрепка. Имаше връзка между техните свади и крайната злополука. Или с подложеното на мъчения телце на Патрис. Пред очите й все се явяваха двата ковчега един до друг, големият и другият, подобен на калъф за цигулка.

Добре би било да заличи тези картини и да заключи спомените си за покойните. Жак... да... все още бе възможно да види чертите му, навика му да издава напред устни, когато палеше пура, да глади бузата си с ръба на дланта, когато говореше с някой досадник по телефона, и в гръб — мечешката му походка, дългите му люлеещи се ръце. Него виждаше горе-долу по-ясно. Но Патрис? Представяше си само едно бледо петно вместо лицето. Бе се стопил в забравата. Оставаха, смешни и предизвикателни, жабешките му пръстчета, разперени върху гърдата на Амалия. Напразно се напрягаше. Нослето... Трябва да бе закръглено... Мислено го рисуваше и все излизаше нечие, кое да е бебешко носле, зърнато някъде си. А веждите? Тя дори не си спомняше дали имаше вежди. За ушите й бе малко по-лесно, защото бяха розови и защото между цвета и формата имаше съзвучие. Гънката на китката

също си спомняше, смешното тирбушонче на пъпа. Но след известно време избледнелите образи щяха да станат по-неуловими от призраци.

Тя ги извикваше в паметта си отново и отново. Останки! Любовни руини. Нищо, което да подхранва едно от разочарованията, които са привилегия и гордост на някои вдовици. Казваше си: да започна отначало. Да започна от годежа ни. Къде бе кръстопътят, откъде започна първото колебание и нашата първа грешка? Опипваше в светлосенките на паметта си. Понякога се караха заради пари, за вложения, които той смяташе по-изгодни. Но не, не в тази посока трябваше да търси. Парите никога не ги бяха разделяли. Затова пък имаха остри разпри заради името. Защо позволяваше да го наричат кратко — „Клери“, като някакъв селяк? Защо, когато искаше да я засегне, ѝ казваше „моя скъпа баронесо“? Но така или иначе, раздорът се бе настанил помежду им. Разбира се, жив беше и възмутителният спомен от първата нощ. Но ако тя го обичаше, нищо не би я разбунтувало. Отношенията се бяха влошили преди. А преди тя принадлежеше изцяло на себе си, никой не я бе докосвал. Тя бе госпожица Додрикур, най-богатата партия в Западна Франция. Щом се появеше с тъмночервения си кон, я посрещаха ръкопляскания, защото знаеха, че ще спечели. До деня, когато...

Пукнатината се криеше може би тук... До деня, когато един непознат тромав мъж я бе победил безпогрешно след труден паркур и я бе отпратил на второ място. В Екс-ан-Прованс бе последвал нов неуспех срещу този грубиян. Но в Манс, в родното ѝ място, тя буквално го бе сразила и с хитро пламъче в очите му бе казала, че много съжалева за това контрапостижение. Да, колкото повече мислеше, толкова по-ясно ѝ ставаше, че съперничеството им бе породило любовната омраза, която ги бе сближила като боксьори, които още с първото приятелско ръкостискане вече търсят мястото на лицето, където ще нанесат своя нокаут. Още в мига, когато гостите вдигаха чаши за щастието им, годениците вече знаеха, че единият, от тях двамата бе излишен. Ирен би имала последната дума, ако я бе споходил късметът да бъде безплодна. Последната дума съвсем не означаваше, че щяха да се вчепкват във всекидневна битка. Просто водеше борба да не остане на второто място. Партията на желязната ръка дълго време се играеше колебливо. Ирен я бе загубила заради Патрис.

Какво? Вечерята е сложена? Следобедът бе превалил вече. Бе страдала, но не се бе отегчила. Напротив, ни най-малко не се чувствуваше изгнаница; в замъка бе намерила меката топлина на стара незаменима дреха. Ирен слезе, беше любезна с Леон, взе си повторно от десерта, за да му достави удоволствие. После се обади на Марузо... всичко върви добре... Не бива да се безпокоят... После на Тесер... да уморена е, но ще издържи. А! Амалия имала язва... на дванайсетопръстника? Е, добре, ще я лекуваме. Язвата не е толкова страшна... Не си струва една дебела стринка, между нас казано, да е толкова крехка. Ирен се засмя, за да покаже, че е надвила покрусата си. Преди да се качи в спалнята, повика Франсоаз.

— Тези пепелници... тези лули... приберете всичко... Мръсно е. Досега, нали разбирате, беше кабинет.

Тя бавно го обиколи. Щеше да смени мебелите, да избере друга дамаска, щеше да поръча на Жюсом да сложи цветя. Трябваше да позволи на цветята, които красят градината, да влязат в дома. Поразходи се още, спря се пред рибките.

— Ще се занимавам с вас — каза тя.

Колко спорове бе предизвикал този аквариум.

— Милите ми — произнесе тя тихо.

Беше загубила заради Патрис, но нямаше желание да се връща към мрачните си размисли. По-късно. Отсега нататък това щеше да бъде животът ѝ: „по-късно“.

Легна си рано и така започна един невзрачен период, монотонен, подобен на летаргия посред лято, която протичаше като унес, без други отправни точки и освен няколко посещения и изнизването на дните, ту слънчеви, ту забулени от дъждовни облаци. Сутрин приемаше Жандро, който отчиташе своята работа. Тя винаги я одобряваше и се задоволяваше да остави нещата да вървят от само себе си. Следобед водеше за кратко телефонни разговори. Албер я държеше в течение на следствието, което тъпчеше на едно място. Мария беше ненамираема и сигурно никога нямаше да я открият. Ирен не смееше да признае на Албер, че сега това бе без значение. Слизаше в градината, береше цветя, слушаше плочи. Сновеше със свито сърце като наказано куче.

Реши да подреди своя музей в кабинета, след като смени тапетите и мебелите, и тогава забеляза, че някои трофеи принадлежаха

на съпруга ѝ. Понечи да позвъни на Франсоаз, но защо ли да я безпокои, като можеше само да изнесе тези изостанали купи? Сложи ги в една кошница и се качи на тавана. Подреди ги на етажерката, върху която Жюсом съхраняваше зимните круши. От време на време щеше да поръчва на Леон да ги лъска. Тя уважаваше сребърните съдове.

Приближи се машинално до таванското прозорче, откъдето се откриваше градината. Първите сухи листа се стелеха по моравата. Погледна към езерото, където някога баща ѝ стреляше есен по дивите патици. Тогава тя беше малко щастливо момиченце. Имаше пони с червеникав и бял косъм. Казваше се... но как се казваше то?... Внезапно лек шум отклони мислите ѝ. Наведе се и видя Амалия, която държеше на ръце... Боже мой! Синьото комплектче!... За секунда ѝ се стори, че вижда Патрис... Не, не! Беше Жулио в дрешките на Патрис.

Все още разтърсена от гледката, Ирен проследи с поглед прислужницата, която отиваше към беседката. Колко е порасъл за няколко седмици! Колко е хубав! Амалия го сложи на тревата и седна до него. С върха на пръстите си го гъделичкаше под брадичката, а той се заливаше от смях. Ирен го чуваше въпреки разстоянието. Каква радост! Чистата радост на добре нахранено, здраво бебе, което се търкаля на моравата и иска да хване небето, облаците. Ирен сложи ръка на гърдите си. Сърцето ѝ болезнено се сви. Бинокълът! Бързо. Бинокълът! Тя изтича да го вземе, върна се бързешком, като че се страхуваше, че няма да завари нито майката, нито детето. Но те бяха там: играеха на слънце, примитивни, невинни. Ирен се закова като омагьосана. Тя намести очулярите и видя Жулио съвсем отблизо. Жулио, облечен като Патрис? Или Патрис, пременен като Жулио?

Не. Нито едното, нито другото. Едно ничие детенце, което тя ненаситно наблюдаваше. То беше толкова смешно със закръглените си бузки и скритото в тях носле; обърнеше ли се в профил, тя виждаше ушенцето като нежна мида, миниатюрните юмручета със стиснати палци... Бинокълът се местеше бавно, плъзгаше се отблизо по лицето, спираше се на тъмните очи, в които лятното слънце проблясваше игриво, спущаше се надолу по здравето телце чак до пълните и гладки крачета, които енергично ритяха. Ирен се принуди да облегне рамо на рамката на прозорчето.

„Какво ми става? — мислеше тя. — Да... Добре... Съвършено дете.

И после?“ Отново вдигна бинокъла към очите си. Долу бебето се бе излегнало настрани и се опитваше да се изправи, завираше коляно в тревата. Амалия се смееше, побутваше го леко. Ненадейно то се разсърди и майка му го улови под мишниците, повдигна го над главата си, като че ли го представяше на дърветата, на цветята, на цялата природа. То размахваше ръце и крака, търсейки опора, и се разплака.

Ирен свали бинокъла. „Каква глупава жена!“ — каза тя.

Слезе от тавана гневна, след като прибра бинокъла. Щеше ли да дойде пак тук? Във всеки случай не скоро. А и детето на Амалия не я интересуваше.

До вечерта лошото настроение не я напусна; то обезсмисляше всичко, с което се заемаше. Опита се да чете. Съпругът ѝ беше абониран за няколко списания; разлисти ги, прозявайки се. Политиката не я интересуваше. Финансовите страници... По навик хвърляше бегъл поглед върху курсовете на валутите и разлистваше по-нататък... Мода? Да, незначително любопитство, което веднага спада... Как така това детенце има толкова светъл цвят на кожата? При такива мургави родители. Косите му са по-скоро светлокестеняви. Трудно е да се определи... Вероятно стъблата на бинокъла променят цветовете.

Тя се захили от сдържан яд. Какво! Да не би пък, за да се развлече... Някоя лисица да дебне птиче гнездо и предварително да плакне очите си — може. Но тя!... Но аз! Какво търся аз? Какво ме привлича там горе, мен? Така лесно разчиствам всичко от сърцето си! Какво крия от себе си?

На другия ден Ирен срещна Амалия във вестибюла.

— Как сте, мила Амалия? Минете оттук, да си поговорим... Язва ли ви мъчи?

— Да, госпожо. Много боли. Докторът каза, че ще продължи дълго.

— Той ви дава прахчета... бели прахчета, нали?

— Да. И ми слага инжекции... Исках да попитам госпожата... Пречи ли ви Жулио?

— Не. Да оставим това.

— Госпожата е толкова добра към нас. Не бих искала да... Предпочитам да си отида, ако моето детенце напомня на госпожата...

— Но кой ви казва да си вървите? Напротив, много сте ми нужна. Не се притеснявайте, Амалия. Нищо не се е променило.

„Подла ли ставам?“ — запита се Ирен, когато остана сама. Обядва набързо, спря за малко пред аквариума. Може би щеше да запали цигара, ако имаше подръка. Разбираше защо Жак пушеше толкова много. Тревога. Страх от това, което идва, от това, което желаем. От което се боим, което зовем и което избягваме. „Не, мислеше тя, няма да се кача горе. Преди всичко какво ще търся там?“ Взе тестето с карти, нареди си пасианс със сполучлива комбинация и изведнъж тази дума я разсмя. Сполучлива комбинация! Аз, която загубих всичко. Като че все още мога да сполуча в нещо. Разпиля картите и не се погрижи да ги събере. Пристъпвайки възможно най-тихо, се качи на тавана. Не заради другите се стараяше да заглуши шума от стъпките си. Заради себе си, да не се чува и да не се пита за нищо.

Приблужи се до прозорчето. В градината нямаше никой. Беше много рано. Седна върху голям куфар, поигра си за миг с бинокъла, сетне зае поста си. Никой. „Къде се бави тя? Сега е подходящо да се разхожда бебе. Въздухът е мек и приятен. Тя не умее да го гледа.“

Обиколи тавана, спря пред купите, на чиито подложки бяха гравирани победни имена: Брюксел... Екс-ла-Шапел... Виши... Във Виши кобилата ѝ два пъти се бе опънала, а Жак победи. Интересно! Вече не му се сърди... почти. В крайна сметка той също загуби заради Патрис. Между тях винаги ще стои тази загадка. Патрис!

Тя чу шума от количката по чакъла на алеята и се втурна. Амалия беше сложила детето да седи и го бе обградила с възглавнички, а то махаше с ръчички и се смееше като лудо. Ирен жадно го наблюдаваше. Косите му наистина бяха кестеняви и над челото му се виеха изящни къдрици. То налага палеца си и стана изведнъж сериозно и послушно. Количката се полюшваше, то мигаше с очички, налягаше го дрямка, но смучеше усърдно пръстчето си. Амалия вървеше към беседката, където вероятно щеше да спре, за да плете. Ирен притегли стария куфар под прозорчето и се настани удобно. Но Амалия отмина беседката и продължи пътя си към езерото. Бинокълът не се откъсваше от заспалото бебе. Но образът се смаляваше. Ирен свали бинокъла. „Можеше да ми го остави“ — помисли тя. Решението и бе взето, докато слизаше по стълбите. Позвъни на нотариуса.

— Албер, бяхте ми предложили, спомняте ли си... ако искам да прекарам известно време у вас...

— Разбира се. Когато пожелаете.

— Помислих... Дали... можете... сега? Тази къща ме уморява. А и прекалено много спомени ми навява.

— Е, добре, скъпа моя Ирен, уговорено е. Сюзан ще дойде да ви вземе.

— О, не! Не я безпокойте. Жюсом ще ме докара. Благодаря. Вие наистина сте много мили и двамата. Няма да злоупотребявам, бъдете спокойни. Три-четири дни, не повече. Само за промяна.

Тя набързо приготви куфара си.

— Разбирам, че госпожата има нужда от хора — каза Франсоаз.
— В Ла Рошет е малко тъжно. А и нищо вече не задържа тук госпожата.

Жюсом вече я чакаше пред каменното стълбище.

— Хайде — продължи Франсоаз. — Нека госпожата се позабавлява малко. Добър път.

[1] Бивш затвор на островче при Марсилия. — Б.пр. ↑

ВТОРА ЧАСТ

Три дни минаха спокойно. Ирен и Сюзан се разхождаха, спираха се пред бижутерийните магазини, модните бутици. „Вижте, Ирен, това костюмче... Много ще ви отива. Няма да носите черно цял живот все пак!“ Времето беше хубаво. Ставаше й леко, че може да забрави. Някъде, зад кулисите на живота, следствието продължаваше. Ирен не искаше да знае. Оставяше се да я водят, отдадена на плахата радост, че върви сред минувачите, че вижда силуета си във витрините като спътник, който й вдъхва увереност. А после, на четвъртия ден, докато чакаше Сюзан да си купи „ЕГ“^[1], Ирен разсеяно погледна към една витрина и видя всякакви бебешки дрешки, камизолки, палтенца, шапчици, пижамки, и едни вълнени терлички, украсени със синя панделка, изложени на специална поставка. Не можеше да откъсне очи от тях.

— Елате — каза Сюзан и я поведе.

Ирен не говореше.

— Да пийнем чаша чай — предложи Сюзан. — Изглеждате уморена.

Влязоха в сладкарница и Ирен прие да изяде парче сладкиш.

— Извинете ме — каза тя. — Мислех за терличките.

— Хайде, не помръквайте — каза Сюзан.

— Не. Не това. Съвсем не. Не ви ли казах, че дадох на Амалия всички неща на Патрис? Сега се питам дали постъпих добре. Какво ли си помисли за мен? Тя, разбира се, ми благодари. Но дълбоко в себе си... Ще ви е досадно ли да се върнем в онзи магазин? Ще купя нещо за сина й.

— Откровено казано, Ирен, не ви разбирам.

— Ами, то е ясно. Ще ви обясня. На Амалия й е много мъчно, че не е защитила Патрис. А аз... Боже мой, колко е сложно... Да ви кажа ли, на нейно място, получавайки дрешките, бих си помислила „Толкова ли ме презира, за да се отърве от всичко това, давайки го на мен...“ Разбирате ли? Ако сега направя подарък на Жулио, заличавам

миналото... Жулио не ме интересува. Но не искам да минавам в очите на майка му за нещо, което не съм.

— Ох, горката ми приятелка, съзнателно се измъчвате. Е, добре, — да купим подаръка.

Те дълго избираха, защото им правеше удоволствие.

— Очарователно! — възкликваше Сюзан. — Искан ми се да стана баба.

Ирен взе терличките и една шапчица, която много се хареса на Сюзан.

— Утре — каза Ирен. — Надявам се Амалия да е доволна.

— Утре ли? — възкликна Сюзан. — Да не смятате вече да ни напуснете? Ще ви задържим поне седмица.

— Да, но... първо, не искам да злоупотребявам с гостоприемството, а после, когато съм далеч от Ла Рошет, нещо ми липсва.

Сюзан не настоя. Ирен усети, че предизвика известна студенина и се постара да изглежда любезна, ведра, но вечерта ѝ се стори дълга. Нотариусът беше поканил семейство Тесер. Всеки се надпреварваше да развлича Ирен. Тя отговаряше любезно, но не преставаше да си мисли: „Какво правя тук? Мили са, но се отегчавам. Господи, колко се отегчавам. Лошо е да се отегчаваш така.“

Имаше усещането, че ѝ предстои среща, както някога, когато броеше часовете, които я разделяха от Андре. Беше на четиринайсет години, а той на петнайсетина. Изпращаше я до института „Жана д'Арк“, който беше по пътя за лиця му. Нямаха много какво да си кажат, но вървяха един до друг. Какво щастие бе, когато понякога раменете им се докосваха. Какво щастие бе, когато започнаха да си говорят на „ти“. Какво щастие бе, най-сетне, да се чакат срещу книжарницата „Жермен“, да вървят засмени по улицата като двойка. Не посмяха никога да се целунат. Първо, щеше да им се стори глупаво. Стисваха си по мъжки ръце. „До утре.“ „Дадено!“ Но в очите им се четеше обич.

Ирен не бе чула нотариуса.

— Моля да ме извините — прошепна тя. — Унесла се бях за малко.

— Често ли ви се случва? — поинтересува се докторът.

— Не. Откакто ги загубих... Искате да знаете дали...

— Оставете това, Ирен, то няма никакво значение. Време е да си легнете.

Искаше ѝ се веднага да заспи. Нищо не можеше да се направи. Беше ѝ горещо. Бе изнервена. Защо трябваше да си спомня това момче, за което никога не бе мислила? Но нещо от забравените вълнения я държеше будна. Тя стана да вземе приспивателно. Пакетчето от магазин „Бебе“ стоеше върху камината до чантата ѝ. Майсторски бе вързано с красива панделка. „За подарък ли е?“, бе попитала продавачката. Ако беше сама, Ирен би отговорила: „Не. За мен е.“

Тя прегриза панделката със зъби и отвори плоската кутия. Безкрайно нежно разгъна тънката хартия, която обвиваше терличките, и ги взе с крайчеца на пръстите. Гледаше ги и се усмихваше радостно. Приличаха ѝ на миниатюрни живи крачета. Да, заради тях се бе върнала. Изпитваше желание да си поиграе с тях. Пъхна по един пръст във всяко терличе и направи две-три балетни стъпки, сякаш ръката ѝ танцуваше.

Припомни си една мисъл на мъжа си: „Кога ще пораснете?“, но споменът не можа да прекърши вълнението ѝ. Като малка презираше куклите. Сега не си пробиваше път някакъв закъснял спомен от детството. Докато терличките тромаво изкачваха наклона на чантата ѝ, тя се питаше. Не за Патрис мислеше тя. Нито за сина на Амалия. По-скоро за едно несъществуващо още бебе, чийто образ се очертаваше в съзнанието ѝ като смътно творение на писател. Терличките, шапчицата, която слагаше на ръката си и я въртеше бавно, не бяха ли обещание за ново раждане? Никой не я виждаше. Никой не можеше да надникне в сърцето ѝ. Беше свободна да си измисли легенда, в която феята щеше да бъде самата тя.

Легна си отново, след като постави до себе си кутията с терличките и шапчицата. Те щяха да бдят отсега нататък над съня ѝ. Спа непробудно чак до сутринта.

Към десет часа Жюсом дойде да я вземе. Тя обеща на приятелите си Марузо, че ще идва често, и седна до градинаря.

— Госпожата изглежда по-добре — установи Жюсом.

— Да, чувствавам се много добре.

— Не като Амалия. Язвата ѝ я измъчва. А и — той поклати тъжно глава — след последните събития не е вече същата. Това наистина беше голям удар за нея... Добре, че си има Жулио... О, простете, госпожо. Изплъзна ми се.

— Но, моля ви, Дьони. Не се извинявайте. Тя има право да се гордее със сина си.

— Той е толкова сладък — продължи Жюсом. — Никога не плаче. И расте по-бързо от аспержите ми. За нас, възрастните, той е истинска благодат.

Млъкна от страх, че е прекалил. Но какво? Господарката не е безсърдечна. Кой знае дали дълбоко в себе си не намира утеха в присъствието на малкото човече, което е сукало едно мляко с нейното бебе? Помълча малко от благоприличие и заговори за конете, после прехапа езика си, защото пък те бяха любимата тема на горкия господар. Накрая вече не можеше да говори за нищо. Подкара по-бързо и си отдъхна, когато остави госпожата пред стълбището.

След като нахрани рибките и обиколи партера, за да провери дали всичко бе чисто, Ирен обядва с голям апетит. Реши, че днес ще излезе в градината. Стига с този бинокъл. Стига с това наблюдение! Играта на криеница продължи доста дълго. Ще се престраши да се приближи до детето. Няма от какво да се срамува.

Женските ръкоделия не я привличаха, но щеше да намери някоя недовършена бродерия. Това би бил удобен предлог. Измъкна от дъното на едно чекмедже изоставен отдавна гоблен и към два и половина, без да бърза, но и нетърпелива да стигне по-скоро, тя отвори задната врата. Амалия седеше в беседката, Жулио — до нея в количката си. Ирен се приближи, с жест попречи на Амалия да стане.

— Много ми беше топло — каза тя. — Тук поне има повече въздух. Остави ръкоделието на един железен стол и взе друг.

— Какво разправя нашият малък Жулио?

Амалия погледна изненадана господарката си, мъчейки се да отгатне причината за това неочаквано благоволение, но Ирен вече се бе навела над бебето и гъделичкаше вратлето му зад ухото. Тогава детето ѝ се усмихна с цялото си лице и усмивката му беше толкова светла и предана, че тя живо дръпна ръката си, като че се бе опарила.

— Започва да разпознава госпожата — каза Амалия.

Ирен почака сърцето ѝ да се поуспокои и се престори, че вече малкият не я занимава. Попита Амалия дали лечението ѝ е успешно. Предразположена, тя заговори без задръжки и Ирен можеше само да поклаща глава. Наблюдаваше Жулио с кос поглед, припомняше си бледото лице на Патрис. Жулио, напротив, беше истинско бебе за реклама, бузесто, закръглено, не приличаше на никого и не бе обременено от никаква наследственост; как можеше да се очаква, че възрастта малко по малко ще извайва черти, които ще подскажат произхода му? Само след няколко години Жулио ще бъде малък португалец, който може би ще говори с акцент, ще има груби маниери, ако го оставят на майка му. Ирен остави незавършена странната мисъл „Ако го оставят на майка му. Как иначе. Но колко жалко!“ Една оса започна да обикаля около количката и Ирен не издържа.

— Може ли? — попита тя със свито гърло.

Развърза коланите, които придържаха детето, и го взе на ръце. То риташе като красиво дяволче и се опитваше да хване носа ѝ. Беше облечено само в гащички и ризка и ръцете на Ирен веднага докоснаха свежата кожа на кръстчето, гъвкавото и твърдо телце и тя едва не го изпусна. Вече не чуваше Амалия, която ѝ досаждаше с язвата си. Притисна здраво детето към себе си, наведе глава ѝ докосна с устни твърдите къдрици, които дъхаха на топла коса. Защо нямаше право да прошепне във виещите се зад ушенцето букли: „Момченцето ми! Мъничкото ми!“ С рязко движение го подаде на Амалия.

— Вземете. Изплъзва ми се:

Престори се, че гледа часовника на ръката си.

— Боже мой, чакам да ме потърсят по телефона! До скоро виждане, Амалия.

Почти тичешком се спусна по алеята и се скри в салона. Леон беше притворил капациите заради слънцето, което повреждаше завесите. Излегна се на канапето. В полумрака рибките от време на време проблясваха с бели отражения. Тя мислеше „Полудявам. Да си върви заедно с хлапето. Да ме остави на мира най-сетне!“ Но не можеше да прогони усещането от допира на свежата детска кожа. Какъв смут! Какво дълбоко вълнение!... Нещо, което навяваше чувство за приближаваща радост... То помиташе предразсъдъците, условностите, моралните принципи, след което тя оставаше разголена. И се чувствуваше добре. Да. Щом премина ураганът, вече е добре. Не

съжالياва за нищо. Мъртвият съпруг, мъртвото дете, всичко това принадлежеше на друго време. „Времето, когато бях потънала в сън. А сега?“ — помисли си Ирен.

Стана, защото ѝ се струваше, че права ще разсъждава по-трезво. Сега какво? Щеше да се привърже към това дете ли? Но то беше вече факт. Защо да не остави времето да върши своята работа; да не се опитва да го изпреварва. То щеше да уталожи тази страст, която всеки невролог несъмнено лесно би обяснил. „И дори, казваше си Ирен, вероятно ще е разумно да се посъветвам.“

Но нито на другия, нито в следващите дни изпълни намерението си. Настаняваше се в беседката до Амалия и до количката и в тихите юлски следобеди двете жени си говореха шепнешком и наблюдаваха бебето. Амалия, преодоляла първоначалното недоверие, разказваше с удоволствие за страната си, където искаше да се завърне един ден.

— Ще имате време — казваше Ирен. — Там може би ще бъдете безработна. А и не познавате никого.

— Вярно — съгласяваше се Амалия. — Но когато Жулио порасне...

И разговорът се пренасяше върху Жулио. Ирен вземаше детето на коленете си, друсаше го.

— Обещай ми, че няма никога да пораснеш — провикваше се през смях тя... — Майка ти иска да се отърве от теб. Нали е лоша!

Малкият сгушваше главица под ухото на Ирен и тя го задържаше там, галейки гръбчето му.

— Госпожата ще се умори.

— Не, не, мила Амалия. И ще видите... ще се грижим добре за него. Понеже нямам какво да правя, аз ще го водя на училище... Ама ти ме намокри, жабче! Хубава работа!

— Ще го подсуша — предложи Амалия.

— Не, аз. Време е да се науча, не мислите ли?

Да сменя пеленката, гъделичкайки детето, което се киска от удоволствие, бе прекрасна игра.

„Госпожата е много добра“, повтаряше често Амалия. И това дразнеше Ирен.

Впрочем трябваше да си признае, че трудно понася присъствието на прислужницата. Амалия не влагаше зъл умисъл, но имаше навика всичко да проверява, а това бе крайно неприятно на Ирен, затова ѝ се

искаше да каже: да, той е съвсем сух. Да, затегнах добре коланите на количката. Да, аз също мога да се грижа за него.

Но беше любезна и позволяваше между тях да се развие някаква интимност, която понякога я изваждаше вън от кожата ѝ, но беше принудена да я търпи, ако искаше да запази Жулио. Външно Амалия проявяваше все същото, малко угодливо уважение, но същевременно ставаше фамилиарна, задаваше въпроси за неща, които не я засягаха, например за разследването на комисаря или за Иренините приятели, за доктор Тесер, който по нейно мнение не я лекувал добре. На Ирен ѝ се искаше да я постави на мястото ѝ, но Жулио се усмихваше чаровно и заради него тя търпеше. До деня, в който за малко не избухна. Времето облачно от сутринта, имаше изгледи още повече да се развали, а нея я мъчеше мигрена.

— Ще се прибера да взема аспириин.

Жулио се люлееше на коленете на майка си и гукаше. Амалия взе ръката му и я размаха към Ирен:

— Кажи довиждане на мамичка... Довиждане... довиждане... Мамичка!

Това бе върхът! Като че беше от онези дребни белокози старици, които се срещат по клубовете за хора от третата възраст! Очевидно глупавата Амалия не знаеше какво означава думата. Да не говорим за това, че си позволяваше да я използва като към равна, от Перейра на Перейра. „С оправданието, че ми дава Жулио, честна дума, тя си въобразява, че сме братовчедки. Мамичка! Вече не бива да се притеснявам.“

Ирен се прибра в спалнята си и бурята я държа будна цялата нощ. О! Амалиният план ѝ беше съвсем ясен: да приема всички добрини, да дава вид, че е трогната, но да отблъсква всяко посегателство, като че някой е имал намерение да откъсне Жулио от майка му. „Във всеки случай не и аз — мислеше тя. — Отнеха ми сина. Изпитала съм го. Но какво? Това дете живее в къщата ми, край мен, нямам ли право да проявя малко нежност към него? Не като някаква изкуфяла стара роднина, която наричат мамичка, за да подчертаят, че трябва да стои в периферията на семейството, и нито стъпка навътре, но като... като...“

Търсеше точната дума, даваше си сметка за неискреността си и плачеше във възглавницата. Щом бурята премина и първите птички

възвестиха зората, Ирен се успокои, в настроението ѝ настъпи внезапен обрат и тя започна да обвинява себе си. Ако беше на мястото на Амалия, нямаше ли да постъпва по същия начин? Нямаше ли да ревнува и най-леката усмивка на сина си, отправена към друг човек? Но всъщност Амалия ревнуваше ли? Напротив, с простодушието си на незлобливо момиче не бе ли горда, че господарката ѝ обича нейното бебе? И за да покаже благодарността и приятелството си, бе извикала: „Кажете довиждане на мамичка!“ Ако човек разсъждава хладнокръвно, беше съвсем естествено, дори много трогателно. Отде тогава това раздражение, този гняв? Задавайки си безброй въпроси, Ирен заспа.

Събуди се уморена, отвратена от живота, но решена да използва хитрост срещу Амалия, защото въпреки добрата си воля ненавиждаше прислужницата си. Това чувство се бе загнездило постепенно в нея и бе избуяло изведнъж през нощта като устойчива коприва, а сега вече бе късно да го изкорени.

За пръв път от много време насам Ирен направи масаж на лицето си, грижливо се напудри. „Все още съм представителна мамичка“ — каза тя в огледалото си. Малко парфюм зад ушите, като за бал. „Малкият сигурно харесва парфюма“. Усмихна се и се качи на втория етаж.

Амалия беше в стаята си. Шиеше. На леглото Жулио се мъчеше да събуе чорапките си.

— Извинете ме, Амалия, сетих се за нещо. Вие сте съвсем сама на етаж, а аз сама — на долния. Не ви ли е страх нощем?

— О, да! — призна Амалия непринудено. — Особено след... още имам кошмари.

— Ами защо да не се преместите отново в стаята си на първия етаж? Ще сложим Жулио в детската и ще бъдем близо една до друга. Струва ми се, че така ще е по-добре.

— Ако госпожата е съгласна.

— Щом като ви го предлагам. Ще кажа на Леон. Той ще ви помогне да се преместите.

— Благодаря, госпожо.

Още същата вечер Жулио бе настанен в детската. Амалия бе оставила вратата откритата. Ирен също. Всяка може да чува бебето, което шаваше в легълцето си като малко животинче. Скоро Амалия задиша дълбоко. Ирен дебнеше тъкмо този момент. Тя знаеше, че

сънят ще я победи и тя ще се откаже, ще изчезне, ще забрави привилегиите си, ще се отдалечи неволно от Жулио. И настъпваше победата за онази, която не спеше, която можеше да стане и да се надвеси над люлката, да гледа заспалото дете, което помръдваше лакомо устни, Ирен покриваше много леко кривите крачета със завивката. Завръщаше се в леглото си, лягаше настрана с обърната към люлката глава. Сега бе спокойна; отчиташе, че не прави никому нищо лошо. А щом затвори очи, се зарече да даде на Амалия терличките и вълнената шапчица. Това нямаше значение. Беше детинщина. Отсега нататък имаше нещо много повече. Малкият бе до нея.

Лятото преваляше. Ирен, макар да се съвземаше, чувствуваше, че болката ѝ се засилва. Привидно се справяше със скръбта си като издръжлива жена, която умее да се владее. Приемаше гости. Както някога им даваше конете си. Случи ѝ се да приеме любезно дори комисаря, който намираще все нови въпроси да ѝ задава. Но Амалия беше нейната натрапчива мисъл и тя започна да гради планове как да остава насаме с Жулио. Омръзна ѝ да е гостенка, да се съобразява, да се въздържа от много нежности. В дългите празни дни, когато разполагаше с цялото си време да измисля планове, да ги комбинира, да изоставя един, за да се впусне към друг, тя съзнаваше, че сметките ѝ са напразни, защото нямаше бъдеще за нея и детето. Ако на Амалия ѝ хрумнеше да си потърси друга работа, нищо не беше в състояние да ѝ попречи да отведе сина си. Изпълнена с озлобление, тя се видя принудена да се държи приятелски с Амалия. Поиска да ѝ увеличи заплатата, но срещна отказ, който я подразни.

— Вижте, Амалия, бъдете благоразумна все пак. Приемете това, което ви предлагам, заради Жулио... Много е пораснал и погледнете... дрехите му умаляват.

Амалия се остави да я убедят и на другия ден взе рейса за Лавал.

— Оставете ми Жулио — каза Ирен. — Ще ви пречи.

— О! Не — отвърна прислужницата. — Напротив, ще му е забавно. Тук не вижда никого.

„Аз, разбира се, съм никой — помисли Ирен гневно. — Каза ми го направо в очите.“

Вечерта Амалия се върна, натоварена с пакети, и ги отвори пред Ирен. Розовите дрешки, финтифлюшките за момиченце, които бе накупила и радостно разгъваше, бяха тържество на лошия вкус. — Нали ще е хубав моят Жулио, госпожо?

— Но защо розово? — попита Ирен разочарована. — Защо не синьо?

— Защото обичам розовото.

— А тези бродерии, не мислите ли, че...

Тя млъкна, защото разбра, че Амалия искаше да даде на детето си това, което самата тя не е имала.

— Да — поде тя. — Жулио ще е хубав.

Реши, че е направила добре, като не бе дала шапчицата и терличките, но си обеща да облече Жулио по-подходящо и този нов план я занимаваше няколко дни. Почти тайно отиде до Лавал, след като поръча на Леон да отговаря по телефона, че е на разходка, и купи всякакви дрешки, които ѝ струваха много скъпо. После влезе в бижутерийния магазин, откъдето обикновено се снабдяваше.

— Бих искала верижка — каза тя. — Нещо фино, изящно. За малко бебе.

Продавачката отвори кутийки с украшения. Никога Ирен не се бе чувствала толкова щастлива. Държеше верижки на върха на пръстите си, възхищаваше се на блясъка им. Дълго ги сравняваше.

— Ще ви е нужно и медальонче — забеляза продавачката.

— Да, естествено.

— С гравирано име?

— Разбира се.

— Кое име?

Ирен не беше подготвена за този въпрос и трескаво започна да избира. Не Патрис! Жулио не! Ужасно, Жулио... Джулиито! Ето това е, Джулиито!... Чаровно, нежно. Име само за него... и за мен. Как така досега не ѝ бе дошло на ум?

— Ще гравирате „Джулиито“.

Щом излезе от магазина, почувствува нужда да спре и да се подпре на стената. Радостта я задушаваше. Като се върна у дома, скри покупките си на дъното на шкафа... А сега щеше да дебне подходящ случай как да раздели за час-два майката от бебето. Амалия водеше Жулио навсякъде. Ирен обмисляше какви ли не решения. Спеше лошо,

отиваше да потърси съвет при детето и всеки негов дъх бе за нея отплата и обещание. Заслушваше се в шумното дишане на прислужницата в съседната стая. Присядаше до люлката. Как ще се справиш ти, мой мъничък Джулито! Ти искаш да прекараме заедно един следобед, нали? Когато дойдеш, ще видиш красивите неща, които ти купих аз. И едно красиво медальонче. Това е тайна, Джулито. Майка ти не бива да узнае нищо. Няма да е доволна.

За щастие намеси се случайността. Сюзан Марузо се обади да помоли Ирен за дребна услуга. Семейство Белиер... нали ги помнеште? Да, архитектът... Е, та жена му се разболяла, а тяхната прислужница ги напуснала, без да ги предупреди... Не би ли могла Амалия да им помогне? За кратко време... Навярно само за седмица. Ако Амалия може да отива у тях по три часа на ден, за предпочитане следобед... Малко да поразтребви... малко пране... покупки... Нищо особено уморително. Ирен обеща.

Наложи се отначало да увещава Амалия.

— Ще трябва ли да оставям Жулио тук?

— Ние ще се грижим за него, мила моя Амалия. Жюсом ще ви откарва в Лавал в два часа — и ще ви взема в пет. И понеже Жулио обикновено спи следобед по малко... Виждате ли. Няма да има време да тъгува.

— Ще плаче, като ме няма.

— Но не. Аз ще го разхождам. Ето... Ще го отведе в конюшнията. Ще гледа конете. Сигурна съм, че ще му хареса.

Амалия почувствува, че не бива да отказва, за да не се покаже неблагоприятна. На другия ден Жюсом я откара. На площадката пред стълбището се разигра същинска сцена на сбогуване.

„Ама че глупачка — казваше си Ирен. — Ако бе загубила детето си като мен, сигурно нямаше да плаче повече.“

Колата се скри зад завоя. Ирен тичешком изкачи стъпалата.

— Джулито, мъничкият ми. Събуди се. Свободни сме!

Какъв прекрасен празник! Ирен разсъблече детето. То се съпротивляваше като малко коте, извиваше се през смях, хващаше краката си и се опитваше да ги налапа. „Хайде, стой мирно, козленце мое, дай ми лапичката.“ Надяваше му мъничка ризка и го

гъделичкаше. „Ще те изям. Ам, ам“ Целуваше го по коремчето, а то се задушаваше от радост, мятайки главица отдясно наляво. „Е, е, бъди добричък“, шепнеше тя с леко приглушен глас. Не бързаше да го облече. Пръстите ѝ бленуваха в досега с вълнените дрешки. Беше го сложила да седне на леглото и бе коленичила пред него. „Стойте изправен, господине, за да зарадвате мама.“

Млъкна смутена, после изведнъж взе детето и го притисна до себе си. „Моето бебе... моето малко детенце“, и се люлееше, сякаш приспиваше неизлечима болка. Детето се размърда, заблъска с ръчички и крачета, тя го остави и дълго се взираше в него. „Ех, ако знаеше“ — каза Ирен. То ѝ се усмихна широко и запляска с ръце. И тя му се усмихна на свой ред. „Пингвинче мое, ела, да ти сложа медальончето... Виж какво хубаво медальонче, Джулито!... Искаш ли да бъдеш моят Джулито?“

Закопча нежно верижката на врата, където се виеше черна къдрица, и стана, притиснала детето до гърдите си. Приблужи се до едно голямо огледало, протегна пръст към отражението. „Това си ти, същият... това гълъбче, наистина си ти... И не смучи медальончето, моля. Едно добре възпитано момче не смуче медальончето си...“ Тя, която бе тъй мълчалива, не преставаше да говори, а думите, които произнасяше, не преставаша да я учудват. Извор на поезия и нежност бликаше неудържимо и я омаломощаваше.

Когато се сети да погледне часовника, тя се стресна. Боже мой! Следобедът си отиваше. Трябваше да свали празничните дрехи на малкия принц. Тя плачеше, докато го събличаше, и без да забелязва, че му се спи, му говореше: „Ти не бива да плачеш, зайчето ми. Ние и двамата ще бъдем смели... Обещавам ти, че утре ще дойдеш пак... Ще отидем да видим големите коне... Когато пораснеш, ще ти дам един... Най-хубавия... чисто бял, а ти ще му даваш захар. Аз ще те науча как.“

В пет и половина Амалия си взе Жулио.

— Добър ли беше? — попита тя, прегръщайки го.

Тя не посмя да го подуши, но начинът, по който го целуна, издаваше някаква животинска тревога, като че бе усетила над детето и да се разнася подозрителен флуид.

— Беше идеален — каза студено Ирен. — Даже не беше нужно да се занимавам с него... А вие, Амалия? Уморена ли сте много?

— Да, все пак. Нямам сили като преди. Язвата ме разнебитва. Не знам дали ще мога да продължа работата у семейство Белиер.

Ирен се престори най-приятелски загрижена.

— Преди всичко бъдете предпазлива — каза тя. — Но пък излизането е полезна промяна. Не може да ви навреди. Идете бързо да си починете.

На другия ден Амалия отново тръгна и вратите на щастието пак се разтвориха пред Ирен. Тя отнесе детето в спалнята си и заключи вратата.

— Така никой няма да дойде да те търси. Нали знаеш, че в тази къща крадат бебета... лоши жени!... О! О! Колко си чорлавко.

Нежно, с леки движения на четката подреди донякъде непокорните му коси. От време на време спираше, за да хапне ту едното ушле, ту другото. Детето протягаше жадна ръчичка към шишенцата, кутийките и тубичките, подредени върху тоалетната масичка.

— Не, забранено е — каза Ирен. — Няма фюм-фюм за Джулито, защото майка му ще е недоволна... Тя души навсякъде, тази майка.

Ирен загрухтя с носа си като малко прасенце и този непознат звук очарова бебето и то нададе радостни викове.

— Хайде, говори — каза Ирен.

Сложи го на конче върху колената си, обърнат с лице към нея, и се наведе над лицето му.

— Каж ми нещо... Каж мама... Сигурна съм, че вечер, когато мама те завива в леглото, ти казваш мама... А на мен не, така ли? Аз не заслужавам? Погледни ме... ме... ма... ма...

Малкият я гледаше внимателно и между устните му се издуваше балонче от слюнка.

— Ти си голям мързеланко — продължи тя. — Хич не си добър. Момченцата, които се наричат Джулито, всички казват „мама“.

Задържа го дълго в прегръдката си. Не можеше да го откъсне от себе си, а часовникът върху нощното й шкафче тихо напомняше, че трябва да побърза с обичта. Нямаше сили повече да страда, грабна бебето и излезе.

— Ела да идем при конете. Има един почти на твоите години... и знаеш ли как се казва: Вихрогон, много е бърз и скача като козле.

Главите им се допираха. Детето гукаше нежни монолози, после крещеше, размахваше ръчички, а тя се усмихваше като „Мадоната с младенца“ в катедралата. Срецина Жандро, който наблюдаваше как конярят товари един кон във фургона. Той се приближи и каза:

— Не ви виждаме често тук, госпожо. Кой е този младеж?

Ирен не се реши да отвърне, че е синът на Амалия. Предпочете да се пошегува.

— Едно намерено дете. Може би. Идваме при жребчето.

— О! То вече е пораснало — провикна се Жандро. — Елате. В бокса си е, защото чакам купувач. Иначе щях да го оставя на ливадата.

Щом конят ги чу, вдигна глава над преградата. Жандро приятелски го потупа по челото, а Ирен го погали със свободната си ръка.

— Оставям ви — каза Жандро. — Затрупан съм с книжа.

Детето разглеждаше животното с удивление.

— Пипни — насърчи го Ирен. — Не се бой. Я... Виж колко е меко!

Жребецът разтърси внезапно муцуна и копитата му заудряха по сламата.

— Смешно ти е — възкликна Ирен. — Ти ще станеш истински ездач.

Изведнъж млъкна. „Загубила съм си ума!“, помисли тя. Наоколо слънцето заливаше просторния двор, където привършваше товаренето на фургона. Силната миризма на конюшня ги замайваше. Всяко нещо имаше своята непоносима реална тежест и Ирен се чувствуваше като сомнамбул, когато са събудили внезапно. Кое бе по-силно? Небето? Дърветата? Абсурдната природа? Или детето, обгърнало врата ѝ, на което обещаваше още нероден кон?

— Да си вървим отгук — каза тя. — У дома ще ни е по-добре.

Но очарованието беше изчезнало. Тя върна бебето на Амалия, без да ѝ потрепне сърцето. „За тях винаги ще бъда мамичка.“ Думите туптяха в главата ѝ като болка от мигрена. Какво още можеше да направи? В паметта ѝ изникваха откъслечни четива... Тогава е била сигурно на осем или на десет години... На една картинка бе видяла двама мъже с порязани ръце, които ги търкаха една в друга, за да се побратимят... Имаше и едно полуголо момченце, което казваше на една мечка или може би пантера: „Ние сме с обща кръв, ти и аз“. А

Ирен, каква рана трябваше да си отвори, за да получи правото да му каже, че в известен смисъл тя го е родила?

... Изминаха дни. Часове на горчива мъка срещу минути на щастие. Бебето вече ѝ се радваше още щом я зърнеше. Протягаше ръце. Изразяваше най-искрен възторг, който силно я вълнуваше. Ирен изчезваше с него в спалнята си, където ѝ се искаше да се барикадира. Отдаваше се на сладостна нежност, от която след завръщането на Амалия се чувствуваше съсипана. Вечер хапваше филия с масло и изпиваше чаша чай. После гълташе силна доза приспивателно, за да може да заспи бързо и да спи до късно. Но оставаха дългите мъртви часове до обедата и тя бродеше като измъчена душа от градината, където откъсваше някое цвете, до салона, където се занимаваше с рибките си. Понякога до нея долиташе някъде отдалеч викът на детето и тя чувствуваше остър бодеж под лъжичката, който я заковаваше на място, неспособна да пристъпи.

— Господжата не изглежда добре — забеляза Франсоаз.

— Наистина — съгласи се Ирен. — Горещините ме умориха. Но сега ще ми мине.

Беше последният ден. Симон Белиер нямаше вече нужда от Амалия. Прислужницата щеше да си вземе Жулио. Ирен щеше да бъде само гостенка в беседката... или по-точно мамичка, чието присъствие изтърпяват. За последен път Ирен отнесе бебето в спалнята си, но нямаше смелост да извади празничните дрешки и медальончето. Седна на мокета, остави детето да пълзи около нея. То се опитваше да се изправи, задържаше се за нея, залиташе и тутакси тупваше на пода. Ирен го милваше по главата. Мислеше си, че ще направи първите си стъпки към други ръце. Задържа го малко преди да се строполи по-опасно.

— Стой спокойно, Джулито. Ела тук. Виждаш ли. Мъчно ми е.

Изведнъж Ирен опипа закопчалката на сутиена си, махна го, запретна блузата, оголи гърдите си. Знаеше точно как да държи бебето и няколко пъти се опитва да го опре до гърдата. Щом усети, че устата на малкия захапва зърното, тя отметна назад глава и неволно нададе див хлип.

— И аз! — извика тя. — И аз! — но не се чуваше. Беше изпаднала в транс и се превиваше от уплаха и сладост.

— Джулито мой! — прошепна Ирен. — Бебето ми.

Дойде на себе си, защото жадната устица смучеше и напразно се мъчеше да засуче. Детето сумтеше, тупаше с миниатюрното си юмруче празната гърда. Почервеняло от гняв, то силно я захапа и Ирен простена от болка.

— Пусни, моля те. Боли ме.

Едва го откъсна от себе си, опита се да се поуспокои.

— Ужасно мъжле. Поплачи малко. Така ще се научиш.

Тя отиде в банята и разгледа гърдата си, зърното бе подпухнало, заприличало бе на малина. Болеше я, но в същото време я изпълваше непозната възбуда. Изми се и огънят поспадна. Когато се видя в огледалото, остана потресена от промяната на чертите си. Бе слаба и тържествуваща, малко блуждаеща, трескава и пламнала — дълбоко вътре — от страст, която никога нямаше да угасне. Оправи се, попипа болезнената си гръд. Искаше ѝ се да страда дълго. Искаше ѝ се плътта ѝ да запази белега от твърдите като кост челюсти на Джулиито.

— Мой малък Джулиито!

Върна се при него. Обърнат по гръб, той замислено броеше пръстите си. Постава го на леглото и го целуна сдържано, сериозно.

— Ти си добро момченце — прошепна тя. — Имаш приятен характер. Обещай ми, че никога няма да ми се сърдиш... защото... ще ти кажа... имам една изненада... току-що ми хрумна...

Смееше се с нервно опиянение.

— Не, не мога да чакам — продължи тя.

Прихвана детето, под коремчето като кученце и го вдигна. То риташе отривисто, а тя го понесе към кабинета, където го настани на коленете си. Сетне вдигна телефонната слушалка.

— Ало, Сюзан?... Ирен ви се обажда... Да, добре съм... Мога ли да говоря с мъжа ви?

— Почакайте. Ще ви дам кабинета.

Малкият бе силно заинтригуван от голямото черно и лъскаво нещо с колело и се протягаше да го достигне.

— Не пипай — пошушна Ирен. — У-у, страшно е.

От другия край се обади нотариусът.

— Албер?... Извинете ме. Много ли сте зает?

— Да, доста. Какво има?

— Бих искала да ви задам един въпрос.

— Неотложен, ли е?

— Ами... Хрумна ми идея, върти ми се из главата и не мога да се отърва от нея. Ето какво: имам ли право да осиновя дете?

— Това сериозно ли е? Или обикновено любопитство?

— Много сериозно.

Марузо разсъждаваше. Ирен отдръпна назад детето, което се домогваше до шнура на апарата.

— Мирен! — пошушна тя. — Чуй господина. Това те засяга и теб.

— Ало — каза нотариусът. — Не мога да ви отговоря в момента. Във всеки случай не е въпрос, който може да се обсъжда по телефона.

— Разбира се — съгласи се Ирен. — Но по принцип имам ли право?

— Мисля, че да. Вие сте вдовица, следователно сте свободна да решавате. Над трийсет години сте, с достатъчни възможности, здрава сте, нали?... Това е много важно обстоятелство... На пръв поглед отговаряте на всички условия.

— Но вие като че не сте съвсем съгласен.

— Тоест... признавам, че съм много изненадан.

— Не ме виждате като майка-осиновителка.

— Не това. Не... за да разберете същността на мисълта ми... няхах впечатление, че обръщате толкова голямо внимание на децата... Чуйте, скъпа Ирен, в момента съм позатрупан. Искате ли да се срещнем? Идната седмица?

— Предпочитам по-скоро.

— За бога! Толкова ли бързате?... Тогава държа да ви обърна внимание, че процедурата по осиновяването е извънредно дълга... Чака се години.

— Няма значение. Бих предпочела да ви срещна колкото е възможно по-бързо... Довечера например?

— Довечера ли? А! И вие като Сюзан. Когато си е наумила нещо... Добре. Разбрано. Ще отскоча до вас. След вечеря.

— Благодаря, Албер... Вие сте истински приятел.

— Така мисля и аз. Но внимавайте, скъпа Ирен. Не се палете. Малко ме плашите.

Той затвори телефона, Ирен остави слушалката.

— Виждаш ли, Джулито. Той нищо не разбира. Представа си, че искам да осиновя въобще някакво дете. А аз желая теб. Никое друго,

освен теб.

Тя разходи бебето до завръщането на Амалия и се отнесе особено любезно с нея.

— Въобще не е плакал вашият Жулио. Ангелче. Имате късмет с него... И още веднъж благодаря. Направихте ни голяма услуга. Сега си починете добре.

Думите не ѝ костваха нищо. Не изпитваше никаква тъга. Леко разтриваше гърдата, си, гледайки Амалия, която се отдалечаваше с Жулио на ръка.

„Чака се години“ — бе казал нотариусът. Защо не? Оживлението, което усещаше дълбоко в себе си, забравената нужда да върви, да се спре, за да помирише цвете, да задържи в гърлото си някой припев, готов да се излее, да призове за свидетел вечерното небе, това бе то надеждата. Най-сетне се съгласи да вечеря, както желаше Франсоаз: супа, риба, баничка и чашка мюскаде, което горкият господин толкова много обичаше...

Нотариусът пристигна в девет часа и Леон отнесе в салона бутилка Гран-Мариние и две чаши. Тази вечер по изключение госпожата изпи два пръста ликьор.

— Е, казахте ми, че имате намерение да осиновите дете... — започна Марузо, — и ние със Сюзан надълго обсъждахме.

— Какво мисли тя? — живо попита Ирен.

— По-скоро одобрява. Вие не можете вече да имате деца и щом се решавате да осиновите, очевидно нямате намерение да се омъжвате повторно. От друга страна, сте млада и е съвсем естествено да имате желание да си създадете някакво семейно огнище.

— Точно така.

— Значи ако предположим, че направите молба за осиновяване, теоретически има всички шансове да бъде одобрена. Уточнявам: теоретически. Защото на практика нещата не са тъй прости. Прави се анкета, подробна и доста неприятна, върху мотивите на молбата ви.

— Но прекъсна го Ирен — аз наистина имам намерение...

— Да, знам. Само че в качеството ми на човек на закона съм длъжен да ви изтъкна всички страни на проблема. Администрацията ще ви изпрати служителка от социални грижи, която ще ви разпитва като полицаи. Ще иска да разбере дали от егоизъм желаете да замените детето, което сте загубили, с друго.

— Албер! Вие ме познавате!

— Аз да. Но не и общественото осигуряване. Отхвърлят се безмилостно, и то е разбираемо, жените, които нямат чисто алтруистични подбуди... А аз, този път като приятел, ви питам: абсолютно чисти ли са намеренията ви? Не са ли отклик, може би несъзнателен, на известно угризение, защото Патрис не бе точно желаното от вас дете, нали? Сигурен съм, че сте се отърсили от чувството за вина. Но ви предупреждавам: ще се ровят, ще искат да са наясно в това отношение. Жена, която се е сблъскала с похищение на дете с фатален завършек, неминуемо е травмирана. Ето какво ще си помислят.

Ирен вдигна рамене.

— Добре — каза тя. — Ще разговаряме. Това не ме смущава. Искам да ми обясните в какво точно се състои процедурата.

— По този въпрос има брошури. Ще ви изпратя една. Но в общи линии е следното.

Помириса ликьора, вкуси го с върха на устните си.

— Извинете ме, че ще вляза в ролята на учител — продължи той. — То е за вас. Има два начина на осиновяване — обикновено и пълно. При обикновеното осиновяване детето запазва връзките си със своето родно семейство.

— Но... главно с мен, предполагам.

— Очевидно. Но само с вас. Не и с роднините ви.

— Е, добре, това изцяло ме задоволява.

— Почакайте. Обикновеното осиновяване се разрешава само когато детето е пълнолетно или достатъчно голямо за пълно осиновяване. Мисля, че вие не искате това. Желаете да имате дете за вас.

— Точно така.

— Тогава да говорим за пълно осиновяване, което е единственото възможно за деца до петнайсет години... Виждате ли, че границата е широка... Можете без усложнения да осиновите бебе или пораснало дете. И тогава ставате изцяло негова майка. Осиновеното дете е ваше законно дете, което означава, че връзките с родното му семейство се прекъсват окончателно. Никой не може да ви го отнеме. Щом бъде узаконено пълното осиновяване — край. Няма връщане назад.

Ирен помисли, опита се да си даде ясна сметка какво точно иска, защото планът, който кроеше в момент на възбуда, оставаше още много неясен.

— Има нещо, което не мога да схвана — каза тя. — Къде се намират деца за осиновяване? В Социалното осигуряване ли?

— По принцип са питомци на държавата — отвърна спокойно нотариусът. — Те са под патронажа на службите за „Детска социална помощ“. Има и обявени от съда „изоставени“ деца.

— Но... не може ли да се уговори с някое семейство?

— В Закона са предвидени подобни случаи. Ако истинските родители или ако няма такива, семейният съвет дадат съгласие за осиновяване, няма никакви пречки. Но мисля, че това не се случва често. Разбира се, осиновяването се закрепя с нотариален акт. Било пред районния съд или...

Ирен запуши ушите си.

— Спрете! — извика тя. — Не усложнявайте нещата. Бездруго е много трудно да се разбере.

— Но и не сте в края на трудностите, бедна моя приятелко. Най-напред трябва да посетите службата за „Детска социална помощ“ и след това да подадете писмена молба за осиновяване. Но не се страхувайте. Ще ви помогна. Но ще има анкета, за която ви споменах, задължителен медицински преглед, разговор с психиатър, различни въпросници, комплектуване на досие... Безкрайна досада.

— Но защо?

— Защото децата за осиновяване са много, но още по-многобройни са молбите за осиновяване. Администрацията държи на сигурния избор.

— Струва ми се, че предлагам всякакви гаранции.

Нотариусът се усмихна и потупа ръката на Ирен.

— Никой не се съмнява. И щом настоявате, ще се застъпя за вас пред компетентните служби. За щастие познавам много хора. Изглеждате ми разочарована?

— Не, не — отговори припряно Ирен. — Измъчва ме това, че доколкото разбирам, администрацията посочва бебето, което да осиновя.

Нотариусът изпразни чашата си и бавно започна да я върти пред очите си, като че разглеждаше кристална топка.

— Нали разбирате, скъпа моя приятелко — каза най-после той, — че няма пазар за бебета. Ако осиновителите имаха право да се осведомяват, да избират едно или друго, то скоро ще настъпи ужас. Въпреки това нищо не ви пречи, докато трае анкетата, да посочите предпочитанията си към момче или момиче при условие, че изложите ясно своите съображения.

— Но да вземем случай, при който лицето вече познава детето — настоя Ирен... Не говоря за себе си. Просто се опитвам да си изясня всичко.

— Това вече не мога да ви отговоря — отвърна нотариусът. — Или по-скоро, да... Горедолу ми е ясно... Разбира се, има специални случаи. Да предположим... ще говоря общо... Да предположим, че вашата прислужница Амалия почине. Вие познавате нейния син много добре, тъй като е млечен брат на вашия. Безспорно можете да го осиновите. Но ще се съгласите с мен, че този случай е изключение. И всъщност нещата няма да са така лесни, колкото си мислим. Ако желаете да чуете мнението ми, ще ви кажа, че осиновяването е лотария. Затуй преценете грижливо всички „за“ и „против“. Аз съм тук, за да ви помогна да се справите със затрудненията, доколкото е възможно.

— Благодаря, Албер... Много благодаря. Ще помисля. Имам още един въпрос. Ако направя постъпки, те не ме ангажират с нищо, нали?

— Как така?

— Искам да разбера дали ще мога да се откажа всеки момент, насред път? Щом като процедурата по осиновяване е много дълга, дори да представя молба за осиновяване, да речем, през следващата седмица, остават ми цели седмици да премислям, да преценявам, ако щете.

— Прекрасно. Утре ще ви изпратя една брошура. Така ще имате време да размислите. Ако позволите, аз си тръгвам. Имах дълъг и уморителен ден, а искам и да гледам още веднъж по телевизията „Влакът ще изsvири три пъти“. Добре знаете, мила моя приятелко, че обожавам каубойските филми. Е, да, всеки със слабостите си.

След като нотариусът си тръгна, Ирен обиколи градината, набра цветя и се върна с бавни стъпки, със забоден нос в една роза. Марузо много ясно ѝ бе разяснил нещата. Или Амалия трябва да се съгласи да ѝ даде Жулио, а тя без ни най-малко съмнение щеше да откаже. Или

трябва да я няма. А с останалото, с цялата юридическа бъркотия ще се оправя Албер.

„Знам ли дали ще съм способна да... — мислеше Ирен. — На първо място става дума за щастието на Джулито. Ако го оставя на майка му, какво ще стане с него? Коняр на свой ред? А той е толкова умен. Аз мога да му създам блестящо положение. Не от нея има нужда той. От мен.“

Отиде да си легне и напразно се налива с приспивателни. Не можа да заспи. Непрекъснато преразглеждаше решението, което бе вече взела, и го вземаше отново. От време на време ставаше, за да отиде до вратата на детската и да се вслуша в съня на детето. От подалече до ушите ѝ стигаше шумът от дишането на Амалия. Връщаше се. Строполяваше се в креслото. Как да направи всичко, без да остави никаква следа? Всичко да мине прилично? Тя отпускате юздите на въображението си, мечтаеше, бълнуваше, изведнъж се овладяваше. „Никога няма да посегна върху нея. Не е в моя стил.“ Но в същото време си казваше, че може би не е много трудно. Някога бе чела...

С боси крака влезе в салона, започна да рови в книгите на библиотеката...

Терез Дескейру. Излегна се върху канапето и зачете. Часовете минаваха. Стана ѝ много студено, но едва забелязваше това. Когато затвори романа, в очите ѝ имаше сълзи. Остави ги да текат. Не оплакваше Терез Дескейру, а себе си.

Арсеникът ѝ беше подръка. Винаги държаша по малко в седларницата. Фуражът привличаше мишки и лалугери и Жандро посипваше пътеките им с бял прах. Животинчетата сядаха да се измият с лапичките си, неминуемо лизваха отровата и умираха. Арсеник ли беше това? Ирен не си спомняше вече какво ѝ бе обяснявал Жандро, но ѝ бе казал, че отровата няма никакъв вкус.

Жандро не беше на работа събота следобед. Тя се поразходи към конюшните и докато минаваше покрай боксовете, погали няколко приятелски муцунки, които се протягаха към нея. После влезе в седларницата. Арсеникът си беше на мястото. Две червени кутийки върху етажерката. Едната беше начената. Ирен бе донесла лъжичка за кафе и малко шишенце от желатинови капсули. Напълни го с прах.

Жандро не беше от тези, които ще кажат: „Я, липсва“. Обикновено все бързаше. Върна се изнервена, примряла от страх, но и горда, че е открила в себе си решителност, че е успяла да се овладее. Скри флакона зад подредения куп спално бельо, заключи шкафа и изпи голяма чаша вода. Сега щеше да действа по своя воля. Разполагаше с времето си. През деня получи обещаната от нотариуса брошура и реши да не отива при Амалия в беседката. След като вече Джулито беше неин, или почти неин, можеше да даде малка почивка на чувствата. Важното беше да обмисли добре всички подробности на постъпките, които щеше да предприеме. Като начало трябваше да избере дали да посети службата за Детската социална помощ, или да подаде писмена молба. Не се решаваше да се появи лично, тъй като все още не беше сигурна в думите си, в изражението си, в държанието си, докато едно писмо е диалог, който човек води, както пожелае.

След вечеря се настани в кабинета пред разтворена малка книжка. Презиме, име, възраст, професия, народност, адрес... Това се разбира от само себе си. Едрият ѝ, леко наклонен почерк бягаше върху луксозния лист с корона в левия ъгъл. Семейно положение: беше лесно: трябваше само да спомене двойната драма без излишни думи. Брошурата препоръчваше да се попълва по възможност най-ясно и просто. Оставаше последната точка: „Изложете дълбоките основания относно намерението ви за осиновяване.“ Дълбоките основания ли? Как да ги опише? Не можеше да признае, че само Джулито ѝ е на сърцето. Другите бебета ѝ бяха безразлични. Но защо Джулито? Служителят, който щеше да прочете писмото ѝ, очакваше всъщност само банални съображения... желанието да се ощастливи едно дете и да се съберат двама самотника. Тази тема трябваше да се развие, като се избегне какъвто и да е било емоционален акцент. Трябваше само да изрази внушително човеколюбие, свенливо благородство, гореща, но съдържана всеотдайност. Тук нямаше никакъв проблем. Беше господарка на перото си и можеше да намери верния тон, а да лъже ѝ беше лесно.

Писа, зачерква, започна отначало, вкуси удоволствието — в продължение на цял час — че е именно жената, която иска дете, докато горе спеше момченцето, което вече ѝ принадлежеше. Тя изписа грижливо адреса: Главна дирекция на санитарната и социална дейност. Отдел за Детска социална помощ и т.н.

Всичко това беше много гръмко и тържествено. Тя чудесно познаваше онези, които зад крепостните стени на администрацията заседаваха, решаваха, утвърждаваха, беше ги срещала по коктейли, обеда, балове, лов... нямаше особени причини да се страхува от тях. Привидно щяха да обсъждат молбата ѝ с пълна безпристрастност, но задкулисно приятелите ѝ щяха да се потрудат. Албер вече действуваше. Положително молбата ѝ щеше да получи разрешение побързо от други. Колкото до Амалия... Ирен започна да крои планове. Следобед отива при Амалия в градината. Джулиото тръгва към нея по тревата пълзешком. Тя го взема на колене и щом почувствува до себе си топлината на телцето му, решителността ѝ се разгаря. Тя наблюдава Амалия, която шие, и се пита как да постъпи. Да сложи отрова в храната ѝ бе невъзможно. Тя се храни в офиса със семейство Мофран.

— Какво ви дава доктор Тесер сега, Амалия?

— О! Все същото. Нещо като гипс и хапчета, които трябва да пия по време на хранене.

— Успокояват ли ви се болките?

— Не толкова.

— А изпълнявате ли точно предписанията му?

— Зависи. У нас никога не сме се гледали много и все пак се чувствуваме добре.

— Не сте много благоразумна, знаете ли. Язвата е нещо сериозно.

— Не обичам много да се грижа за себе си.

— Ами ако ви се наложи да се оперирате?

Амалия сгъна ръкоделието си и поклати глава.

— Господжата иска да каже, че ще ме отварят. Не. Ще откажа. Ще ми мине и от само себе си.

— А ако ви помогна? Ако аз лично ви нося лекарството? Защото именно тук куца лечението ви. И аз съм като вас. Мързи ме да се лекувам. За щастие горкият ми мъж ме принуждаваше. Сега и аз на свой ред мога да ви кажа: „Амалия, време е“. Хайде... Да повторим накратко... Кога трябва да взимате този гипс?

— Сутрин на ставане... После на обяд и още веднъж на лягане.

— Все пак не е много трудно.

— Трябва да се разбърква, но не се разбърква добре и ми се повдига.

— Е, хубаво, аз ще го приготвям. Не може да карате така. Отслабнали сте. Лицето ви е повехнало.

— Вярно, не се чувствавам много добре.

— Когато се почувствувате уморена, мила Амалия, кажете на Франсоаз и си починете.

Ирен не искаше тя да страда, а просто да изчезне безшумно. Затова се колеба още няколко дни, преди да направи решителната стъпка. Може би нямаше да има сили да я предприеме, ако Амалия щеше да страда много. С върха на езика си опита едва-едва отровата. Усети леко щипане, като от силно разреден лимонов сок. Не беше неприятно. Оставаше да прецени подходящата доза. Ако е много силна, щеше да предизвика бурна реакция, ако е много слаба, с време щеше да получи имунитет. А щеше ли отровата, предназначена за животни, да убие човек?

Ирен се претраши. Сложи в кутийка от хапчета, украсена със сърце, половин лъжичка от праха и в седем часа сутринта събуди Амалия. На нощното шкафче имаше бутилка минерална вода, чаша и пликчета. Докато Амалия се разсънваше, Ирен смесваше прахчетата и разбъркваше разтвора.

— Хайде... Пийте... Наведнъж... Това не се опитва... Направо се гълта. Гъл, гъл.

Краката ѝ трепереха, но гласът ѝ бе твърд.

— А сега останете в леглото за малко, да подействува лекарството.

На обяд отиде в офиса и накара Амалия да изпие пред очите ѝ праха. Вечерта, в девет и половина, реши да се увери, че прислужницата си е легнала, и я видя как изпразни чашата, без да се мръщи. Половин лъжичка отрова за двацет и четири часа бе прекалено малко. Ако нищо не се случи, ще се наложи да опита с цяла лъжичка, за предпочитане вечерта, защото ѝ се струваше, че през нощта тайнствената химия на човешките органи действа по-активно. Когато преминаваше през детската стая, пъкна под завивката студените ръчички на Джулито. „За теб го правя, скъпи мой“, прошепна тя.

Преди да заспи, прочете няколко параграфа от брошурата:

Когато родителите са починали (Такъв беше случаят, от тази гледна точка всичко бе ясно), семейният съвет трябва да вземе мнението на лицето, което е натоварено с грижите за детето в момента на откриването на процедурата по осиновяването.

Това лице съм аз, разбира се. Но семеен съвет не може да има, защото Амалия не знае дали братята ѝ са живи. Тогава? Може да мине и без семеен съвет, щом като законът предвижда:

Не е необходимо семейният съвет да посочва изрично осиновителя. Изборът може да се предостави на упълномощена по осиновяването служба.

Напразно Ирен се питаше: щяха ли да дойдат да си пъхат носа в работите ѝ? Щеше ли да ѝ се наложи да се бори срещу някаква безлична администрация? Разбира се, имаше пълно доверие в своя нотариус. А това, което желаше и което беше толкова просто и естествено, бе да получи веднага Джулиото, без канцеларщина, без разпавии. Тя не беше „осиновител“. Тя не! Напротив, беше безупречна майка, богата, независима, млада, образована, луда по това малко същество. То ѝ носеше всичко, от което бе лишена и което сега бе готова да пренебрегне. За нещастие невъзможно бе да каже на Албер: „Направете така, че да ми дадат Жулио“. Ами ако ѝ посочат друго дете!... Накрая заспиваше и плачеше насън.

Половин лъжичка се оказва недостатъчна. Амалия не изглеждаше неразположена. Страдаше от язвата си, но в обичайна степен. Ирен увеличи дозата. Започваше да губи търпение. Времето се разваляше. Първите есенни дъждове плющяха с всички сили в парка и пречеха на разходките. Тя не виждаше малкия, който стоеше в стаята с майка си. Молбата за осиновяване отдавна беше изпратена. Дните минаваха угнетяващо еднообразни. Всичко бавно потъваше в сивота. Напразно приятелите се обаждяха по телефона и канеха Ирен. Тя

отхвърляше всички покани. Двете майки се душеха взаимно около люлката като две вълчици.

— Госпожата е много добра — казваше Амалия, докато си пиеше лекарството.

А Ирен мислеше: „Защо ли не дава никакъв признак? Защо не направи гримаса! Да знам най-после докъде съм стигнала!“ Отглеждаше прислужницата всяка сутрин внимателно като лекар. Морави кръгове ограждаха очите ѝ. Сянка се връзваше в бузите ѝ. Може би това беше най-добрият метод, методът на бавното изтощаване, на бавното унищожение. Колко ли време беше необходимо? Отровата навярно ще я надвие след месеци? Ами ако бъде одобрена молбата за осиновяване? Ирен слагаше ръце на гърдите си. Ако един хубав ден някое друго дете ѝ бъде присъдено? Избиваше я пот от тревога и овлажняваше слепоочията ѝ. Присядаше на най-близкия стол съсипана. Искаше ѝ се ту да забави времето, ту да го ускори. Невъзможно беше да каже на Албер: „Не сме мъчете много, за да ми доставите удоволствие. Всъщност не е толкова бързо.“ Но също така бе невъзможно да предизвика смъртоносна криза, като удвои или утрои отведнъж дозата. Шарл Тесер, колкото и да не бе хитър, щеше да заподозре нещо, нямаше да се съгласи да подпише смъртния акт. „Накрая аз ще се поболеея“, мислеше Ирен. Тревогата не я напущаше нито за миг, живееше с нея като вирус.

Взе малко по-голяма лъжица и отново задебна. Най-сетне това, което очакваше, стана.

Една сутрин Амалия получи криза с повръщане и Франсоаз изтича да позвъни на доктора. Той отговори, че ще пристигне след половин час. Амалия беше смъртно бледа. Стенеше леко, оплакваше се от стомах, казваше, че ѝ е студено, а Ирен я гледаше с жал и ужас в очите. Чувствуваше се неспособна да ѝ приготви грейка и чай от лайка „за промивка на вътрешностите“. Но първата глътка предизвика ново повръщане. Изтощена, задъхана, Амалия прошепна:

— Изведете Жулио. Да не ме чува.

С помощта на Франсоаз Ирен отнесе люлката в спалнята си. Докато я пренасяха, готвачката се оправдаваше:

— Какво ядохме снощи? Зеленчукова супа, омлет с подправки, сирене... От това не може да ѝ е прилошало. Не искам госпожата да си мисли, че...

— Идете да отворите — отсече Ирен. — Чувам колата.

Тя посрещна лекаря на стълбището.

— Отдавна не е имала криза — каза Шарл. — Но няма да се изненадам, ако малко се е влошила болестта.

Седна на ръба на леглото, взе ръката на Амалия.

— Повърна ли кръв? — попита той.

— Не.

— Да видим кръвното.

Докато закрепваше апарата върху ръката на болната, запита:

— Температура?

— Не се сетихме да я премерим — отговори Ирен. — Объркахме се.

Всички млъкнаха, докато помпичката издишаше, свистейки.

— Десет... шест — констатира докторът. — Не е блестящо, разбира се... Дайте термометъра.

Отдръпнаха се до прозореца.

— Спазва ли предписанията? — продължи той.

— Аз ѝ давам праховете — отговори Ирен. — Така съм сигурна, че ще ги взема. Другите лекарства ѝ дава Франсоаз.

— Да — потвърди Франсоаз, — аз я карам да ги гълта. Ако не сме ние, тя ги забравя.

Лекарят се върна при леглото, взе термометъра и го насочи към светлината.

— Трийсет и шест и три... Не ми харесва това. Отхвърли завивките и заопипва корема на пациентката.

— Кажете ми, щом ви заболи. Тук? Тук?

Амалия изстена.

— Тук точно, нали... Или може би по-горе?

— Спрете — изохка Амалия.

Докторът стана.

— Няма причина за тревога. Язвата създава неприятности. Хайде, Амалия, не се безпокойте. Ще ви оправим. До утре — диета. А после постепенно ще започнете да вземате лека, но питателна храна.

Потупа я приятелски по рамото, Ирен го изпрати до кабинета. Той започна да пише рецептата.

— Нямаг край язвените кризи — мърмореше той, докато пишеше. — А и трябва да признаем, че имаме работа с труден пациент.

Тя е от фаталистите, които не искат да се лекуват. Такива здравенячки често рухват изведнъж. А при язва като нейната може да се справи само с много по-енергични мерки.

Подаде листа на Ирен.

— А вие, скъпа приятелко, как се чувствувате?... Вие поне сте сърцата. След всичко, което преживяхте, сега станяхте и болногледачка! Внимавайте все пак. Не се пресилвайте. В противен случай ще предадете фронта. Ще намина пак след два-три дни. Собствено тя не ме тревожи в истинския смисъл, но има нещо в нейния случай, което ме озадачава.

Докторът тръгна към вестибюла. Ирен вървеше след него.

— Идвайте от време на време у дома — предложи ѝ той — Знаете ли, молбата ви за осиновяване е заинтересувала всички дами! Пожелаваме ви едно хубаво бебе. Вие го заслужавате напълно.

Ирен дълго стоя на площадката пред входа. Лека мъгла бе надвиснала над моравата. Есента бе дошла с цвета на тъгата. Колко ли дни оставаха до края? С времето Шарл щеше да подозре истината. Може би вече нещичко долавя отдалеч.

Ирен влезе в къщата. Прекалено късно беше за отстъпление. Дори ако Шарл си кажеше „всичко това странно прилича на отравяне“, сам щеше да отхвърли предположението си, защото никой в замъка нямаше интерес да премахне Амалия. То беше безпочвено. Семейство Мофран бяха извън всяко подозрение. А тя самата, най-вярната приятелка... нещастница, покрушена в най-съкровениите си чувства... не... Тя бе неуязвима. Шарл щеше да се примири, че не разбира. Нямаше защо да се бои, че може да поиска да се консултира със свой колега. Първо, от страх да не го помислят за стара кримка, готова за пенсия, и после, защото щеше да си каже: „Не ми е работата да свиквам консилиум. Ирен трябва да го поиска.“ Когато Ирен се качи, Амалия беше заспала.

— Рецептата е в кабинета — каза тя на Франсоаз. — Изпратете Жюсом в Шато-Гонтие.

Безшумно влезе в детската и приготви малкия за сън. Каква отплата! Миг на щастие. Миг на нежно съзаклятие, наситено с приглушени целувки.

— Шт! Мой Джулито. Не я събуждай.

Той стоеше между коленете ѝ, цвъртеше, опитваше се да пристъпи и падаше заднишком.

— Шишко! На твоята възраст аз тичах навсякъде. Ти не си ме познавал, когато бях мъничка. Знаеш ли, бях много сладка. Не тутлю като теб. И не започвай да грухтиш. Ще си получиш кашичката.

Тя вече не мислеше за Амалия. Слезе в офиса с детето на ръце.

— Оставете ме, Франсоаз. Аз ще се погрижа за него.

Всичко бе радост — скритом — всичко бе болка: да върже лигавчето на врата, да опита кашата... „Да, лакомнико, за теб е!“ Устата се отваряше широко като човчица на птичка, ръчичките се опитваха да грабнат купичката. „Ако продължаваш, мамичка ще се разсърди.“

Пред Франсоаз не смееше да каже „мама“. Тя смънкваше думата.

А Франсоаз, щом останеше насаме с мъжа си, казваше: „Горката госпожа. Жал ми е да я слушам.“

Когато настъпи вечерта, Ирен грижливо дозира отровата. Половин лъжичка и нещо. Съвсем достатъчно, както изглежда, за да няма повръщане, и все пак достатъчно, за да продължи действието на киселината. Тя си представяше лигавицата като бавно разяждана каучукоподобна субстанция. Един ден ще се пробие и ще дойде смъртта.

... Настъпи зимата. Амалия гаснеше така неусетно, че само погледът на Ирен можеше да забележи как приближава злото. Ръцете ѝ отслабнаха. Шията се източи и под кожата личеше напрежението на всяко мускулче и жила. Особено очите не бяха вече същите. Загубили бяха копринения си блясък, погледът потъмня. Напразно докторът се опитваше да свърже в обща диагноза симптомите — лека, временна диария, главоболие, спазми, гадене, но все се колебаеше, защото признаците не бяха достатъчно изразени и го караха да мисли, че се касае по-скоро за неразположение на психическа основа, отколкото за органично заболяване.

— Ако думата беше все още на мода — сумтеше той, — бих казал, че налице е хистерия. Очевидно има и язва. Тя лесно се установява. Но има и друго. Бих искал да я изпратя на пълни изследвания.

Амалия отказа категорично да постъпи в болница. Тя се разплака, закле се, че се чувства по-добре. Не искаше да се раздели с

малкия Жулио.

— Толкова малко съм с него като майка сега — каза тя.

Ирен помисли, че долавя упрек в гласа на прислужницата си, и едва не извика: „Правя за сина ви каквото мога!“ По-късно възнегодуюва пред Шарл: „Виждате ли каква е — каза обидено тя. — Като че ни упреква за всичко, което правим за Жулио.“

Вечерта установи, че флаконът е почти празен. Беше забравила да мине през седларницата, за да се запаси. Затова на другия ден отиде в конюшнията, но Жандро я забеляза.

— А! Госпожо, тъкмо исках да ви занимая... Трябва да решим въпроса с фуража.

Ирен не искаше и да знае, но изслуша Жандро докрай и се прибра, без да може да доближи до седларницата.

Амалия спеше спокойно и Ирен забеляза, че за пръв път от дълго време насам лицето ѝ изглеждаше отпочинало. Това означаваше, че щом отслабне действието на отровата, болната отчасти възвръща силите си. Задължително беше да продължи да я взема. Имаше мисли, които преминаваха през ума на Ирен, без да съзнава жестокостта им. Тя използва времето около обяд и се върна в конюшнията. Жандро не беше там, а слугите не, ѝ обърнаха никакво внимание. Напълни флакона си с прах. Ще стигне за три месеца. Но Амалия нямаше да издържи дотогава. Освен ако...

Ирен се замисли. След три месеца щеше да дойде май, а с хубавите дни Амалия можеше и да се пооправи. Щеше да е добре да увеличава дозата от време на време, през неравни интервали, за да предизвика кризи, които да объркат доктора с променливостта си. Още същата вечер приготви разтвор, който ѝ се стори изчислен съвсем точно.

Кризата настъпи през нощта. Две-три леки повръщания, последвани от крайна слабост. Повикан в зори, Тесер направи бързо необходимото, за да повиши кръвното налягане, и дълго прислушва Амалия. Той отведе Ирен настрана.

— Нямах съмнения за сърцето — прошепна той. — А сега ще ни създава грижи. Него трябва да лекуваме. Язвата, да, не я изпускам от очи. Всяко нещо с времето си. Първо нека се заемем със сърцето. Следобед ще изпратя бърза помощ и ще и направим в Лавал електрокардиограма.

— Толкова ли е спешно? — попита Ирен.

— Знае ли човек. Засега мога да кажа само, че започва сериозно да ме тревожи.

„Де да беше вярно! — помисли Ирен. — Ако нещастницата можеше да си отиде набързо, след някой припадък! Какво облекчение! Така ми е дотегнало да я гледам как страда!“

Зачака с нетърпение резултатите от прегледа. Докторът ѝ ги съобщи по телефона. Да, Амалия имаше нещо на сърцето, и то отдавна. Тя не го подозира, но има опасност да получи инфаркт. Щяха да ѝ определят режим. Най-напред болната трябваше да остане в пълен покой. В шезлонг. И никакви усилия.

— Утре ще ви обясня — заключи Тесер.

Ирен взе детето. Старата Франсоаз я научи да плете и тя започна първо с чорапчета. Заниманието беше увлекателно, истинска игра за майки, а бебето шумно се забавляваше върху мокета около стола ѝ.

— Дай си крачето. Пак съм сбъркала бримките.

Недалеч от тях Амалия дремеше. Отскоро изглеждаше безразлична към всичко. Беше толкова бледа, че в някои моменти кожата ѝ изглеждаше синкава. Ирен вече не смееше да разговаря с нея. Едва разменяше по някоя дума. „Имате ли нужда от нещо?“ или „Време е за капките“. Мълчеше и вечер, когато ѝ подаваше чашата, пълна с отровната течност.

Дните ставаха по-дълги. Джулито вече ходеше, като се задържаше за мебелите. Ирен му купи панталонки с красиви шарени тиранти и не можеше да сдържи смеха си, когато миниатюрното човече пристъпваше към нея, клатушкаше се и пицеше от радост, готово да падне. Тя му изпробваше ново гащеризонче, когато Жюсом ѝ донесе писмо от префектурата. Сърцето ѝ се разтуптя силно. Отговорът!

Госпожо,

Вие изразихте желание да приемете в дома си за осиновяване питомник от нашите служби. За да можем да разгледаме молбата ви, моля да върнете надлежно попълнен приложения въпросник. След социалната анкета във вашия дом ще ви бъде поискано досие, което да бъде внесено в Семейния съвет на държавните питомци,

единствения орган, упълномощен да предоставя деца за осиновяване. Обръщам ви внимание, че поради големия брой на вече одобрените молби, които не са удовлетворени поради липса на деца за осиновяване. В случай че Съветът реши да удовлетвори молбата ви, ще се наложи да чакате няколко месеца, преди да ви бъде поверено дете. Моля да приемете...

— Джулиото мой, чуваш ли?... Урежда се.

Тя жадно целуна малкия и препрочете писмото. Разбира се, всичко още предстоеше. Но първата стъпка бе направена.

Въпросникът не създаваше никакво затруднение. Все същото: име, презиме, адрес и телефон, дата и място на раждане и така нататък. А! Да, ето нещо ново: „Размер на движимо и недвижимо имущество... Собственик ли сте, или наемател?... Сам ли живеете?... Майка ви и баща ви живи ли са?... Имате ли братя и сестри?...“ И накрая най-интересните въпроси. „Пол и възраст на исканото дете?... Посочете мотивите на предпочитанието си... Откога датира желанието ви да осиновите и защо?“

— Откога, Джулио мой?... Ти знаеш ли? Не мога да им кажа, че между една жена и едно бебе съществува любов от пръв поглед. И дори, че тази любов е единствената, истинската, най-силната. Ще им отговорим заедно.

Почти несъзнателно Ирен удвои дозата. Амалия умря в зори, съвсем сама, тихо. Шарл дотича, прегледа трупа, вдигна безпомощно рамене.

— Сърцето не е издържало — каза той. — Тук ли бяхте, когато е започнала кризата?

— Не. Още спях.

— Тя не извика ли?

— Не.

— Интересно... Това, което ще ви кажа, разбира се, е абсурдно. Но имам чувството, че тя просто се предаде на смъртта, не се защити... Всъщност разберете ме... О! И вече няма значение. Вие се борихте за двама, моя приятелко. Но сега... край! Почивка! Почивка!

И пак почивка! Само да не се разболеете пък вие. Предаността е много хубаво нещо. Но има граници.

... И страхът се загнезди в душата на Ирен.

Всяка вечер тя слагаше бебето в своето легло и заключваше стаята. В тъмнината слушаше лекото му дишане. Понякога хващаше свитото юмруче. Наоколо бе пустата къща. Семейство Мофран живееше толкова далече от нея. Кой щеше да попречи на някоя сянка да броди по коридорите в нощта, както някога, и да търси заспалото бебе? Накрая задремваше и сънуваше, че Амалия е жива и че идва да вземе сина си. Скачаше изведнъж и крещеше „Не!“ с толкова странен глас, че когато отвореше очи, вече не знаеше дали в съня си бе издала звук, или в стаята имаше скрит човек. Сърцето ѝ дълго не се успокояваше. Избърсваше потното си лице е края на чаршафа. Това бе само кошмар. Амалия вече не можеше да направи нищо. Тя почиваше до мъжа си, в гробището на Шато-Гонтие, а Ирен отиваше всяка неделя да сложи цветя в гробницата на семейство Клери дьо Белфон и на гроба на прислужницата. Молеше се, изричайки: „Не ми го отнемай. Само той ми остана на света.“ Това бе слабият гласец на детските предразсъдъци. Но ако не кажеше своята молитва, цели дни щеше да живее в тревога. Полагаше върху плочата букет люляк. Амалия обичаше люляка. Защо да не ѝ достави това удоволствие? Джулито, поверен на Франсоаз, я чакаше в колата. По-късно, когато ще може да го води за ръчичка, щеше да го довежда до гроба. Щеше да му каже: — Тук почива мамичка. Тя много те обичаше.

Преди всичко искаше да бъде справедлива. След посещенията си в гробището прекарваше неделата спокойно, слушаше плочи, пазеше Джулито, който се опитваше да бръкне в аквариума. „Не пипай! Мама не дава.“ Вземаше детето на ръце, доближаваше се до рибките. „Виж дебелата, ето там, колко е хубава.“ Бебето прекарваше по стъклото показалчето си, свито на кука, за да хване неуловимото, а тя се смееше, въртеше се, танцуваше и нашепваше: „Колко си смешен, бебчо мой“. Нощта обаче довеждаше призраците. Когато Джулито бе вече заспал, тя слизаше в салона да изпуши една цигара. Откакто Амалия бе умряла, тя пушеше и се опитваше да разсъждава за дребното щастие,

което носи сънят. Семейство Перейра не даваше признаци на живот. Нотариусът беше направил постъпки, които останаха напразни.

— Знаете ли кое ще бъде най-умно — беше казал той по телефона. — Нали желаете дете. А Жулио е сираче. Защо не го осиновите?

Тя си спомняше какво бе отговорила с притворна изненада.

— Мислите ли?

— Разбира се. Откакто се занимавате с него, той е наполовина осиновен... Напълно отговаря на условията... Освен ако се колебаете за нещо.

— Не. Никак. Дори съм много привързана към него.

— Ето виждате ли?

— Но може би администрацията няма да е на това мнение.

— Положението на това дете при всички случаи трябва да се уреди. Ако позволите, ще се срещна с господин Масулие. Той беше държавен секретар. Може би не е без значение. Този човек има връзки, а и аз съм му правил услуги... О, много добре знам. Бюрократите се размърдват трудно. Но случаят е малко по-особен.

Тя му беше благодарила, трепереща от радост. И оттогава чакаше. Мислеше за неясни неща. По-нататък малкият... Виждаше го като инженер... Ами ако отиде да живее в чужбина? Те, инженерите... Говореше се, че отивали да строят заводи в Африка, в Южна Америка... До нея достигаше полъхът на самотата. После започваше да пресмята. Двайсет, двайсет и пет години... Джулиито двайсет и пет годишен... Разполага с цял капитал от дни, които ще може да изразходва близо до него. А после! Няма да има „после“... Запалваше цигара. Обещаваше си, че ще съумее да умре навреме.

Няколко пъти заспиваше, свита на канапето, а парлива пепел падаше по ръцете ѝ. Мъчноподвижна, ставаше и отиваше да си легне при детето. Защо ли да пресмята? То беше тук, съвсем топло, цяло отдадено. Никой нямаше да ѝ го отнеме. Напротив, скоро щеше да получи специално писмо, с което щеше да бъде призната за единствена, истинска майка. Щеше да има право да му даде ново име... Джулиито Клери... Джулиито Патрис Клери дьо Белфон... или Патрис Джулиито... Господи, нека е по-бързо!

Не получи писмо, но дойдоха на посещение. Младата жена се представи:

— Мадлен Ларма. Аз съм от социалната помощ. Подали сте молба за осиновяване и идвам да поговорим...

Мълниеносно ѝ хрумва безумната мисъл „Амалия ми я изпраща!“ Ирен, в отбрана, стана много любезна и отведе посетителката в салона.

— Ако ви се повери дете, виждам, че тук няма да е нещастно — забеляза Мадлен Ларма.

На Ирен ѝ се стори, че долавя заядливост в гласа. Едва не отвърна: „Не съм виновна, че съм богата“, но каза сериозно:

— Всичко тук ще принадлежи на осиновения ми син.

Служителката одобри с кимване и продължи:

— Няма да водя разпит, вие сама разбирате. Разкажете ми просто живота си, но без да пропускате нищо.

Ирен бе готова. Беше предвидила тази среща и бе подготвила отговорите си. Тя започна:

— Бях щастливо малко момиченце... — Излишно бе да казва, че ужасно се страхуваше от баща си, че никога не бе имала истински приятели и че единствено конете и бяха близки.

— Откъде тази любов към конете? — попита служителката. Имаше тук нещо, което ѝ убягваше и което ѝ се струваше малко чудовищно. — За да си запълните някакво лишение ли?

„Тя е тъпа, помисли Ирен. Мозъкът ѝ е задръстен от психология и не знае колко умна и нежна може да е една конска муцуна!“

— Имах всичко — каза тя. — От какво да съм била лишена? Да продължа ли?

— Моля ви.

Стигнаха до женитбата. Ирен отсече накратко. Брак, с една дума, сполучлив... пълно разбирателство... Другата я дебнеше. Тя бе тук, за да улови фалшивите нотки, а Ирен разказваше и мислеше: „Няма да ме хванете. Няма да ме накарате да призная, че всичко провалих... Първо, защото не е вярно.“

Описа бременността си, трудното раждане на Патрис.

— Заради това бебе ли не можете да раждате вече?

Ирен сви устни. Искаше ѝ се да възрази, но посетителката продължаваше:

— За да докажете на себе си, че сте пълноценна ли, искате да осиновите дете?

— Какво осъдително има в това? — отговори сухо Ирен. — Но мога да ви уверя, че не желая нищо да доказвам на себе си.

— Извинете ме — каза служителката. — Длъжни сме да преценим значението на всички мотиви. Егоизмът умее така добре да се прикрива.

— Пожелавам ви един ден да станете майка — прошепна Ирен.

— Бъдещото ви дете не бива да страда от миналото ви — настоя посетителката, то трябва да е щастливо.

— То е — извика Ирен. — Искам да кажа, ще бъде.

— В момента вие се грижите за едно бебе... малкия, чиято майка е починала.

Ето че стигнахме до въпроса, помисли Ирен.

— Мога ли да го видя?

— Разбира се — отвърна Ирен с готовност, която прозвуча малко фалшиво. — Не е затворен. Сега е в градината. Непрекъснато върви подир градинаря. Елате.

Излезе със служителката. Джулито обикаляше около количката, в която Жюсом товареше клонки. Посетителката го наблюдава дълго.

— Предпочитате да задържите него, нали? — каза тя. — Всъщност, това би било по-просто.

Тя се обърна към Ирен:

— Защо не него? Знаете ли, ще се опитаме да уредим нещата. Добре. Пак ще дойда, защото има много подробности, които трябва да отбележа в доклада си. Не ми се сърдете за недискретността. Такава ми е работата.

Тя идва много пъти, поиска да види всички стаи в замъка, конюшните, парка, отбеляза си адресите на приятелите на Ирен, посети доктор Тесер, за да чуе лично от него как Ирен е понесла отвличането.

— Нещата вървят добре — повтаряше нотариусът по телефона. — Въпросите са формални. Не се тревожете. А когато отидете при Кермински, невролога на администрацията... споделете с него всичко, без задръжки, нека остане с добро впечатление.

Няколко дни оставиха Ирен на спокойствие. От време на време тя се питаше: „Какво искат да им кажа? Какво, означава това?“

Егоизмът умеел така добре да се прикрива. Като че съм заплаха за малкия.“ Но Джулито се сгущваше в ръцете ѝ и тя забравяше всичко. Той вече проговаряше. Послушно повтаряше: „Ма... ма...“, и се опитваше да изговаря други думи, лично негови, и се сърдеше, когато не го разбираха. Тя го люлееше: О... о... Не бива да си такъв сърдитко... Чуй: тик... так... Животинчето на ръката ми... То е за Джулито, ако е послушен.

Джулито ѝ отправя влажна усмивка, тя нежно целуваше клепачите му. Пиеше черните му очи. Чувствуваше се по-силна от всичките си неприятели, защото знаеше — обградена бе с неприятели... Тази Мадлен еди-коя си, този Кермински... зад всички бдеше Амалия.

— От какво се боите? — питаше нотариусът — Познавам добре Кермински. Говорих му за вас. Няма да ви изяде. След това досието ви ще е пълно.

— Не обичам да се ровят в живота ми.

— Но какво си мислите, става дума за бърз формален преглед. Ако пожелаете, мога да поискам час.

Доктор Кермински беше мъж към шейсетте, с остър поглед зад очила с тънки рамки, с ръце на духовник, с подмамващи маниери. Той посочи креслото.

— Господин Марузо ми разказа, но аз научих от пресата миналата година каква трагедия сте преживели. Ако тя е оставила у вас следи, естествено, длъжен, съм да ги отбележа.

Ирен го наблюдаваше недоверчиво.

— Но има нещо, което ме интересува — поде той. — Молбата ви за осиновяване е подадена много скоро след траура, като че сте искали да се отърсите от миналото си, поне от една част от миналото.

— Не — отвърна Ирен. — Уверявам ви.

— Разберете ме добре, скъпа госпожо. Детето, което желаете, не бива да бъде претекст. Вашето бързане заслужава внимание. Осиновяването би могло да бъде един вид лекарство за вас, предназначено да отпрати в забравата онова, което сте преживели със смъртта на вашия съпруг и на вашия син.

— Не — твърдо възрази Ирен.

— Но това минало, тъй близко и тъй болезнено, никога ли не ви терзае под формата на сънища или на слаби кризи на депресия? —

настояваше лекарят.

— Никога.

— Добре ли се разбирахте с мъжа си? Трябва да ви задам този въпрос, тъй като често се случва молбата за осиновяване да е резултат от морално или физическо неудовлетворение, или пък и двете.

— Бракът ми беше съвсем нормален — припряно каза Ирен. — Понякога някоя крамола, но нищо повече.

— Имахте ли трудности със сина си?

— Не.

— От приятеля си Марузо знам, че не можете вече да имате деца. Възнегодувахте ли?

— Не.

— Бебето, което загубихте, точно това ли беше, което желяхте? Важно е. Ако ви се даде дете, не бива всеки миг да правите сравнения.

— Всъщност вие смятате да го защитавате от мен ли? — каза Ирен.

— В това се състои моята роля. Но да поговорим за бебето, посочено на служителката от социални грижи. Склонна сте него да осиновите? Защо?

Ирен събра всичките си сили, стисна чантата си, за да не й треперят ръцете.

— Защото е млечен брат на детето, което загубих — прошепна тя.

— Майка му съгласна ли е?

— Тя почина. Но знам, че е съгласна.

Докторът поклати глава, замисли се за миг.

— Достатъчно засега, госпожо. Вие сте развълнувана, уморена и забелязвам, че въпросите ми ви смущават. Вашият случай е интересен, много интересен, повярвайте. Какво всъщност желяе да узнае администрацията?... Способна ли сте да направите щастливо едно сираче. Лично аз съм убеден, че е така. Тогава да спрем дотук. Желателно е. Можете да успокоите Марузо.

Ирен влезе в едно кафене да изпие чаша порто, за да възвърне хладнокръвието си. Последната пречка беше преодоляна. Какво ли беше отгатнал лекарят? Наистина ли имаше нещо за отгатване? „Аз съм нормална като всеки друг човек — мислеше си тя. — Не защото...“

Изпуши половин пакет „Голоаз“, докато чакаше Жюсом, който щеше да я откара в Ла Рошет. Часове наред се тресеше и не можеше да спре треперенето. А после успокоителните надвиха нервната криза и тя се върна към своите навици, като отклоняваше старателно вниманието си от тревогата, която тлееше в душата ѝ като неугаснал огън.

Последните дни на пролетта бавно се нижеха. Закръгленото бебешко личице на Джулито постепенно се променяше. Той си измисляше свой странен вик, в който се смесваха познати думи, за да общува сегиз-тогиз с Мофранови и Жюсомови. „Колко е отракан — казваше Франсоаз. — Горката му майка, ако можеше да го види!“ Ирен се питаше дали не е време да се раздели с прислугата си. Мечтаеше да се установи на друго място, да наеме нов персонал, който да умее да спазва разстояние. Но докато въпросът за осиновяването не бе уреден, тя беше прикована за Ла Рошет. А и кобилите започнаха да се ожребват и Жандро, колкото и да си разбираше от работата, не смогваше да е едновременно и в конюшните, и в канцеларията. Ирен правеше всичко, каквото можеше, а детенцето топуркаше около нея. „Виждам, че си имате помощник“, шегуваше се ветеринарният лекар, а понякога новите купувачи на жребчетата милваха по бузките малкия: „Имате хубаво дете, госпожо“. Тя вкусваше думите като сладина, която се топи в устата. Но вече не можеше да се сдържи и да не се обади на Албер Марузо.

— Съжалявам, приятелко — отвърщаше нотариусът. — Масулие следи работата, трябва да му се доверим. Нали ви предупредих, че ще се проточи. Търпение. Предадохте всички документи. Изправна сте. Аз смятам, че въпросът ще се реши във ваша полза. Повярвайте ми, щом докладът на социални грижи е благоприятен и заключението на психиатъра положително, битката е спечелена.

— Но аз искам Жулио. Не друго дете.

— Хайде, Ирен, запазете малко хладнокръвие. Службата за социални грижи ви го е оставила досега, нали? Не за да ви го отнеме по-късно. Да разсъждаваме логично.

Не много убедена, Ирен отиваше в стаята при Джулито, където трябваше да стъпва внимателно, за да не смачка някоя играчка. Старата кола бе излязла от строя. Тя купи „Рено 5“ и правеше с детето дълги разходки, за да му покаже света. Водеше го на гости у приятели в

Лавал. Съвсем непринудено ѝ казваха „вашия син“, когато ѝ говореха за Джулиото.

— На ваше място щях да му сменя името — сподели Сюзан Марузо. — Когато порасне, ще поиска да узнае откъде иде то. Защо не го наречете Патрис?

— Мислих за това — каза Ирен. — Но още не смея.

— Какво ви задържа? Миналото е минало.

Ирен дълго премисляше нейните думи. За Мофранови, Жюсомови детето беше малкото момченце на Амалия. Щяха да се възмутят, ако се заличи името му. А и тя самата се колебаеше, сякаш се страхуваше, че ще предизвика нещастieto, произнасяйки: „Патрис“.

Вечерта срещу „Сен-Жан“ беше в градината с Джулиото, който се мъчеше да хваща майски бръмбари.

— Госпожо, на телефона — извика Франсоаз.

— Идвам. Пазете малкия.

Сигурно беше Албер, вероятно е научил нещо ново. Леко задъхана, тя взе слушалката.

— Ало — каза глас, който Ирен не можа да познае веднага.

— Комисарят Маржолен. Моите уважения, госпожо. Може ли да ме приемете веднага. Много е важно. Няма да ви задържам дълго, но става дума за нещо, което не мога да кажа по телефона.

— За сина ми ли?

— Да. Ще бъда при вас след половин час.

Маржолен затвори, а Ирен отиде до канапето като сляпа. Дали беше разрешено осиновяването? Не, не. Не беше задача на този комисар да я предупреждава. И то в осем часа вечерта. И изведнъж тя разбра. Маржолен знаеше как бе загинала Амалия. Искаше да я арестува. Невъзможно! Не можеше да е вярно. Главата ѝ се замаиваше. Защо комисарят намекна за Жулио? Може би службата за социални грижи искаше да го прибере? Тя се мятеше от едно предположение на друго, чувствувайки, че все повече се обърква, но и че се готви сериозно събитие. „Ако ми го вземат, ще се самоубия.“ Човек си го казва, за да не изпадне в паника и да не потъне в сълзи.

Маржолен я завари свита, със сгънати под нея крака като бездомна клетница.

— За Жулио ли идвате? — прошепна тя.

— Съвсем не — отвърна комисарят изненадан. — Нали ви казах преди малко, че става дума за сина ви... Патрис.

— Но той е мъртъв.

— Да. Разбира се. Но вие скрихте не малко факти за отвличането. Дойдох, за да се опитам да си изясня някои неща. Трябва да знаете преди всичко, че Мария да Каста е била арестувана днес следобед на излизане от Тулуза при проверка на документите за самоличност. Пристигала е от Португалия, където се е укривала миналата година след провала на отвличането. Естествено, няма разрешително за работа, ругатни, негодувание... Така, да оставим това. Накрая призна всичко... Че е била любовница на мъжа ви, че вие сте я изгонили и че тя е решила да ви отмъсти с помощта на двама испанци, които впрочем все още са на свобода. Но проблемът ни не е засега в това. Мария е разказала на колегите в Тулуза една толкова невероятна история, че те веднага се свързаха с нас, за да потвърдим... Мария твърди, че съучастникът ѝ, който се е промъкнал тук, е сбъркал децата и че е отвлякъл бебето на Амалия. Така ли е?

Ирен бавно се съвземаше. Тя се поотпусна и запали цигара.

— Така е — каза тя. — Когато този тип видял, че Амалия е прегърнала бебе, той сметнал, че е Жулио. Амалия взела до себе си Патрис, защото беше леко неразположен... Веднага разбрахме причината за недоразумението.

— Тогава трябваше да ни предупредите. Не знам дали си давате ясно сметка, госпожо. Не говоря дори за оскърблението към съдебните органи, следователят ще реши това, когато му дойде времето... Но аз си мисля за последствията.

— Какви последствия?

— Как какви последствия? Ето, госпожо, помъчете се да разсъдите малко. Мария е познавала отлично малкия Жулио. Не е имала никакви причини да го задържа. Но тъй като е имала най-вече нужда от пари, е помислила — повтарям ви какво ми обясниха колегите от Тулуза — помислила си е, че искайки откуп, ще получи все пак нещо; че семейство Клери ще плати за прислужницата си. Но щом разбрала, че за да спасите сина си, сте били готови и вие, и вашият мъж да премълчите истината и да пожертвувате Жулио — не, няма друга дума — се е разгневила до краен предел. Какво бихте направили на нейно място?

— Моля ви, комисарю. Никога нямаше да изоставим Жулио. Но не ни беше забранено да се пазарим за цената.

— Точно това ѝ се е сторило отвратително. И когато вашият мъж е отишъл да остави куфара на майската гара, в деня, когато Ла Рошет е останал практически без никаква охрана, осмелила се да отиде при Амалия и Жулио. Убедила я е, което не е било толкова трудно, защото в крайна сметка вие сте принудили нещастната жена да играе противоестествена роля. Мария е предложила на Амалия да направят замяна: сина ѝ срещу Патрис. Коя майка не би се съгласила... Амалия дори се е съгласила да понесе силния удар с юмрук по лицето, което не е било шега. Трябвало е да ви накарат да повярвате.

— Какво?... Амалия е станала съучастничка?...

— В известен смисъл да.

— Нима тя е виновна за смъртта на мъжа ми и сина ми?

— Виновна още е може би силно казано. Но сигурното е, че се е съгласила, а след драмата си е замълчала. Впрочем не е имала избор. И ето, госпожо, ако още от самото начало бяхте казали истината, веднага щяхме да вдигнем тревога в средствата за масово осведомяване... Мария и съучастниците ѝ щяха да изоставят Жулио, защото ударът им се е провалил, и сега нямаше да сте в траур.

Ирен стоеше с наведени очи, за да скрие радостта си. Амалия виновна! Какъв подарък! Край на угризенията, на нощните ужаси. Амалия ги бе предала. Беше си платила! Останалото беше без значение! Всичко това нямаше нищо общо с осиновяването на Джулиото.

— Добре ли се изразих? — продължи комисарят. — Утре пресата ще разкрие подробностите за арестуването на Мария да Каста и ще публикува изявленията ѝ. Вас също ще разпитат. Може би няма да ви простят, че сте предпочели живота на сина ви пред живота на Жулио в момента на отвличането.

— Би било пресилено — възрази Ирен. — Тъкмо обратното. Постъпихме така, за да спасим Жулио. Спомнете си, бяхме готови да платим.

— Сметнах за добре да ви предупредя, госпожо. Въпросът ще има отзвук.

— Чуйте, комисарю. Да говорим сериозно. Загубих мъжа си и сина си. Според вас прислужницата ми е била съучастник на крадците.

Тогава в какво могат да ме обвинят? А, забравих да кажа, че прибрах детето на Амалия.

Полицаят стана.

— След няколко дни — каза той — ще бъдете призована. Ще се наложи да изясните съображенията си. Не бива читателите да остават с впечатление, че на богатите всичко е позволено. Повярвайте, госпожо, говоря във ваш интерес.

Той кимна леко за поздрав, а Ирен не посмя да го изпроводи. Чувствуваше се смазана, щастлива. Помиряваше се с Амалия. Всяка от тях се беше борила срещу другата и се оказа, че е имало защо. Естествено, вестниците щяха да раздухат нещата. Щеше да преживее трудни моменти. А после щяха да заговорят за друго, и след няколко месеца, когато всичко това се забрави, щеше най-сетне да получи писмото, чийто текст бе чела в изпратената ѝ от Албер брошура и който знаеше наизуст.

Госпожо,

Имам удоволствието да ви уведомя, че Семейният съвет дава съгласие да влезе във вашето семейство с цел осиновяване невръстният питомник...

„Трябва да кажа на Албер — помисли тя. — Той ще ме посъветва.“

Франсоаз се спря на прага. Държеше детето за ръка.

— Не иска при мен — каза тя.

— Е, добре, оставете ми го... Ще стоиш мирно, Джулито. Играй си върху килима, докато поговоря с господина.

Нотариусът ѝ се обади веднага.

— Ах! Бедни ми приятелю, няма край на мъките ни. Имате ли свободна минутка... Комисарят Маржолен току-що си отиде. Изглежда, са арестували Мария. И тя е разказала едни работи... никому ненужни... дори ги скрихме от вас.

— Плашите ме — сепна се нотариусът. — Какво се е случило?

— Случи се... че имаше две последователни отвличания... Първия път бе отвлечен Жулио, защото съучастникът на Мария е

сбъркал бебетата... а втория път с участието на Амалия — Патрис, и са върнали Жулио на майка му.

— Чакайте, чакайте! По-бавно... Какво означава всичко това? Хайде, Ирен, обяснете ми по-спокойно, с всички подробности.

С извит на кука крак, Ирен привлече до себе си едно кресло и седна. Детето тутакси се покатери на коленете ѝ. С ръчичка имитираше летенето на планер и бръмчеше с уста.

— Стой мирен, скъпи мой — каза Ирен. — Ало!... Албер?... Всъщност е много просто.

И тя му разказа накратко за събитията, като от време на време повтаряше: „Какво друго можехме да направим? Поставете се на наше място.“ Щом свърши, и двамата замълчаха дълго.

— В края на краищата нищо не могат да ми направят — подзе, внезапно обезпокоена, Ирен.

— Аз съм изумен — прошепна нотариусът. — Сега разбирам защо Жак толкова много спореше. Откупът му се струваше огромен, защото не се е отнасяло до сина му. И всичко започва отгук. Озлобил е похитителите... Но, за бога, защо не казахте истината?

— Не знаехме, че Жулио е отвлечен от приятел на Мария. Мислехме си, че е в опасност.

— Да, да. Разбирам. Но сега тази Мария ще е в по-благоприятно положение да твърди, че Жулио не е бил в опасност, но че вие сте били готови на всичко, за да запазите сина си... В подобни случаи само полицията може да хитрува. Не и семейството. Всъщност вие сте заблудили всички и няма да ви го простят.

— Но, Албер...

— О, разбира се, няма да ви търсят отговорност. Но друга ми е тревогата.

— Какво тогава?

— Мога ли да ви отговоря откровено... Боя се, че няма да уважат молбата ви за осиновяване.

— Боже господи!

— Нека не си затваряме очите, скъпа приятелко. Наистина ли смятате, като имаме предвид това, което знаем сега, че Администрацията няма да се поколебае? Тя иска да поверява деца само на семейства без съмнителна история. А вашият случай не е такъв. Поначало драмата, която сте преживели, е представлявала повод

комисията да се занимае с нея. Знам го от Масулие, но предпочетох да не ви казвам. Вероятно щяха да я отминат. Обаче сега... Тази история може да прерасне в скандал, ако печатът поведе кампания.

Ирен бе притиснала Джулиито към себе си.

— Все аз съм жертвата — каза тя.

— Точно така. На нещастниците като вас им се отказва правото на осиновяване. Съжалявам, че думите ми звучат жестоко. Но какво да се прави. Фактите са си факти. Факт е, че Амалия е станала съучастничка на Мария и че е виновна за отвличането на Патрис. В момента разсъждавам както би разсъждавала комисията. Факт е, че укривайки Мария, е станала косвена причина за смъртта на мъжа ви, а едновременно с това за смъртта и на Патрис. Имате право да я ненавиждате. И искате да осиновите тъкмо нейния син Жулио... Всъщност сина на вашата неприятелка.

— Обичам го — промълви Ирен.

— Сега да — продължи нотариусът. — Но по-късно? След пет години, след десет... Когато откриете, че целият се е метнал на майка си, както се казва. Ах, чувствавам, че ви причинявам болка, и се упреквам... Но бъдете твърда, Ирен. Загубихме. Откажете се от Жулио. Някой ден ще преценят, че ще може без спънки да ви поверят дете. Сигурен съм. Но не Жулио. Не след това, което току-що узнахме... Ало, Ирен?... Ирен, чуйте ме.

Тя бе оставила слушалката безшумно. Плачеше. Джулиито следеше с върха на пръстчето си сълзите, които се стичаха в криволица по бузите ѝ. Сричаше: „Мама, бобо... мама, бобо...“ После пъкна пръстчето в устата си и го вкуси замислено.

— Шефе — каза митничарят, — може ли да дойдете за минутка. Тук има една жена... Чака встрани с дете... Носи само картата си за самоличност. За малкия изглежда затруднена. Казва, че ѝ е син. Може да е вярно, нали? Но ме учудва. Казва също, че не знае колко време ще остане в Женева. Спомняте ли си развода на Мадлен, шефе?... Детенцето, което бабата беше отвлякла, защото не искаше да го даде на бащата... Не я съдържаше на едно място... Непрекъснато пушеше... Тогава вие сам казахте: „Изглежда, се е побъркала...“ Ето, погледнете

онази жена там. А? Не е ли същото... Ще видите, шефе, че пак ще излезе на бял свят някаква история с отвличане на дете.

[1] Заглавие на женско списание. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.